

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

3DE TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
4338 PS MIDDELBURG
2002

INHOUD

25. LEVITICUS 14:1-8.

"Daarna sprak de Heere tot Mozes, zeggende: Dit zal de wet des melaatsen zijn, ten dage zijner reiniging: dat hij tot de priester zal gebracht worden. Enz.

26. LEVITICUS 14:9-11

"En op den zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd, en zijn baard, en de wenkbrauwen zijner ogen; enz

27. LEVITICUS 14:12-20.

En de priester zal dat éne lam nemen en het offeren tot een schuldoffer met de log olie, en zal die ten beweegoffer voor het Aangezicht des Heeren bewegen. Enz.

28. 1 KORINTHE 11:23b 26.

De Heere Jezus in de nacht, in welke Hij verraden werd, nam het brood; en als Hij gedankt had, brak Hij het, en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis.

29. EVANGELIE VAN JOHANNES 14:6.

"Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; niemand komt tot den Vader, dan door Mij."

30. EVANGELIE VAN JOHANNES 4: 1 - 26.

"Als dan de Heere verstond, dat de Farizeeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes. Enz.

31. EVANGELIE VAN JOHANNES, 4:34.

"Mijn spijs is, dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengt."

32. EVANGELIE VAN LUKAS 19: 1-10.

"En Jezus, ingekomen zijnde, ging door Jericho.

33. MATTHEUS 25:14 - 30.

"Want (het is) gelijk een mens, die buitenslands reizende zijn dienstknechten riep, en gaf hun zijn goederen over. Enz

34. EVANGELIE VAN JOHANNES 10: 27-30.

"Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. Enz.

35. EVANGELIE VAN MATTHEUS 22: 1-14.

"En Jezus, antwoordende, sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende: [1] Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zeker koning, die Zijn Zoon een bruiloft bereid had; enz.

36. 1e BRIEF VAN PAULUS AAN TIMOTHEÛS 2:5 en 6.

Want er is één God, er is ook een Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus; Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, enz.

25

Leviticus 14:1-8

DE EERSTE HANDELING VAN DE WET DER REINIGING
VAN DE MELAATSHEID.

Tekst: LEVITICUS 14:1-8.

"Daarna sprak de Heere tot Mozes, zeggende: Dit zal de wet des melaatsen zijn, ten dage zijner reiniging: dat hij tot de priester zal gebracht worden [2]. En de priester zal buiten het leger gaan; als de priester merken zal, dat, zie, die plaag der melaatsheid van de melaatse genezen is [3]. Zo zal de priester gebieden, dat men voor hem, die te reinigen zal zijn, twee levende reine vogels neme, mitsgaders cederhout, en scharlaken, en hysop [4]. De priester zal ook gebieden, dat men de één vogel slachte, in een aarden vat over levend water [5]. die levenden vogel zal hij nemen, en het cederhout, en het scharlaken, en de hysop; en zal die en de levenden vogel dopen in het bloed des vogels, die over het levende water geslacht is [6]; en hij zal over hem, die van de melaatsheid te reinigen is, zevenmaal sprengen; daarna zal hij hem rein verklaren, en de levenden vogel in het open veld vliegen laten [7]. Die nu te reinigen is, zal zijn klederen wassen, en al zijn haar afscheren, en zich in het water afwassen, zo zal hij rein zijn; daarna zal hij in het leger komen; maar zal buiten zijn tent zeven dagen blijven." [8]

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 21 April 1850, 's voormiddags. Gezongen Psalm 51:4, 5; Psalm 38:17, 18; Psalm 134: 2, 3 (of Psalm 117 of Psalm 65:2). Zij verschenen in het Nederduits vertaald 1855 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. I van het 9e Twaalfstal. In het Hoogduits is zij opgenomen in de Verzameling Leerredenen "Licht und Recht" 7. Heft, 4. Predigt. Des avonds werd gezongen Psalm 107: 4, 5 en Psalm 69: 14. Tekst ontbreekt.

"De rechten des Heeren zijn zoeter dan honig en honigzeem, ook wordt Uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand" (Psalm 119:11, 12), dat betuigt de Gemeente, dat betuigt elke ziel, als zij, vermoeid en belast zijnde, overal in het Woord van Christus de liefelijke rust mag vinden, terwijl zij door de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden en de God aller vertroosting, vertroost wordt, nadat zij bedroefd is geweest naar God. O, hoe zoet zijn de woorden van Christus bij zo veel bitterheid der ziel! Wat een zoete rust brengen zij aan vermoeiden, welk een verkwikking, welk een verademing aan hen, die gebonden liggen op hoop, of die geplaagd worden door het in hen wonend diep bederf, wier plaag dagelijks nieuw is, en die daarbij op de Heere wachten, meer dan de wachters op de morgen. (Psalm 130:6)

Niet alleen in woorden, niet alleen in gelijkenissen, vol vertroosting, zoals in die van "het verloren' schaap" en van "de verloren' zoon", maar ook in liefelijke beelden geeft de Heere aan het verslagen gemoed allerlei rijke troost van Zijn Huis. Indien er onder deze beelden één beeld aanlokkelijk is, dan is het wel dat, waarin de wet gegeven en voor ons bewaard is van *de reiniging des melaatsen*. In deze wet heeft de Gemeente zo'n rijke troost van Christus, dat het haar ook blijdschap zal zijn, van die wet een korte verklaring te mogen vernemen.

Voor wij evenwel tot de uitlegging er van overgaan, geven wij enige opmerkingen over de melaatsheid zelve.

De melaatsheid was een ontzettende plaag, vreselijker dan enig andere; ja, zij was voor het diep menselijke gevoel een in elk opzicht smartelijke en schandelijke plaag. Wie met aandacht nagaat, hoe Mozes te moede was, toen Mirjam in des Heeren toorn wegens haar rebellie tegen de Geest met die plaag getroffen werd (Num. 12: 10 vv), die kan er zich enigszins een begrip van vormen. Deze plaag veroorzaakte een nameloos lijden; zij was er voor berekend, Om alle hoge gedachten, die de mens voedt, alle trots gevoel van eigen waarde teniet te doen, allen dunk van wat te zijn en te betekenen, wat te zeggen te hebben, allen waan van eigen eer en hoogheid neer te werpen, en het aan de mens in zijn eigen lichaam te openbaren, in welk een schande hij door de zonde voor God ligt, en er hem van te overtuigen, dat hij, zodra hij zich maar een weinig van God, Die zijn leven is, verwijderd heeft, of maar een weinig aan zichzelf is overgelaten, en maar een enkele stap af is van de krachtige en met liefde dringende heerschappij der genade, dat hij in volle overtreding bevonden is van het zevende gebod, aangezien de door geen menselijke middelen te verdoven schandelijke vleeselijke lust aan de plaag der melaatsheid eigen is. Menigmaal duurde deze krankheid tot de dood, verteerde vel en vlees, ja, het ene lid van het lichaam na het andere, zodat dikwijls aan genezing niet te denken viel. Hoe smadelijk bovendien deze plaag was, kan ons genoegzaam daaruit blijken, dat hij, die er van genezen was, de naam van "de melaatse" bleef behouden (Matth. 26:6); en wie er van aangetast was, werd eerst zeven dagen en voorts tot op de beslissing nogmaals zeven dagen opgesloten, en daarna, zo het bewezen was, dat hij door de plaag was aangetast, van de samenleving uitgesloten.

Daarvan lezen wij in het 13de hoofdstuk vers 45: "Voorts zullen de klederen des melaatsen, in wien die plaag is, gescheurd zijn, en zijn hoofd zal ontbloot zijn, en hij zal de bovenste lip bewimpelen; daartoe zal hij" indien iemand hem nadert "roepen: onrein, onrein! Al de dagen, in welke deze plaag aan hem zal zijn, zal hij onrein zijn; onrein is hij, hij zal alléén wonen; buiten het leger zal zijn woning wezen."

Dat deze plaag niet alleen bij de Israëlieten voorkwam, weten wij uit de geschiedenis van Naäman, de Syriër, wien de Profeet Elisa door een bode liet aanzeggen: "Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan, en uw vlees zal u wederkomen, en u zult rein zijn." (2 Kon. 5: 10) Intussen is het zeer opmerkelijk, dat de Heere deze plaag aan de kinderen Israëls bij uitzondering gelaten heeft, en dat het bijna de enige ziekte is, tegen welke dergelijke wetten gegeven zijn, als wij hier lezen. De wetten der beslissing, of er melaatsheid aan de mens is of niet, zoals ook de wet der reiniging, volgens welke de melaatsheid met "misdad", dat is met "doodzonde" werd gelijkgesteld, prediken het ons luid, dat de Heilige Geest ons onze eigenlijke ellende, zoals ook onze heiliging en rechtvaardiging door de Geest en het bloed van Christus hier ontdekt en voorhoudt.

- Ik doe u hier allereerst opmerken, dat David, als hij Psalm 51:9 bidt: "Ontzondig mij met hysop" (naar het Hebreeuws eigenlijk: Maak mij tot zondaar in of met hysop"), zich als echtbreker en moordenaar gelijkstelt met een melaatse.
- Voorts, dat wij in Leviticus 13:12 en 13 lezen: "En zo de melaatsheid in het vel ganselijk uitbot, en de melaatsheid het gehele vel desgenen, die de plaag heeft, van Zijn hoofd tot zijn voeten bedekt heeft, naar al het gezicht van de ogen des priesters" dat is zoals de priester dat zien en waarnemen kan, "en de priester merken zal, dat,

ziet, de melaatsheid zijn gehele vlees bedekt heeft, zo zal hij hem, die de plaag heeft, rein verklaren; zij is geheel in wit veranderd; hij is rein" (of: zo is hij rein).

- Ten derde merk ik op, dat in Jesaja 53 van Christus geschreven staat (volgens het Hebreeuws): "Om de misdaad, (doodzonde, rebellie) Mijns volks is de plaag (der melaatsheid) op Hem." Het is ook opmerkelijk, dat de plaag de melaatsheid op iemand kwam wegens opstand tegen het Woord der heerschappij der genade. Denken wij slechts aan Mirjam, de zuster van Mozes; zij werd door deze plaag getroffen, omdat zij in overmoed opstond tegen Mozes, zeggende: "Heeft dan de Heere maar alleen door Mozes gesproken? heeft Hij ook niet door ons gesproken?" (Num. 12:2) En David, als hij zich als een melaatse voor God stelt, zegt in Psalm 51: "Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd en gedaan dat kwaad is in uw ogen; opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, en rein zijt in Uw richten." (Psalm 51: 6) God liet dus de plaag der melaatsheid in Zijn volk Israël, opdat zij allen een zichtbaar waarteken zouden hebben, dat voor Hem de rebellie tegen de heerschappij van Zijn Woord doodzonde is, en zij zouden verstaan, welk een schuld men door zulke rebellie op zich laadt en welk een vreselijke straf zij ten gevolge heeft. Voor ons echter is het tevoren geschreven tot onze lering, opdat ook wij het uit de Wet verstaan en erkennen, welke "misdad" het is, het Woord Gods niet te gehoorzamen, maar zich daartegen in verwaandheid te verzetten, in gerechtigheid van het vlees, in de waan van "als God te zijn", kennende het goed en het kwaad, en wetende het goede te kiezen en te behouden en het kwade te mijden.

Was de melaatsheid, volgens de beschrijving van deze wet, in haar uiterlijke verschijning, reeds afzichtelijk, walgelijk en afschuwelijk voor de mensen, zo zelfs dat een melaatse uit de samenleving, uit het leger, uit de Gemeente, ook uit het midden van Zijn dierbaarste betrekkingen uitgestoten werd, en dat hij met het roepen: "onrein, onrein!" een ieder moest waarschuwen hem niet te naderen: hoe afschuwelijk moet dan de melaatsheid voor de Wet zelf geweest zijn!

Het is nu echter de volslagen krankheid van onze ziel en de ververschrikkelijke plaag van ons hart, dat wij namelijk niet berusten in het Woord Gods, maar reeds in Adam gezondigd hebben en met gedachten, woorden en werken dagelijks tegen het Woord Gods zondigen, ons voor de ogen gesteld en afgebeeld in de afschuwelijke en afzichtelijke ziekte der melaatsheid, dan behoef ik u niet te zeggen, wat deze onze krankheid voor de Wet, wat zij in de ogen Gods is; welk een doodzonde zij is voor Zijn heiligheid, en welk een zware schuld wij daardoor op ons doen komen. Het ontstaan en de gehele voortgang van deze ziekte tekent zo juist en zo volkomen de onderscheiden zielstoestanden dergenen, die menen in het ware geloof te staan en zalig te zullen worden, en die zich ook als belijders der eeuwige Waarheid in de Gemeente bevinden, zonder dat zij zich bevinden in het Woord Gods, dat ik niet zou aarzelen, u deze plaag in haar afschuwelijke uitwerking op ziel en hart, op het lichaam, op alle leden, op de huid, op alles wat in en aan de mens is, voor te houden, opdat u het met ogen mocht zien en met de handen tasten, hoe wij in de melaatsheid de waarachtige uitdrukking hebben van de werking, die het niet blijven van mens-te-zijn in Gods Woord op de ziel, het hart, het lichaam en al deszelfs leden oefent, indien niet onze westerse oren voor zoiets te fijngevoelig waren.

O, gave God, dat onze westerse harten ook te fijngevoelig waren, om de ganse vuiligheid der melaatsheid, voor de mensen verborgen, in zich op te nemen! Dit éne wil ik intussen opmerken: God heeft gezegd: *"Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide! U bent mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere, Heere."*

Wil nu de mens Gods, de mens in de Gemeente Gods, iets anders wezen dan een mens, die, zoals hij is, aan de getrouwe Verbondsgod hand en hart geeft en zich op Diens verbondsgetuigenissen en beloften verlaat, wil hij iets meer wezen dan zulkeen, die, juist omdat hij een mens is, zich aan des Heeren Woord vasthoudt, en voor wie Zijn genade genoeg is, vergeet hij de nulliteit van Zijn gehele zijn, van Zijn denken, doen en laten, en dat hij alléén in de vrije ontferming, alléén bij Christus zijn toevlucht heeft, wordt hij opgeblazen; dan zal ook spoedig de heiligenschijn in de leden opkomen en naar buiten uitbreken, namelijk het gezwel of gezweer of de witte blaar in het vel zijns vleses, die tot de plaag der melaatsheid worden zal. (Levit. 13:2)

Het Woord en ook een Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, nemen zulks wel spoedig bij een mens waar, maar hebben geduld; het Woord komt een week en nog een week, éénmaal en nog eenmaal, totdat de melaatsheid aan de dag komt. En hoe komt deze melaatsheid ook nu nog aan de dag? Geeft men zich aan het Woord der genade niet over zoals men is, buigt men zijn nek niet onder het zachte juk van Christus, dan wordt het spoedig aan de werken openbaar; want dan zijn de werken niet in God gedaan, en dan spreekt het Woord, dan spreekt een Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, het oordeel uit: "Wat deze en die ook van genade moge spreken, hij staat niet in de genade, hij is melaats." En al bevindt zich nu ook voor het ogenblik de melaatse in het leger, in de Gemeente, door het Woord en door de Geest is hij uit de Gemeente uitgestoten, totdat de genezing komt, totdat hij zich bekeert, totdat hij het belijdt. Immers dan gaat het de melaatse, als het David is gegaan. Toen deze zeide: "Ik heb gezondigd", werd er tot hem gezegd: "de Heere heeft uw zonde van u weggenomen." Zo is hij dan rein. En als het Woord zegt, dat geheel rein is, die geheel melaats is, dan drukt dit de hoop der liefde uit, dat slechts dan iemand tot de volle erkenning van Zijn melaatsheid komen zal, wanneer zijn heiligenschijn hem geheel en al te schande gemaakt en bedorven heeft voor God en mensen. Ook zal hij zo niemand meer schaden, met Zijn eer is het geheel uit en voorbij.

Voor ditmaal zij dit genoeg van de melaatsheid zelf en van haar geestelijke betekenis.
Wij gaan nu over tot de wet der reiniging.

De reiniging geschiedt onder een drievoudige handeling. De eerste is beschreven in de Verzen 2-8; de tweede in vers 9, en de derde in de Verzen 10-20. Wij overwegen thans de eerste handeling.

De melaatsheid heeft in het bloed, in het vlees, in de huid uitgewoed, maar voor God is de melaatse nog een gruwel; hij moet voor God en door het Woord rein verklaard worden, indien hij in het leger, waarin God zijn woning bij mensen heeft, weer zal opgenomen zijn. En de geestelijke melaatsheid heeft uitgewoed, zodra de bekentenis in het hart opkomt: "Ik heb gezondigd, ik wil de Heere mijn rebellie bekend maken." Evenwel door boete, door bekering, door berouw, door belijdenis van Zijn overtreding alleen wordt men niet rein. Voor de heiligheid Gods is men een gruwel, en de reiniging komt van Boven af; zij heeft haar grond in God, zij wordt teweeggebracht in het bloed en in de Geest van een Offer, zoals dat in waarheid voor God slechts gelden kan.

Hoort dan nu het Evangelie van het Koninkrijk Gods, u tien melaatsen! De Samaritaan onder u zal zich meer daarover verblijden, dat God in Zijn recht is, dan daarover dat hij genezen is; deze zal terugkeren en Gode de eer geven. Hoort het Evangelie van de reiniging uwer melaatsheid! In de kracht mijns Gods zaai ik het als licht op uw pad.

En de Heere sprak tot Mozes. De Algenoegzame wil Zich over een gruwelijke, over een door de Wet uit het leger gestotene, over een onrein mens ontfermen. De Middelaar zal komen, opdat de ellendige verneme, dat de Heere nog gedachten des vredes over hem heeft. *Dit zal de wet des melaatsen zijn, ten dage zijner reiniging;* dat is: Ik open voor de melaatse de weg, opdat hij weer tot Mij kome. Ik geef hem deze wet, dit voorrecht, en daarbij zal het blijven; geen andere wet zal deze wet opheffen, de melaatse kan zich daarop verlaten.

Hij zal tot de priester gebracht worden; dat wil zeggen, tot het Woord der genade en der wederopneming. De priester is hier een beeld van onze Hogepriester Jezus Christus, onze Heere, God en Koning, zoals Hij voor Zijn volk als hun Zoenborg eens de plaag der geestelijke melaatsheid heeft willen dragen en nu een barmhartig Hogepriester is, Die medelijden kan hebben met hun melaatsheid, en Die in Zijn ontfermende liefde, ja ook vanwege Zijn ambt, deze plaag niet schuwet. Tot Hem nu zal de lijder gebracht worden; en wel tot Hem, als tot zijn Rechter, nadat hij door deze is besloten geworden niet tot zijn eeuwige uitsluiting, maar tot op de tijd, dat de dagen van Zijn plaag vervuld zijn, om dan, rein gesproken te worden.

Hij zal daarheen gebracht worden. Er staat van onze Hogepriester geschreven, dat in de dagen Zijns vleses, als de zon eens onderging, "allen, die krankten hadden, met verscheiden ziekten bevangen, die tot Hem brachten, en dat Hij een ieder van hen de handen oplegde en dezelve genas." (Luc. 4:40) Hetzelfde lezen wij in een andere beschrijving (Matth. 8: 16 en 17): "En als het laat geworden was, hebben zij velen, van de duivel bezeten, tot Hem gebracht, en Hij wierp de boze geesten uit met het woord, en Hij genas allen die kwalijk gesteld waren; opdat vervuld zou worden, dat gesproken was door Jesaja, de Profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze ziekten gedragen." Ook lezen wij (Joh. 8:3), dat de Schriftgeleerden en Farizeeën tot Hem een vrouw brachten, in overspel gegrepen, ... en dat Hij ten laatste tot haar zeide: "Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer." Ook lezen wij, dat zij een geraakte tot Hem brachten, die van vier gedragen werd (Markus 2:3); hetzelfde nog eens van een dove (Marcus 7: 32) en van een blinde (Markus 8: 22); ook van een zoon, die bezeten was (Markus 9:17). En het is Zijn bevel, dat de melaatsen tot Hem gebracht worden, opdat Hij hen geneze; en of dat nu een vriend of een vijand is, die de melaatse daarheen brengt, dat is om het even.

En de priester zal buiten het leger gaan. Hij zal doen wat de vader van de verloren zoon deed; toen de zoon nog ver was, liep hij hem tegemoet. Hij moet zich buiten het heiligdom begeven, waar God zijn woning heeft, en zich begeven in de woestijn der ellendigen. Onze Hogepriester ging uit, buiten het leger, buiten de poort. (Hebr. 13:12 en 13) Deze gang was voor het oog niet eervol, maar het einde er van is Godverheerlijkend.

En hij zal bezien, hoe het teken der melaatsheid aan de melaatse genezen is. (Bijbelvertaling van Luther) Naar het Hebreeuws staat er: "Als de priester zal gemerkt hebben, en zie, genezen is die plaag der melaatsheid, van de melaatse af." De priester dus zal het bezien, hij zal zich mede verheugen en verbaasd zijn over dit wonder, dat de genade gewrocht heeft, opdat hij het bevestige: "Dit is van den Heere geschied!" terwijl hij van de melaatse de getuigenis verneemt: "Ik ben niet meer waard uw zoon genaamd te worden, niet waard om in het leger te worden opgenomen."

Zo zal de priester gebieden. Hier komt het Woord; het geeft moed, zeggende: "Vrees niet! Zo is het Gods genadige wil over u." Hij zal gebieden, *dat men voor hem, die te reinigen zal zijn,* let op: er staat niet: voor hem, die rein geworden is, maar: voor dien,

die onrein voor God staat, maar welke God wil reinigen, twee levende reine vogels neme. De ene vogel betekent de levende *Zaligmaker*, Die geen zonde gekend heeft, maar zonde voor ons gemaakt is, Die om onze ongerechtigheden verbrijzeld, voor onze zonde geslacht is; en tegelijk betekent deze vogel de melaatse, reeds levend en rein in Gods voornemen, die met zijn melaatsheid in de dood van deze vogel aan zijn melaatsheid *sterft*. De andere vogel betekent de levende *Zaligmaker*, Die rein en schuldeloos *opvaart uit het graf*; en betekent tegelijk de melaatse, die, gereinigd zijnde in het bloed van de eerste vogel, opvaart in de vrijheid van Christus. De vogelen betekenen dus de ellendige toestand, waarin de melaatse geweest is, dat hij was als een verschrikte en overal verjaagde vogel, die als 't ware van iedereen horen moest: "Ga weg van hier", en die klagen moest: "Ik ben een roerdomp der woestijn gelijk geworden; ik waak, en ben geworden als een eenzame mus op het dak." (Psalm 11:1 en Psalm 102: 7, 8) Hier bevrijdt de een vogel de anderen vogel en komt in deszelfs plaats.

Mitsgaders cederhout en scharlaken wol of wollen draden van vurig karmozijnrode kleur en hysop. Daarvan moest een sprengkwast gemaakt worden, zoals wij verder zullen zien. Het cederhout betekende de Godheid van Christus. Het scharlaken (of de vurig karmozijnrode wollen draden) betekende de bloedrode zonden van de melaatse, geheel naar de kleur harer bezoedeling en harer vuiligheden; en tegelijk het reinigende bloed van Christus, bijzonder naar de kleur, welke Zijn bloed had, toen het Hem in de helse benauwdheid van Zijn ziel in de hof Gethsémané, in het rechthuis van Pilatus en op Golgotha's heuvel is uitgeperst. De hysop betekende de mensheid van Christus, waarin Hij als niets geacht werd.

"Neem cederhout en hysop" zegt hetzelfde als: "Eis u een teken van de Heere uw God; eis beneden in de diepte, dat is, maak het diep ten diepste, of eis Boven uit de hoogte, dat is, maak het hoog ten hoogste." (Vergelijk Jesaja 7:11 en 14)

De priester zal ook gebieden, dat men de ene vogel slachte, in een aarden vat, over levend water. Het aarden vat betekent het vlees van Christus, en dat de melaatse de vogel moest slachten, betekent, dat deze het geslacht-zijn van Christus als voor zich, als in zijn plaats geschied moest aannemen en geloven. In dit vat was levend water, en over dit water werd de vogel geslacht. Het levend water is de eeuwige Geest, Die levend maakt en Die in Christus naar Zijn mensheid was; het is de Geest der heiligheid, en door deze Geest ondersteund en gedragen heeft Christus Zichzelf voor ons laten slachten en Zich Gode onstraffelijk opgeofferd, toen de plaag van onze melaatsheid op Hem was.

Nu volgt vers 6 en 7. "Die levende vogel zal hij (de priester) nemen en het cederhout en het scharlaken, en de hysop, en zal die én de levenden vogel dopen in het bloed des vogels, die over het levende water geslacht is; en hij zal over hem, die van de melaatsheid te reinigen is, zevenmaal sprengen; daarna zal hij hem rein verklaren, en de levenden vogel in het open veld vliegen laten."

Dat is: Christus gaat als een levende Heiland met Zijn eigen bloed in de dood met de melaatse; zo heiligt Hij Zichzelf voor de Zijnen van hen, - Hem vreemde - melaatsheid, die God op Hem wierp, omdat Hij zijn wilde de Plaatsbekleder der melaatsen, die Hij Zich voorgenomen had te reinigen. De levende Heiland gaat als Plaatsbekleder in Zijn eigen dood, in Zijn eigen bloed als Zoon van God, om de last van Gods eeuwige toorn te dragen; Hij gaat in de dood met Zijn mensheid, om in de persoon des zondaars, en wel: met Zijn reine bloed en Zijn heilig leven, als ware Hij bloedrode zonde. Hij gaat in de dood als Zoon van God, om als zodanig de gerechtigheid, de genade en het eeuwige leven de Zijnen te verwerven. Hij gaat in de dood in Zijn mensheid, door welke Hij de

Zijnen tot Zijn broederen gemaakt heeft; als zonde voor ons besprengt Hij met Zijn, van alle melaatsheid reinigend, bloed de tegen de genade rebellerende mens. Hij besprengt hem bovendien met levend, met vloeiend water, waarin. dit bloed is, dat is, met Zijn verworven Geest der heiliging, zevenmaal, dat is, geheel volkomen naar de zevenvoudige maat, waarmee de Geest op zijn gereinigden rusten wil. (Jesaja 11: 2; Openb. 1:4. ... "en van de zeven Geesten, die voor Zijn troon zijn.")

Zo komt Hij met water en bloed, en nadat Hij de reinigmaking der melaatsheid heeft teweeggebracht staat Hij, hier zinnebeeldig, van de doden op en vaart op in de hoogte, in de vrijheid der reiniging, waarin Hij Zijn melaatsen in Zich gereinigt en vrijgemaakt heeft, zodat Hij hen meeneemt in de heerlijkheid van deze vrijheid.

Nadat dit geschied is, nadat de melaatse door volkomen besprenging met het bloed en de levende Geest van de geslachte vogel gereinigt en gerechtvaardigd is, moet hij nu ook de vrucht van deze reiniging hebben. Hij mag zijn klederen wassen, dat is, alles wat om hem en aan hem is, alles wat hem aankleeft, moet een nieuwe, frisse gedaante hebben, daarom zal hij zijn klederen wassen. Zo wordt dan alles wat hem aankleeft, hoe gruwelijk ook op zichzelf (want het zijn toch klederen van de melaatse) gereinigt en geheiligd door de Geest van God, zodat deze mens sneeuwwitte klederen draagt.

En nu zal hij al zijn haar afscheren, dat is, al hetgeen aan hem en uit hem groeit, moet van hem weggenomen worden, zodat hij blijmoedig leert meezingen:

*"Met onze kracht wordt niets gedaan,
Wij zijn zeer ras verloren."*

Daarom moet geen enkel goed haar aan hem blijven, opdat het gebed bij hem van ganser hart opstijge:

*"Al mijn wensen, al mijn hopen,
Leg ik open,
Ook bedek ik niets voor U."*

Elke schuilhoek, waar de innerlijke rebellie zich nog verbergen kan, moet verwoest, met de grond gelijkgemaakt, volkomen gesloopt zijn. En wanneer hij dan zo naakt en kaal daar staat, wordt de macht der reiniging door het bloed en de Geest van Christus het meest openbaar, zodat de liefhebbende Hogepriester met blijdschap kan uitroepen: "Ik zie gans geen gebrek aan u." En is het nu met zijnen groei geheel gedaan, dan moet hij zich werpen, zoals hij is, in de rivier van Eden, in de kristallijnen stroom der genade des levens, voortkomende uit de troon Gods en des Lams. . (Openb. 22: 1) Daarom heet het: Hij zal zich in het water afwassen, zo zal hij rein zijn. Zo heeft David, toen hij als melaatse, dat is, als een ongehoorzame aan Gods Woord, als een echtbreker en moordenaar, voor deze stroom stond en in deze wateren zich moest baden, gebeden: "Was mij, dan zal ik rein zijn." (Psalm 51: 9)

Daarna, zegt nu de Geest, *zal hij in het leger komen*; maar hij zal buiten zijn tent zeven dagen blijven. Wat heeft de melaatse weer in het leger gebracht, waarin God zijn woning heeft onder de mensen? Heeft zijn gezondheid, zijn genezing hem in het leger gebracht? Geenszins. Op weerspannigheid tegen Gods Woord, op ongehoorzaamheid tegen Zijn Woord staat de dood. De Heere heeft de wonderen van Zijn genade aan hem verheerlijkt; Hij heeft hem weer gezond gemaakt en de plaag van hem weggenomen; en daarna is het des Heeren ontferming, dat Hij de melaatse weer in het leger opnemen wil, maar nog staat hij er als een gruwel voor God. De Heere echter, Die vrijwillig liefheeft, gebiedt hier de zegen voor de vloek, het leven tegen de dood; de Heere laat hem reinigen, rechtvaardigen, heiligen, geheel en volkomen in de dood van Christus, in het bloed en in de Geest van Christus. De Heere neemt zijn misdaad weg door de vogel, die

voor hem wordt geslacht. De Heere spreekt hem rechtvaardig mét de vogel, die voor hem opvaart in de vrijheid; de Heere rekent hem de gehoorzaamheid, het verzoenend lijden, de aan alle gerechtigheid Gods genoegdoende dood van Christus toe. En nadat de levende, in het bloed gedoopte vogel opgevaren is in de hoogte, komen de gaven neer, komt de Geest des levens, Die al wat aan de mens is heiligt, Die de bewegingen des vleses doodt, Die de melaatse de sprong leert wagen in de diepte der Godheid, in de diepte van eeuwige ontferming, de sprong leert wagen en doen in de stroom des levens en der eeuwige liefde, waarin men zich voor altijd rustig en veilig bevindt, getroost en gered, al schreeuwen alle duivelen: *Weg met u; u bent verloren, melaats, onrein!*

Maar waarom moest de melaatse, hoewel hij in het leger zijn mocht, nog zeven dagen buiten zijn tent verblijven? De naar Wet vleselijke heiligheid moet eerst in de dood, alvorens men in de rust ingaat. De Geest duidde dus daarmede aan, dat de Wet niets volkomen maakt. De Apostel Paulus schrijft: "Zij hebben de belofte van verre gezien" en "zouden zonder ons niet volmaakt worden." (Hebr. 11:13 en 40. De volle vrucht der rust kwam eerst, toen de tijd vervuld werd. Zij werd geoogst op Golgotha, waar de eeuwig Reine voor ons geroepen heeft: "Onrein, onrein!", opdat Zijn volk, in Hem rein verklaard, met Hem in de vele woningen des Vaders zou ingaan, welke Hij bereid heeft, toen de plaag van onze melaatsheid op Hem was.

Wee de melaatse, die zich door deze prediking niet laat opsluiten tot aan zijn genezing, maar onbeschaamd in het leger vrij verkeert. Wel hem, die roept: "Onrein, onrein!" terwijl het hem om genezing te doen is! Wèl de gereinigde, die al zijn haar afscheert, die zich waagt in de stroom der genade, die niets ziet dan de geslachte Vogel over levend water in het aarden vat en de Opgevarene aan Gods Rechterhand, om ons uit onze opsluiting te brengen in de vrije velden van eeuwige genade.

A M E N

26.

Leviticus 14:9-11**DE TWEEDE HANDELING EN EEN GEDEELTE VAN DE DERDE HANDELING
VAN DE WET DER REINIGING DES MELAATSSEN.**

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 28 April 1850, des voormiddags. Gezongen: Lied 72:3 - 5 (Zo is de opgaaf in het Manuscript van Ds. K; in de Hoogduitse gedrukte preek is opgenomen Lied 73:3-5, welk Lied de lezer vindt in het "Naschrift", volgende op deze Leerrede, blz. 33 en 34) Zie Deel IV blz. 359 en het Naschrift in dit VI. Deel, blz. 33. Vervolgens Lied 74:6 (Zie Deel V, blz. 277) Lied 81: 16 (Zie Deel IV, blz. 58) (of Lied 48:9. Zie 11. Deel, blz. 431)

Zij verschenen in het Nederduits vertaald 1855 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 2 van het 9e Twaalfstal. In het Hoogduits is zij opgenomen in de Verzameling "Licht und Recht" 7. Heft, 5. Predigt. Des avonds werd gezongen: Lied 82:3 en 4. (Zie 111. Deel, blz. 301 en 11 Deel. blz. 409. Lied 50:4. (Zie Deel IV. blz. 53) Tekst ontbreekt.

Tekst: LEVITICUS 14:9-11

"En op den zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd, en zijn baard, en de wenkbrauwen zijner ogen; ja, al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijn klederen wassen, en zijn vlees met water baden, zo zal hij rein zijn. [9] En op de achtste dag zal hij twee volkomen lammeren en één jarig volkomen schaap nemen, mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en een log olie [10]. De priester nu, die de reiniging doet, zal de man, die te reinigen is, en die dingen stellen voor het Aangezicht des Heeren, aan de deur van de tent der samenkomst." [11].

Gaan wij in deze morgenure voort met de overdenking van de wet, of, beter gezegd, van het Evangelie der reiniging van de melaatse.

Ik herinner er u wederom aan, dat de melaatsheid een vreselijke plaag en straf geweest is, die het aan een geheel volk voor ogen stelde, welk een misdaad het voor de heilige God eigenlijk is, niet te blijven in het Woord Gods en zich tegen dit Woord te verzetten. De plaag zelf is ons onbekend, en de ceremoniën der reiniging hebben met Christus opgehouden. Maar aan deze misdaad van het *niet-gebleven-zijn* in het Woord Gods en daaraan, dat wij buiten het Woord en zonder het Woord willen leven, werken en daarstellen, staan wij allen schuldig; en aan hetgeen het gevolg van deze misdaad is, wat deze plaag des te verververschrikkelijker maakte, te weten aan de schandelijke vleselijke begeerte, daaraan lagen of liggen wij allen krank. De overdenking dan der wet van de reiniging der melaatsen kan alleen een waarachtige troost zijn, en zal het ook zijn voor degenen, die voor Gods Woord wegzinken, die voor Zijn heiligheid beven en sidderen, die er van doordrongen zijn, hoezeer zij Gods toorn hebben verdiend, en hoe verschrikkelijk de heilige God op hen toornen moet, omdat zij dagelijks met gedachten, woorden en werken het Woord des levens overtreden; die het ook met een verbroken hart belijden, dat zij van hun jeugd af zulke overtreders geweest zijn, en die daarom in ootmoed wandelen met hun God.

Mocht ik het u allen duidelijk kunnen maken, hoe rechtvaardig de toorn Gods over zo'n mens is, hoe dood hij is, en welk een gruwel voor God, die zich niet in Zijn Woord

bevindt en niet naar Zijn Woord handelt, maar zich daartegen verzet of daarvan afgaat door eigenwijsheid en eigengerechtigheid! Dit weet u, dat van het stipte opvolgen der bevelen eens konings of van een veldheer het leven, geluk en welzijn der onderdanen afhangt; ook weet u, dat het krediet, dat de bloei van een zaak, het vooruitgaan ener fabriek daarvan afhangt, dat alles geschiedt overeenkomstig de gegeven orders van de chef, de lastgevingen van de bestuurder der zaak of van de eigenaar van een fabriek, dat het geluk en de welvaart van de ondergeschikten daarmede verbonden is. Is de bevelhebber van het heirleger of de bestuurder van een zaak terecht vertoornd, als de onderhorigen zijn woord en bevel niet opvolgen, hoeveel te meer toornst de Allerhoogste billijk, als men naar eigen wil handelt, in plaats van naar het Woord van Zijn genade; aangezien immers alleen in dit Woord de gehele samenstelling en onderhouding van het geschapene, gelijk ook het tijdelijke en eeuwige geluk van een ieder van Zijn onderdanen vaststaat. Waarlijk, wie dit overdenkt en zich in dat opzicht schuldig kent, die roept met Asaf uit: "Ik was een onvernuftig beest bij U" (Psalm 73: 22). Ik wil er nu niet van spreken, dat al het onvernunftige vee geen oneigen begeerten volgt, maar in de ordening blijft, waarin het geschapen werd, en stipt daarnaar handelt; -- alleen de mens kan niet blijven in het Woord, maar stelt altijd eigen wijsheid en eigen begeerte tegen het goede gebod, dat zijn leven en zijn eeuwige gelukzaligheid bedoelt.

Daarom moeten wij het weten, wij allen, hoe melaats wij voor God zijn, opdat wij ons deswege voor God verootmoedigen, en zo de troost genieten, welke het Evangelie van de reiniging des melaatsen zo rijkelijk aanbrengt.

Wij vernamen aan het slot van onze vorige leerrede, waarom de gereinigde zeven dagen buiten zijn tent moest blijven. Daarmede sloot de eerste handeling der reiniging.

Thans komt de tweede handeling; zij is uitgesproken in het 9e Vers, waar wij lezen: *En op de zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd, en zijnen baard, en de wenkbrauwen zijner ogen; ja, al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijn klederen wassen, en zijn vlees met water baden, zo zal hij rein zijn.*

Wat het afscheren van het haar, het wassen der klederen en des vleses betekent, heb ik reeds bij het vorige vers verklaard. Maar op deze dag werden ook nog baard en wenkbrauwen weggenomen. De baard is bij de Oosterlingen het eerste en hoogste teken van waardigheid, van de achtbaarheid en vrijheid eens mans. Wordt een jongeling in het oosten tot sultan verkoren, dan is zijn eerste zorg, dat hem de baard is aangegroeid, anders zou hij bij zijn optreden veracht worden. De baard geldt bij de Oosterling meer dan het leven, en het is de grootste schande, welke ten onzent gelijkstaat met de meest ontterende lijfstraf, wanneer iemand de baard afgeschoren wordt; en wie een Oosterling bij de baard zou willen grijpen, zou zo'n hoon met het leven moeten boeten.

Onze wenkbrauwen zijn de natuurlijke beschutting, waardoor het zweet belet wordt in de ogen te komen; men zou anders blind worden. Hoe misvormd zo'n afgeschorene er moet hebben uitgezien, behoef ik niet te beschrijven. Dit echter is de mening des Geestes: De zevende dag is de eigenlijke dag van de dood van Christus, de dag, waarop Hij in het graf lag en der verderving nabij was. Immers dan wordt een mens eerst recht gereinigd van Zijn geestelijke melaatsheid, van Zijn opstand tegen het Woord, van Zijn tegenstand tegen de genade, als hem die genade ten deel wordt, dat ook van hem waarheid is, wat de Apostel Paulus betuigt: "Wij zijn met Hem begraven door de doop in den dood", en wat hij te verstaan geeft, als hij spreekt van een "gelijkvormig worden aan de dood van Christus" en van "de gemeenschap aan Zijn lijden."

Het wassen van klederen en het baden van het lichaam met water betekent het ondergedompeld worden in de Jordaan des doods van Christus; en het opnieuw afscheren der haar wil zeggen: dat het ons herhaaldelijk moet worden voorgehouden,

dat geen enkel goed haar meer aan ons is; en het afscheren van de baard betekent het ganselijk afleggen van alle aangematigde waardigheid, van de eer en vrijheid van onze wil, het ganselijk ten ondergaan en begraven worden van alle roem, die wij meenden voor God te hebben; en het afscheren van de haar der wenkbrauwen: dat men, met Christus begraven zijnde, met dit begraven-zijn van de oude mens zich heeft tevreden te stellen en in rust heeft neer te zitten; daar, als de wenkbrauwen afgeschoren zijn, de mens de ogen weldra vollopen, en hij gekweld en verblind wordt door het zweet, als hij zich niet geheel van arbeid onthoudt.

God liet zo dien, die te reinigen was, dusdanig misvormen, opdat hij zou weten, hoe belachelijk, hoe bespottelijk de mens zichzelf maakt, als hij zich tegen het Woord des levens verzet, opdat hij zo zou weten en er van overtuigd zijn, hoe Christus, met Wie hij in deze doop, zo misvormd en walgelijk als hij was, begraven werd, allen hoon en spot, alle verachting en misvorming, die de melaatse door zijn misdaad over zich had gehaald, voor hem zou dragen.

Deze reiniging heeft iets overeenkomstigs met de reiniging der Levieten; toen deze uit het volk werden genomen, werd water der ontzondiging op hen gesprengd; zij moesten het scheermes over hun ganse vlees doen gaan en hun klederen wassen (Num. 8: 7) Christus heeft gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden; en tot de dienst Gods wordt niemand bekwaam, tenzij hij met al zijn waardigheid en achtbaarheid, met zijn hoge ogen en met zijn vermogen van iets-te-kunnen-werken, met al zijn wassen en toenemen, en verder met al wat hem aankleeft, met zijn ganse vlees, ingegaan zij in de dood en in het graf van Christus, zodat bij hem niets dan een erbarmelijke en bespottelijke gestalte, niets dan dood en machteloosheid overgebleven is. Dan komt hem de macht en de heerlijkheid der opstanding ten goede.

Daarvan lezen wij nu van het 10de tot het 20ste vers. En op de *achtste* dag, zo vangt de wet aan bij de derde handeling der reiniging. Deze achtste dag is blijkbaar de eerste dag des Nieuwe Testaments, de dag der opstanding van Christus. En als wij het grondig Antwoord van onze Catechismus op de Vraag: *"Wat nut ons de opstanding van Christus?"* goed verstaan, te weten: *"Ten eerste heeft Hij door Zijn opstanding de dood overwonnen, opdat Hij ons de gerechtigheid, die Hij door Zijn dood ons verworven had, kon deelachtig maken"*, dan wordt het ons niet alleen duidelijk, waarom alles, wat nu in onze tekst volgt, op de *achtste* dag moest geschieden, maar ook waarom aan zo velerlei, wat de wet verordende, eerst op de zachtste dag de kroon als 't ware werd opgezet. Zo werd bijvoorbeeld alle onreinheid der afzondering eerst op de achtste dag met een offer genadiglijk bedekt. Zo was ook op de achtste dag de offerande der reiniging van de kraamvrouw en haar zoon, bepaald, evenals de besnijdenis op de achtste dag geschiedde. Op de achtste dag van het loofhuttenfeest had de heilige samenroeping plaats. Ja, op de achtste dag geschiedde Aärons eerste offer, waarmee hij zichzelf en het volk verzoende; toen verschenen de heerlijkheid des Heeren aan al het volk, want een vuur ging uit van het Aangezicht des Heeren, en verteerde op het altaar het brandoffer en het vet. Als het ganse volk dit zag, zo juichten zij, en vielen op hun aangezichten. (Levit. 9: 23, 24)

Onthoudt dit goed, mijn Geliefden, dat deze plaag der melaatsheid klaarblijkelijk een plaag was, om voor de ogen des volks aanschouwelijk te maken, welk een ververschrikkelijke misdaad en doodzonde de rebellie tegen Gods Woord is. Onthoudt ook dit goed, dat Christus door Zijn opstanding de dood heeft overwonnen, opdat Hij de gerechtigheid, die Hij door Zijn dood verworven heeft, ons kon deelachtig maken; dan

is u op eens het volle licht van troost opgegaan over de derde handeling van de reiniging des melaatsen.

Er staat in onze Tekst: *En op den achtste dag zal hij twee volkomen lammeren en éénjarig volkomen schaap nemen, mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en één log olie.*

Wij hebben hier eigenlijk drie volkomen lammeren: twee mannelijke lammeren en één vrouwelijk éénjarig lam. Wat wij door onze rebellie tegen Gods Woord allereerst hebben gemaakt en nog maken, en waaraan weinigen denken, is: de schuld voor God. Deze schuld moest en moet uitgedelgd, verzoend en genadiglijk bedekt worden door een Onschuldige, door Één Die zonder gebrek is en Die Zijn ziel tot schuld stelt; dat is door Christus geschied. En zo betekent het eerste lam: het onschuldige en onbevleete Lam, Christus, als de Drager en Uitelger onzer schuld.

Dan volgt de misdaad zelf. Deze moet volgens de Wet verzoend, weggenomen, uit het midden gedaan zijn, opdat degene, die te reinigen is, zou kunnen beschouwd worden, als had hij de misdaad nooit gehad of begaan. Zo betekent dan het tweede volkomen lam: Christus, als de Drager en Verzoener van onze misdaad, Die, zoals de Apostel Paulus betuigt, *geen zonde gekend heeft, en zonde voor ons is gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.*

Ten derde volgt de straf, welke op het schuld maken en op de misdaad volgens de Wet staat; de eeuwige straf, namelijk in het helse vuur, dat allen goddelozen bereid is. Deze eeuwige straf moet gedragen worden. Zo betekent dan het derde lam: Christus, als de Drager van onze eeuwige straf; ook dit lam is volkomen; het betekent, dat Christus onschuldig deze eeuwige helse straf draagt. Het is een éénjarig lam, dat wil niet zeggen: een lam, dat 365 dagen oud is; maar: zodra een lam 8 dagen oud was, heette het lam reeds in zijn eerste jaar. Daarbij moest dit een vrouwelijk lam zijn. Het "jeugdig" wijst op het bovenmate smartelijke van het lijden, waarbij Christus van allen troost beroofd was, als een lam, dat van het moederschaap is weggenomen. Dat het een vrouwelijk dier moest zijn, betekent de uiterste zwakheid, ellende, angst, nood, bedroefdheid der ziel en gehele verlatenheid, waarmee Christus de eeuwige straf aan lichaam en ziel voor ons rebellen zou lijden.

- Zo hebben wij allereerst een lam, dat heet "schuldoffer", of naar het Hebreeuws: *de schuld*, dat is, *een verzoenende schuld*, welke de schuld van die, die te reinigen is, uitdelgt.
- Ten andere hebben wij een lam, dat heet "zondoffer", of naar het Hebreeuws: *de zonde*, de overtreding, de misdaad, de val met al de bezwarende omstandigheden, en wel een 'verzoenzonde', welke de zonde van dien, die te reinigen is, verzoent en wegneemt.
- Ten derde hebben wij een lam, dat heet "brandoffer", of naar het Hebreeuws: *iets dat over alles gaat*; het gaat voor dien, die te reinigen is, in de vlam, in de uiterste zwakheid, prijsgevende al het zijne; het gaat als schuld en misdaad in de vlam, zo neemt het de straf op zich, laat zich verbranden, en vaart met dien, voor wie het zich heeft laten verbranden, opwaarts uit deze hel, naar Boven in het heilige voor God.

Op de achtste dag, op de dag dat Christus opstaat, en van die dag aan, er volgt geen nacht op deze dag, wordt de gerechtigheid, welke Christus voor Zijn uitverkorenen door Zijn dood verworven heeft, aan dien, die te reinigen is, van God toegerekend en

meegedeeld, *de gerechtigheid* tegen de schuld, tegen de misdaden tegen de eeuwige straf die wij verdiend hadden.

En nu komt het spijsoffer: *drie tienden meelbloem met olie gemengd*. Welke betekenis heeft dat? Ach, wat hebben wij rebellen niet al verdorven en wat verderven wij niet altoos! Het ganse geestelijke en lichamelijke leven, en alle voedsel, waardoor dit leven onderhouden wordt! Of zal de chef van een zaak aan een bediende nog de kost geven, wanneer hij die om zijn herhaalde ongehoorzaamheid en gedurige onoplettendheid uit zijn dienst heeft ontslagen? En als men het in het geestelijke, evenals in het lichamelijke goed heeft, maakt dat niet eindelijk onopmerkzaam? Zodat men meent met de oudste broeder in de gelijkenis wel te kunnen zeggen: "Ik heb immers nooit uw gebod overtreden", en daarbij weet men niet, dat men een doorbrenger van Zijn goed is. Aanvechting leert op het Woord achtgeven; en als men geen doorn in het vlees heeft, geen engel des satans, die met vuisten slaat, dan verheft men zich weldra; en ja, daar wordt alras de leugen gevonden: "Slachtoffer is beter dan gehoorzamen", in plaats van de waarheid: "Gehoorzamen is beter dan slachtoffer, en opmerken dan het vette der rammen." (1 Sam. 15: 22) De mens kan het goede niet verdragen. Toen Israël vet werd, zo sloeg hij achteruit; en zo wordt de mens het "goedhebben", zowel in geestelijk als in lichamenlijk opzicht, tot een strik, zodat hij die God, Die hem gemaakt heeft, laat varen. Meelbloem heeft hij ontvangen, de beste tarwe, drie tienden, drievoudig naar het getal der geboden van de Drie-enige God; met olie is het gemengd, met Geest van Boven toeberaid, maar toen is het gegaan volgens Ezechiël 16 en Hosea 2; en daarvan is de gruwelijke melaatsheid gekomen. Het ganse geestelijke leven, en eveneens het uiterlijke welvaren, het "goed-hebben" is teniet gemaakt, het is alles zonde geworden; daarom moet het gans en al prijsgegeven worden, geheel in vlammen opgaan, geheel verzoend worden. Daarvoor geeft Christus Zijn geestelijk leven prijs en is ook naar het uitwendige arm, ja zo, dat Hij elke dag geheel blind en doof is, zodat Hij niets meer hoort of ziet, en Hij kan ook niets meer; want alleen een rijke kan Zijn wil doen. God wekt Hem allen morgen. Hij wekt Hem het oor (Jesaja 42:19; 50:4, 5), opdat Hij hore en niet weerspanning zij; en wordt Hij ook van de (Geest in de woestijn gedreven, zo let Hij toch alleen maar op het Woord. Het ongeschapene Woord heeft slechts nog leven in het geschrevene Woord, verlaat Zich daarop; en de eeuwige Wijsheid weet de dag harer eigen toekomst niet (Markus 13: 32), laat alles over aan de Vader, en is voortdurend in gebed. Het spijsoffer betekent zodanige ontleding van Christus; deze ontleding verzoent de gruwelijke zonde van de geestelijke hoogmoed; daarom dan ook het bevel van drie tienden meelbloem met olie gemengd.

Er volgt dan het bevel, dat degene, die te reinigen is, *een log olie moet brengen*. Wat daarmee gebeuren moest, zullen wij straks zien. Voor vloeistoffen was bij de Hebreëen de kleinste inhoudsmaat een "vierde", dat is zoveel als de inhoud van één-en-een-half ei; de daarop volgende grotere maat heet een "log", gelijk aan "vier vierden." De olie betekent: de Heiligende Geest; en de maat van "vier vierden" beduidt; dat de Drie-enige God de mens tot Zich opneemt en hem van Zijn Geest zoveel uit de volheid van Christus laat toekomen, dat hij geheiligd door dit leven heenkamt en in vrede ontslaapt. De mens blijft steeds een arm zondaar, op wie evenwel de Geest van God rust; en er leeft een God voor hem, rijk in ontferming; een Heiland, uit Wiens volheid hij ontvangt genade voor genade. Want immers: als mijn dienaar ergens vier gulden voor mij te betalen heeft, dan geef ik hem niet vierduizend gulden mee, maar slechts vier.

Laat ons nu zien, waar de priester met de gereinigde en met deze dingen heengaat. Wij lezen in onze Tekst: "De priester nu zal de man, die te reinigen is, en deze dingen stellen voor het Aangezicht des Heeren, aan de deur van de tent der samenkomst."

Daarheen gaat hij nu met de vreselijk misvormde mens, die geen baard meer heeft, ook geen wenkbrauwen, die geen enkel goed haar meer aan zijn vlees heeft, die met al wat hem omgeeft en hem aankleeft, met zijn ganse vlees, in de doop van Christus, zo met Christus in de dood is ingegaan. De man siddert en beeft aan al Zijn leden; zal hij genade vinden? Hij heeft niets dan schuld, dan misdaad, en op hem is de vloek, de straf des eeuwigen vuurs, en door zijn rebelleren heeft hij zijn gehele geestelijk leven vernietigd; en ook verdoet hij nog: te mogen bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood." Nu moet hij voor het Aangezicht des Heeren verschijnen. O, hoe vergaat hij onder de last van Zijn schuld! Maar het is de dag der opstanding van Christus; de Heere wil, dat hij zal komen; de Heere wil hem toch nog hebben, zo misvormd, zo dood als hij is. Wél hem, daar zien zijn ogen op het Lam voor zijn schuld, op het Lam voor zijn misdaad, op het Lam voor zijn straf! Zo komt hij dan aan de hand van de priester, aan de hand van het Woord, en waar bevindt hij zich? Voor aan de deur van de tent der samenkomst. Hij bevindt zich op een plaats, waar het net zo heilig is als in het binnenste heiligdom. De tent betekent de gemeenschap des Vaders en des Zoons met een zondaar, die Zijn genade en begenadiging geheel onwaardig is. En deze tent heet de tent der samenkomst. Want dat is waarlijk een samenkomen, waar men voor altijd in de gemeenschap des levens, des vredes en der rust wordt opgenomen, terwijl men geen leven meer in eigen hand kan vinden. En de deur van deze tent is Christus. Hier merk ik terloops op, dat al wie op een andere plaats offerde, al was de offerande ook geheel naar de letter der Wet, door God gelijkgesteld werd met dengene, die bloed vergoot; want hij verachtte God en Zijn Christus; daarenboven verachtte hij de stal der schapen. Want hoewel hij soms een blik wierp in deze stal, zo wilde hij er toch niet ingaan; deswege kon noch wilde God tot hem komen, maar hield hem voor een dief en moordenaar. (Levit. 17. Joh. 10:1)

Maar door deze deur wilde de Heere afkomen tot hem, die te reinigen was, die wegzonk voor Gods Woord. Door deze deur heen zou hij de gerechtigheid deelachtig worden, welke Christus door Zijn dood voor hem verworven heeft, en zou hij zo ervaren de macht, die God gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt.

Hiermede breek ik voor ditmaal af.

Ik wens van harte, Geliefden, dat u uit het behandelde ten volle zult hebben verstaan, welk een misdaad het voor God is, als wij der stem van God niet gehoorzaam zijn, als wij niet blijven in het Woord van Zijn genade, maar afwijken van de weg van het gebod des levens, welk een schuld wij daardoor op ons laden, en dat het de eeuwige straf is, die wij met zodanige misdaad verdienen.

O, dat de apostolische bede u ter hart ga: "Zo hebt dan afgelegd alle kwaadheid, en alle bedrog, en geveinsdheid, en nijdigheid, en alle achterklappingen; en als nieuwgeboren kinderkens zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat u door dezelve moogt opwassen; indien gij anders gesmaakt hebt, dat de Heere goedertieren is." Waarlijk het "niet kunnen rusten in het Woord van genade, en het zich verzetten tegen dit Woord" heeft reeds voor dit leven de schromelijkste gevolgen, en evenwel geven wij er geen acht op. De rede, het boze hart komt daartussen; en als er van de melaatsheid gepredikt of gelezen wordt, daar werpt zich al wie het hoort of leest op dat gedeelte der uitspraak: "Wie geheel melaats is, die is rein." Fraaie uitvlucht!

U moet het echter wél weten, dat hij rein is op hoop, rein, om gereinigd te worden. Rein is men van Zijn melaatsheid, als men zijn melaatsheid voor God belijdt. Maar dan

maakt toch de belijdenis, de bekering van Zijn rebellie de mens niet rein. Voor God staat de schuld nog open, is de misdaad er nog, en nu volgt nog de straf. Daarom gaat het: dat wij de gerechtigheid, welke Christus door Zijn dood heeft verworven, deelachtig zijn. Dat zit echter niet in de verbeelding maar dat verkrijgt de mens door een waarachtig, levend geloof, hetwelk de Heilige Geest werkt. En waar dit geloof is, daar wandelt men in ootmoed met zijn God. Daar zijn al de haar des hoofds, van de baard, van de wenkbrauwen in waarheid afgeschoren; daar is men in Christus' dood gedoopt; daar worden niet alleen de drie lammeren gebracht, maar ook het spijsoffer, en de log olie is er ook; en dagelijks staat men voor het Aangezicht des Heeren, aan de hand des Woords, voor aan de deur, ja, als een oproerling, maar die graag gehoorzaam zou zijn, ook gehoorzaam wil zijn, maar die de gehoorzaamheid niet kan vinden. Zo verlaat hij zich dan op de gehoorzaamheid van Ene, Wiens bloed, verenigd met de log olie, hem gehoorzaam maakt in waarheid, zodat hij, ofschoon hij zichzelf slechts als een oproerling kent, dag bij dag leeft niet van dit of van dat woord, maar van alle woord, dat uit de mond van God uitgaat.

Welgelukzalig de mens, die te reinigen is, die de achtste dag in gedachtenis houdt!

AMEN.

27.

Leviticus 14:12-20**VERVOLG DER BESCHOUWING VAN DE DERDE HANDELING VAN DE WET
DER REINIGING VAN de MELAATSE.**

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 5 Mei 1850, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 32:1 - 3; Psalm 65:2; Psalm 130:2. Zij verschenen in het Nederduits vertaald 1855 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 3 van het 9e Twaalfstal. In het Hoogduits is zij opgenomen in de Verzameling Leerredenen Licht und Recht" 7. Heft, 6. Predigt. Aangaande de avondgodsdienstoefening geen enkele aantekening.

Tekst: LEVITICUS 14:12-20.

En de priester zal dat éne lam nemen en het offeren tot een schuldoffer met de log olie, en zal die ten beweegoffer voor het Aangezicht des Heeren bewegen [12]. Daarna zal hij dat lam slachten ter plaatse, waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, in de heilige plaats; want het schuldoffer, gelijk het zondoffer, is voor de priester; het is een heiligheid der heiligheden [13]. En de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen, hetwelk de priester doen zal op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op de duim van Zijn rechterhand, en op de grote teen zijns rechtersvoets [14]. De priester zal ook uit de log der olie nemen, en zal ze op des priesters linkerhand gieten [15]. Dan zal de priester zijnen rechtervinger indopen, nemende van die olie, die in zijn linkerhand is, en zal met zijnen vinger van die olie zevenmaal sprengen voor het Aangezicht des Heeren [16]. En van het overige dier olie die in zijn hand zal zijn, zal de priester doen op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op de duim van Zijn rechterhand, en op de grote teen zijns rechtersvoets, boven op het bloed des schuldoffers [17]. Wat nog overgebleven zal zijn van die olie, die in de hand des priesters geweest is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is: is: zal de priester over hem verzoening doen voor het Aangezicht des Heeren [18]. De priester zal ook het zondoffer bereiden, en voor hem, die van Zijn onreinheid te reinigen is, verzoening doen; en daarna zal hij het brandoffer slachten [19]. En de priester zal dat brandoffer en dat spijsoffer op het altaar offeren: zo zal de priester de verzoening voor hem doen, en hij zal rein zijn." [20]

Voor de deur van de Tent der samenkomst stond dus de melaatse, hoe misvormd, hoe afzichtelijk hij er ook uitzag. Dat was inderdaad voor hem, om in de grond te zinken, als hij zijn ogen niet onverzwakt gevestigd hield op het lam voor zijn schuld, op het lam voor zijn misdaad en op het lam voor zijn straf. In het binnenste des heiligdoms rustte de heerlijkheid des Heeren op het verzoendeksel, dat op de ark lag. Slechts dan, als hij gelovig op de drie lammeren zag, kon hij de hoop voeden, dat door de deur der Tent geen vuur van de Heere tot hem uitging, dat hem verteerde in zijn afzichtelijke, misvormde staat, maar dat rechtvaardiging, genade, vrede en blijdschap, algehele heiliging op hem neerdaalde.

De melaatse moest echter op deze achtste dag de gerechtigheid, welke Christus door Zijn dood verworven heeft, ook werkelijk deelachtig worden, opdat hij de macht zou ondervinden, welke God in Christus gewrocht heeft, toen Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, met welke macht God zo machtig inwerkt op de gelovigen.

Het eerste, wat hij naar de Wet deelachtig moest worden, is de heilige onschuld van Christus tegen zijn schuld, de volkomen gehoorzaamheid van Christus tegen zijn ongehoorzaamheid.

De Wet eist het volgende: *En de priester zal dat een lam nemen en hetzelfde offeren tot een schuldoffer met de log olie; en zal die ten beweegoffer voor het Aangezicht des Heeren bewegen.* Naar het Hebreeuws luidt het woordelijk zo: En de priester zal dat ene lam nemen en doen naderen tot schuld en de log olie, en zal deze dingen bewegen, een beweging voor het Aangezicht des Heeren. Merkt op, Geliefden, wat van al hetgeen op ons als een last drukt, in Gods ogen het zwaarste is. Het is niet de misdaad, maar de schuld, die wij voor God maken door onze misdaad.

De Wet is door de misdaad geschonden, verzwakt; het woord uit de mond van God is neergeworpen en vertreden; de heilige God is in Zijn eer getast, als 't ware van Zijnen troon gedrongen en gedood; het ganse werk van God aan ons hebben wij bovendien verwoest, een kloof hebben wij gemaakt tussen God en tussen ons, wij zijn de duivel en de dood ter prooi gevallen, en hebben ons met al onze waarnemingen, met ons denken, streven, doen en wandelen onbekwaam gemaakt voor God. Dat is onze schuld, en deze schuld is een ontzaglijk grote, en wij zijn schuldig dezelve tot de laatste penning toe te betalen, zonder dat wij een enkele penning hebben om ze af te doen.

De hoge God is bekleed met Zijn Woord; in het Woord hebben wij Hem met Zijn ganse Naam, met alle Zijn deugden en volmaaktheden, zoals Hij die in Christus verheerlijkt heeft. Wie maar even uit dit Woord uitgaat, heeft geen God meer; die heeft noch de Vader, noch de Zoon, maar heeft de melaatsheid. Dat weet de gelovige melaatse ook zeer wel. Zijn schuld is het, die hem 't meest drukt, maar daar ziet hij het een schuldeloze lam, genomen voor zijn schuld, en met het lam ziet hij de log olie genomen, en hij ziet, hoe beide bewogen worden, een beweging voor het Aangezicht des Heeren.

Verstaat u dit bewegen, deze beweging? De priester is hier Christus; Hij komt met Zijn heilige onschuld, met Zijn gehoorzaamheid en laat de ganse schuld van de melaatse op Zich laden; Hij komt met de maat des Geestes, welke op de melaatse komen moet, en Hij beweegt de schuld en de maat des Geestes voor het Aangezicht Gods. In Christus zijn innerlijke bewegingen voor God, opdat God de verschuldigde gehoorzaamheid weer hebbe, en een hartelijk ontfermen met de melaatse, opdat deze zulke gehoorzaamheid deelachtig worde; ook innerlijke bewegingen, opdat de melaatse door Zijn genoegdoende gehoorzaamheid zodanige maat des Geestes geschonken worde, als deze nodig heeft, opdat hem de gehoorzaamheid van Christus toegeëigend zij, om in de nieuwe gehoorzaamheid van Christus te wandelen. Met deze innerlijke bewegingen houdt Christus Zijn heilige onschuld en de door Hem voor de melaatse verdiende maat des Geestes aan God voor als een noodvlag, gelijk die op zee door de schepeling als noodsein wordt gehesen, opdat God toeschiete met Zijn genade en in de zielennoed de arme te hulp kome met Zijn barmhartigheid. Christus houdt het de Vader voor, hoe de ganse schuld van de melaatse niet meer de schuld is van de melaatse, maar Zijn Eigen schuld, die Hij volkomen betaald heeft, en hoe Hij het ganse verloren geestelijk leven van de melaatse weer verworven heeft, toen Hij, ofschoon Hij de Zoon was, Zijn weg gegaan is, meestal dor, zonder troost en verlaten, en zo gehoorzaamheid heeft geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. Zo treedt Christus als Voorspraak op voor de melaatse, bewegende al wat Hij gedragen en voor ons verdiend heeft voor het Aangezicht des Heeren, dat het de Vader welaangenaam zij voor de melaatse.

Zo heeft Christus altijd gedaan, zo doet Hij ook nu nog voor de Zijnen. Hij is in hen altijd aan het bewegen; want zo dikwerf als zij onder de last hunner schulden wegzinken, geeft de Geest van Christus het hun in het hart, dat zij, nog voor zij in zekerheid des geloofs mogen zeggen: "Ook voor mij heeft Christus alle schuld uitgedelgd, ook voor mij de maat des Geestes verworven, dat ik in Zijn gehoorzaamheid als een verzoende wandel", éérs Gode de heilige onschuld van Christus voorhouden en de door Hem verdiende maat des Geestes, en deze dingen met innerlijke bewegingen des harten voor Hem bewegen, opdat God daaraan een welgevallen hebbe.

Waar nu de eigen schuld is beleden en het verdorven-zijn van het geestelijk leven voor God is erkend, en de heilige onschuld van Christus alsmede de door Hem voor de melaatse verdiende maat des Geestes voor het Aangezicht Gods is bewegen, daar komt God met Zijn ontferming en genade. Zo lezen wij vers 13: Daarna zal hij het lam slachten. Daarmede wil God zeggen: "Ik keur het goed, wat de melaatse van Mij verlangt; voor hem zij van Mijn onschuldig Lam het leven genomen, opdat dit Lam met Zijn leven, dat het tot schuld voor de melaatse heeft gegeven, de schuld van de melaatse uitgedelgd hebbe. Ik wil aan de melaatse geen schuld meer zien; zijn ganse schuld ligt op het Lam, en hij heeft de onschuld en gehoorzaamheid van Mijn Lam." Als een zodanig lam werd dit lam geslacht, nadat de melaatse eerst zijn schuld over hetzelfde had beleden en die op het lam had gelegd. "Slachten" is eigenlijk: met een scherp mes doorboren en de keel afsteken of doorsnijden.

O Geliefden, welk een rijke troost ligt in die woorden: "daarna zal hij het lam slachten" voor ieder verlegen en zich van schuld bewuste zondaar! De zich van schuld bewuste zondaar staat daar sidderend en bevend voor God; hij vergaat voor zijn God vanwege zijn schuld; hij waagt het, op grond van het Woord, Gode de genoegdoening van Christus voor te houden, dezelve in zijn worstelen en smeken om genade als het ware voor Gods Aangezicht te bewegen, en zo ook het door Christus verworven leven. Daar komt nu uit de mond van God Zelfen, nadat Deze door Zijn genadeverbond Zich Zijn ganse volk tot priesters heeft gemaakt, het woord tot hem: "Slacht het Lam." Wil dat niet zeggen: "Gij schuldbewuste zondaar, neem dit aan voor Mijn troon, en verkondig het luid: Dit Lam is de genoegdoening voor uw schuld, geef aan het Lam uw schuld en uw dood, en ontvang van Hem het leven en de onschuld, wees daarmee bekleed! Zo is het Mijn wil!"

Zeer troostrijk is het ook, de aanwijzing te vinden van *de plaats*, waar het lam voor de schuld moest geslacht worden: *waar men het zondoffer en het brandoffer slacht, in de heilige plaats*. Deze plaats was in het binnenste voorhof aan de voorzijde van het brandofferaltaar. Dit binnenste voorhof is als het ware Gods gerechtszaal. In het westen staat in het heiligdom het verzoendeksel of de genadetroon, in het oosten staat in het buitenste voorhof de zondaar; in de deur van het binnenste voorhof, tussen de genadetroon en tussen de zondaar, staat het brandofferaltaar. Aan de rechterzijde van dit brandofferaltaar en van de zondaar was nu de ten hemel roepende schuld; daar eiste de gerechtigheid genoegdoening, volkomen betaling; daar was de toorn Gods, en daar stond ook, alhoewel onzichtbaar, de aanklager. Dat noorden was een zeer ververschrikkelijk noorden; daar werd voor de voeten van de rechter de zondaar gestraft met de dood, zodat zijn ganse leven werd uitgegoten; maar nee, niet de zondaar, maar het lam werd gedood. Daar vertoonde de rechterzijde van het brandofferaltaar, hetwelk Christus betekent aan Zijn kruis op Golgotha, enkel wonderen. Rondom het altaar moest het bloed worden uitgestort; het altaar eiste dit, als wilde het zeggen: Omgeef mij met de dood van deze zondaar, giet uit diens ganse schuldige leven, zodat het geheel om mij

heenvloeit, zo zal hij leven in mijn heiligheid. En van het lam werd de huid afgetrokken, de buik opengesneden; alle vet, zoals ook de vette staart en het vet, dat de ingewanden bedekt, de beide nieren en het vet dat daaraan is, dat op de weekdarmen is; en het net over de lever met de nieren werd afgescheurd, dat alles werd van het lam genomen en op het altaar aangestoken ten vuuroffer de Heere. (Levit. 7) Zo verrichtte dan dit altaar wonderen; het vet had de zondaar weelderig gemaakt, zijn nieren waren bij hem ontstoken, zij waren geprikkeld tot verwachtingen van opstand tegen God; en het vet had hij over de lever samentrokken tot duivelse gevoelens; maar het Lam zegt: " Dit vloekwaardige vet, deze vloekwaardige nieren, dit vloekwaardig vet over de lever is Mijn"; en het brandofferaltaar zeide: "Ik ben het Lam, ik laat vet, nieren, lever, al wat in mij is, door de rechtvaardige toorn verbranden. Dit alles ga in de vlammen op voor Mijn God! Ik wil noch vet, noch nieren, noch levernet meer hebben. Van nu aan zal maar alleen gelden: mijn God, Zijn eer, Zijn Woord, Zijn geboden, Zijn Weg, Zijn wil, Zijn heil."

Nu blijft echter het vlees van de zondaar nog overig in het vlees van het lam, -- waar moet dit heen? Het wordt aan stukken gehouwen tot voeding van de priesters, zoals God gesproken heeft: Want het schuldoffer gelijk het zondoffer is voor de priester. De priester moet van dit aan stukken gehouwen vlees leven; dat wil zeggen: Christus moet daarvan leven, daarvan moet Hij als Priester Zijn eeuwig bestaan hebben, dat Hem gedurig het aan stukken gehouwen vlees gebracht worde. Hij moet het vlees van de schuld net zo goed hebben als het vlees van de zonde; daarom moet men ook met de schuld daarheen gaan, waarheen men met de zonde gaat, opdat Christus zowel het een als het ander hebbe. Want het is een heiligheid der heiligheden, laat God daarop volgen.

Hieruit verneemt gij, wat voor God een heiligheid der heiligheden is, te weten dat Christus het in stukken gehouwen vlees der schuld bekome; terwijl wij menen, dat dit juist het meest onheilige doen van ons ware, als wij Hem dat zouden brengen. Maar God zegt hier, dat Hij niets kent, wat in zijn ogen heiliger ware, dan dit: dat wij aan Christus onze schuld overlaten en ook alle de van ons vlees der schuld gehouwen stukken; dat wij niets daarvan voor ons behouden, maar het alles, alles aan Hem brengen. Want daartoe is Hij Christus, daartoe is Hij tot Priester gesteld, en wie Hem dat alles niet laat en geeft, die grijpt Christus in Zijn ambt; het is een onheilige handelwijze, welke God bezoekt met de tweede dood.

Ik kan na al wat ik reeds heb gezegd mij bekorten bij de uitlegging van het 14de vers en de daarop volgende Verzen. Zo luidt het 14de Vers: "En de priester zal van het bloed des schuldoffers nemen hetwelk de priester zal doen op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op de duim zijner rechterhand, en op de grote teen zijner rechervoet."

Met deze woorden begint het nu: dat de gereinigde deel krijgt aan de gerechtigheid, die Christus door Zijn dood verworven heeft. Hier valt op te merken, dat al wat van vers 14 tot 18 bevolen wordt, bij het schuldoffer plaats heeft en niet bij het brandoffer of zondoffer. Ik heb het u echter reeds gezegd, dat wij gewoon zijn de misdaad en in het bijzonder de straf in aanmerking te nemen, maar dat bij God het meest in aanmerking komt de door de misdaad gemaakte schuld; dat daarom allereerst de schuld uit de weg genomen en uitgedelgd moet zijn voor God. De melaatsheid was een zichtbare straf van een bij ons weinig getelde misdaad, waaruit evenwel alle zonde en verkeerdheid voortkomt: de misdaad der ongehoorzaamheid aan de stem van God, dat men niet blijft in Zijn Woord, dat men zich verzet tegen Zijn Woord.

U zult er dan niet lang naar moeten zoeken, wat het rechteroor wat de rechterhand, wat de rechtervoet gedaan heeft. Wij zien het in het paradijs. De vrouw leent het oor aan de slang, en de stem des verleiders is over het oorlapje in de hersenen, in hart en ziel ingedrongen, waar is dan nog een oor voor de stem van God? De vrouw steekt de rechterduim uit, doet haar rechterhand open, neemt van de vrucht des booms, omvat met de duim en voorts met de andere vingers de verboden vrucht, waar is nog de duim, die zich beweegt, om datgene te grijpen wat God in Zijn goedertierenheid geboden heeft? Waar is nog de duim, om het van God gegevene te omvatten en in de hand te bewaren? Zodra de vrouw de duivel heeft gehoorzaamd, gevoelt zij de kitteling der begeerte aan de grote teen van de rechtervoet, de basis van alle beweging bij het gaan; de rechtervoet wordt als met onweerstaanbare kracht voortgetrokken, om aan te grijpen en te genieten, en na het genot zich al strompelend tot Adam te begeven, opdat hij met haar geniete. Verwrikt is de lichaams macht van de mens, die, in de vrijheid van het doen van de wil van God, de aardbol onder zich weglaat en van zich afstoot; waar is nog deze vorstelijke teen, die de gang des mensen zo licht maakt in de wegen Gods? Hij, Die ons draagt, voorgaat en leidt in deze wegen, heeft in Zich gevoeld de doorn der begeerte, die Hem verlamd heeft.

Zo is het met van onze aller oor, met van onze aller duim der rechterhand, zo met van onze aller grote teen van de rechtervoet gesteld door de ongehoorzaamheid van Adam, door van onze aller vrijwillige ongehoorzaamheid. Maar God, rijk in ontferming, wil evenwel met de stem van Zijn Evangelie door het onreine oor in het schuldbewuste hart ingaan, de duim der rechterhand moet evenwel zich openen, om genade voor genade te ontvangen, en moet daarin al de anderen vingers voorgaan, opdat een zich van schuld bewuste zondaar enkel en alleen aan Christus zich houde; de grote teen van de rechtervoet moet evenwel, hoe ook verlamd, zich uitstrekken met hartelijke begeerte ... niet naar de boom der kennis des goeds en des kwaads, maar naar de Boom des levens, naar het kruis op Golgotha, opdat alle de beloften vervuld mogen zijn; dat de doven zullen horen de woorden des Boeks, dat de dorre hand zal genezen worden, en de kreupele springen zal als een hert. (Jesaja 35: 5, 6) Daarvoor geschiedde nu de verzoening met het bloed van het schuldoffer, de genadige bedekking met het bloed der genoegdoening voor de schuld; en zo is de schuld van het oor, van de hand, van de voet uitgedelgd, weggenomen, verzoend.

En nu komt nog daarenboven, boven op dit bloed, de Geest, voorgesteld onder het beeld van de olie, die ook op het verzoende lapje van het rechteroor en op de duim van de rechterhand en op de grote teen van de rechtervoet gedaan werd. Maar eerst krijgen wij het bewijs, dat deze olie een olie des Heeren is, en dat zij niet aan de schuldenaar, maar aan het Lam toebehoort, hetwelk de schuld draagt.

Wij lezen vers 15 en 16 aldus: "De priester zal ook uit de log der olie nemen en zal ze op des priesters linkerhand gieten. Dan zal de priester zijnen rechtervinger indopen, nemende van die olie, die in zijne linkerhand is, en zal met zijn vinger van die olie zevenmaal sprengen voor het Aangezicht des Heeren."

De priester is Christus; de maat van de olie is naar de maat der hereniging van de Drieenige God met een rebel. De olie is de Heilige Geest; dat deze olie gegoten wordt in de linkerhand van de priester, betekent, dat Christus Jezus naar Zijn mensheid als Broeder onder de broeders de Heilige Geest ontvangt. En dat de priester met zijn rechtervinger indoopt in de olie, die in zijn linkerhand is, en dan de olie zevenmaal sprengt voor het Aangezicht des Heeren, betekent, dat Christus als de eeuwige Zoon, dus naar zijn Godheid, de Geest, Die naar Zijn mensheid op Hem rust, neemt, om Dezelve volkomen

aan de wil van God te wijden, zodat deze Geest alleen voor God in beweging is, opdat deze Geest voor God in waarheid zij: *de Geest des Heeren*, de Geest der wijsheid en des verstands, de Geest des raads en der sterkte, de Geest der kennis en der vreze des Heeren.

Christus heeft ons voorts geleerd, dat dit de wil des Vaders is, dat Hij Hem een zondaar volmaakt voorstelle. Daarom doet de priester nu wat wij verder lezen in vers 14: "En van het overige van de olie, die in zijn hand zal zijn, zal de priester doen op het lapje van het rechteroor desgenen, die te reinigen is, en op de duim van Zijn rechterhand, en op de grote teen van Zijn rechervoet, boven op het bloed des schuldoffers."

Zo maakt Christus de Zijnen, Zijn gerechtigheid deelachtig. Als hun Heere en God, als hun Priester en Koning neemt Hij van die Geest, Welke naar Zijn mensheid op Hem is, en door Zijn Goddelijke macht zalft en heiligt Hij met Zijn verworven Geest het lapje van het rechteroor, dat met Zijn bloed verzoend is, dat is, Hij maakt het oor heilig en bekwaam door Zijn Heilige Geest, opdat het oor nu lette op de stem van de goede Herder en ook liefde er voor hebbe, en zo de verzoende mens geen andere stem meer volge. Hij heiligt en zalft met Zijn Geest de duim, en zo de verzoende hand, dat zij nu vaardig zij om aan te nemen hetgeen Gode welgevallig is, en zij tot alle goed werk bekwaam zij. Hij zalft en heiligt de verzoenden voet, opdat geen verwrikte teen meer heerse, die de knieën doet struikelen, maar dat de door Hem verlostte, verzoende en geheiligde zondaar in de vrijheid van Christus de weg van Gods geboden lope.

En nadat dit geschied is, heet het vers 18: "Wat nog overgebleven zal zijn van de olie, die in de hand des priesters geweest is, zal hij doen op het hoofd desgenen, die te reinigen is; zo zal de priester voor hem verzoening doen voor het Aangezicht des Heeren."

Zo wordt dan het hoofd overgoten met olie der vreugde, opdat de treurige geest geheel en al geweken zij van de verlostte. En opdat deze, nadat hij tevoren geschikt is gemaakt door de Geest, om te horen wat God spreekt, om te ontvangen wat God genadiglijk op de hand legt, om te gaan waarheen God het wil, thans met de Geest ook de handoplegging van Christus, de ordening bekome, om te getuigen en te werken in Christus, in Zijn Huis, overeenkomstig de Goddelijke roeping.

De olie rust op het bloed, en zo heeft dan de Priester dat is, Christus, de rebel volkomen voor God verzoend; het onschuldige Lam heeft de rebellie gedragen, is daarvoor geslacht, en de rebel is verzoend voor God; hij heeft de onschuld van het Lam, hij heeft de olie op zich, die aan het Lam toebehoort. Alsnu kan God, waar zo'n ruiling geschied is, Zijn vriendelijk Aanschijn weer over de rebel doen lichten; deze is geheel toebereid, om als een dienstknecht Gods en van Christus in Zijn wegen te wandelen.

Daarop wordt nu ook de misdaad en de straf van hem weggenomen. Het lam voor de zonde wordt gereed gemaakt, wordt geslacht; daarna het lam voor de straf; verder komt er het spijsoffer bij: drie tienden meelbloem met olie gemengd, het verwerkte geestelijk en lichamelijk leven. Dit alles komt op het altaar, alles komt op Christus; en omdat Christus zo "zonde" voor ons wordt, omdat op Hem de straf is, die ons de vrede aanbrengt, omdat Hij voor ons de spijze en het leven geworden is, zo is ook voor ons rebellen de zonde verzoend, de straf van ons weggenomen, het eeuwige leven ons verworven, de spijze voor ons bereid, -- en zo is de melaatse rein.

Nog dit alleen merk ik hierbij op: dat de hogepriester en zijn zonen ook aan het lapje van het rechteroor, aan de duim van de rechterhand en aan de grote teen van de rechervoet gezalft zijn geworden, maar met bloed; en voorts, dat Christus, onze

Hogepriester, dit van Zich verklaart: "Gij hebt Mij het oor doorboord", en dat Hem, toen men Hem de doornenkroon op het hoofd zette, het bloed tot over het oorlapje is heengedropen, en dat aan Zijn kruis Zijn handen en voeten zo doorboord zijn geworden, dat Hij in de gebroken duim en de gebroken hand niets had dan een nagel, die Hem aan het hout vasthield, en aan de voet voor de gebroken grote teen niets had dan een nagel, die Hem niet losliet. Daar ziet gij, hoe Hij onze ongehoorzaamheid heeft geboet, hoe en waar Hij ons de verzoening, de reiniging, de zalving verworven heeft. Nog wel iets meer had ik op te merken, maar bespaar dat voor een andere gelegenheid.

U, die nog in de wereld leeft en Gode ongehoorzaam blijft, Wiens lankmoedigheid u tot bekering wil leiden, bedenkt, hoe melaats u voor God zijt, welk een schuld op u rust, hoe groot uw misdaad is, en welke ververschrikkelijke straf u te verwachten hebt, als gij u niet tot God keert met uw onreinheid. U houdt of de Kerk voor een komedie, of u gelooft nog iets van de Bijbel; indien u er nog iets van gelooft, zo neemt ter hart wat tegen u geschreven staat: "De Heere is Rechter over de mensen: Hij zal de volken recht doen. Richt mij, Heere, naar mijn gerechtigheid, en naar mijn oprechtheid, die bij mij is. Laat toch de boosheid der goddelozen een einde nemen, maar bevestig de rechtvaardige, Gij, Die harten en nieren beproeft, o rechtvaardige God" (Psalm 6:9, 10), en: "Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; Mijn hand uitgestrekt heb, en er niemand was, die opmerkte; en gij al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild hebt; zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen, Ik zal spotten, wanneer uw vreze komt" (Spr. 1: 24 25).

Gij arm en verslagen volk, die, van uw schuld bewust, daar staat in uw onreinheid, neemt het toch ter hart, dat de Heere uw onreinheid van u wil nemen, en dat het Zijn herhaald woord is: *En de priester zal verzoening over hem doen, en hij zal rein zijn.*

U, die meent God te kunnen bedriegen met uw werken, weet het en let er op, hoe de weg van de reiniging van de melaatsheid ligt, opdat u terugkeert van die paden, welke ten laatste paden des doods blijken te zijn.

En u oprechten, houdt goede moed, al is het dat voor u ook alles in de dood gaat; Hij, Die begonnen heeft te reinigen, zet het voort, totdat het voleindigd is.
AMEN.

28.

1 Korinthe 11:23b-26LEERREDE VOOR DE BEDIENING VAN HET HEILIG AVONDMAAL,
BEVATTENDE EEN KORTE VERKLARING VAN
DE WOORDEN DER INZETTING.

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 21 Juli 1850, 's voormiddags, voor de Bediening van het Heilig Avondmaal. Gezongen: Psalm 103:5 - 7; Psalm 116:1, 10. In het Nederduits vertaald ziet zij nu voor 't eerst in deze vorm het licht. In het Hoogduits is zij opgenomen in de Verzameling Leerredenen "Licht und Recht." 6. Heft, 4. Predigt.

Tekst: 1 KORINTHE 11:23b-26.

De Heere Jezus in de nacht, in welke Hij verraden werd, nam het brood; en als Hij gedankt had, brak Hij het, en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot Mijn gedachtenis. Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker, na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed. Doet dat, zo dikwijls als gij die zult drinken, tot Mijn gedachtenis. Want zo dikwijls als gij dit brood zult eten en deze drinkbeker zult drinken, zo verkondigt de dood des Heeren, totdat Hij komt."

De harten naar Boven, Mijn Geliefden, en de naam geheiligd van Hem, Die het Heilig Avondmaal heeft ingesteld ons ten goede.

"De Heere Jezus", zo noemt Hem in aanbidding de Apostel Paulus. En dat is Hij; Hij is de Heere. Waarom? In de eerste plaats, omdat Hij ons met lichaam en ziel van de zonde en uit al het geweld des duivels verlost heeft en ons Zich ten eigendom heeft gekocht, niet met goud of zilver, maar met Zijn dierbaar bloed. Ook heeft Hij alles van de Vader geërfd, en Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Wat Hij Zich nu ten eigendom heeft gekocht, dat zal Hij weten voor Zich te handhaven; wat Hij Zich ten eigendom heeft verlost, dat zal Hij als een door Hem verlost pand wel weten te bewaren. Indien wij maar Zijn eigendom zijn, dan komen wij ook gewis door alle vijanden heen. Zijns is al wat de Vader Hem gegeven heeft; en het is des Vaders wil, dat Hij er niets van verlieze. Wat de Vader Hem gegeven heeft, dat heeft Hij lief; en wat Hij heeft liefgehad, dat heeft Hij lief tot de einde. De Vader heeft Hem gegeven wat Hij in Hem voor de grondlegging der wereld heeft uitverkoren.

Wat Hij heeft uitverkoren, dat heet en dat is: arm ellendig, verloren. Hetgeen niets is, heeft God verkoren tot lof Zijns Naams, tot verheerlijking van alle zijn deugden, tot lofprijzing van Zijn genade. Al wie God Zich heeft verkoren, die trekt Hij in de tijd, dat zij gekomen zijn tot de Zoon; en wie tot de Zoon komt, die werpt de Zoon niet uit, maar die neemt Hij uit de oude stam van Adam in Zich over, als in de enige Mens in genade, opdat hij, in Hem gerechtvaardigd en door Zijn Geest geheiligd, in Hem hebbe gerechtigheden en sterkte en ten allen tijde de vrije toegang tot de troon der genade.

Deze toegang tot de genadetroon zullen duivel en zonde Zijn verlost niet beletten. Hij heeft een losgeld van eeuwige genoegdoening, van blijvend verzoening voor hen

betaald. Zijn dierbaar bloed kan Hij niet vergeefs hebben vergoten; die koop prijs zal Hij tegen alle aanspraken, die de hel op de Zijnen maakt, doen gelden.

Bedenkt het, wie u voor u hebt aan deze Dis, gij, die uw eigen wil meer zoekt dan de wil uws Heeren, gij, die uw vader en uw moeder, uw vrouw en kinderen, uw huis en goed, eer en aanzien bij de mensen, uzelf en de genieting der zonde meer liefhebt dan de Heere. Hebt dat afgelegd, aanbidt Hem! En: de afgoden uitgedreven en begraven! Hij is de Heere! Geloof, dat u hier voor u hebt de almachtige, de sterke God.

U, die hier aan de Tafel aanzit met een bezwaard gemoed, met een verbroken geest, behoeft niet te vrezen voor zonde en duivel, voor vlees en bloed! Hij heeft de gevangenis gevangen genomen; de zonde heeft Hij uit het midden weggedaan; Hij heeft tenietgedaan dien, die des doods geweld had. De verdoemenis moet verstommen voor Zijn bloed. In dit bloed bent u vrijgesproken van zonde, schuld en straf. Wie wil verdoemen? Christus is hier! Hij is de Heere, en een heerschappij der genade is Zijn heerschappij.

Hoe luidt Zijn Naam? "Jezus!" Een liefelijke Naam, een uitgestorte Zalfolie. De maagden, die het Lam volgen, waar Het ook heengaat, worden door Zijn liefde met macht getrokken tot Hem, als zij Zijn Naam maar zachtkens horen fluisteren. Vernemen zij Zijn Naam, dan horen zij Zijn stem en zeggen: *"Dat is Mijn Liefste!"*

Deze Naam zegt toch nog meer dan zonde, duivel, wereld, dood en nood. In deze Naam ligt uitgesproken, dat aan de eeuwige gerechtigheid genoegdoening is gebracht. Er is in uitgesproken: verzoening van onze zonden, verlossing van onze zonden, opheffing van alle vijandschap, wegneming van toorn en elke vervloeking, betaling voor onze ganse schuld, dat onze straf gedragen is en de dood en hel overwonnen zijn, opening van het hemels paradijs, schenking van de Geest der menigvuldige genade en der heiligmaking, vrede, blijdschap, gerechtigheid, vergeving van alle zonden, recht op het eeuwige leven, hoop, die niet beschaamt, vaste toezegging der eeuwige liefde Gods, gewisheid van allerlei hulp, verzekering van eeuwige genade en een eeuwige zegen, vastigheid der eeuwige zaligheid. Ja, alle hemelse goederen en de toekomstige heerlijkheid zijn in deze Naam gewaarborgd.

Indien deze Naam in u leeft door Heiligen Geest, dan haat en veracht u al wat niet Jezus is, dan moet u ruimte hebben voor uw voeten, ruimte in tegenstelling van alle angst en benauwdheid; en Hij maakt ruimte. Jezus is getrouw, en sterk is Zijn liefde, vurig is haar gloed.

Aanschouwt het bewijs van die liefde, u die door de Heere bemind zijt, gij, die Hem liefhebt, ofschoon u Hem niet hebt gezien: *"In de nacht, in welke Hij verraden werd, nam Hij brood."*

De Zoon heeft de Vader verheerlijkt op de aarde en voleindigd het werk, dat de Vader Hem gegeven had om te doen. Nu ging Hij weer heen tot de Vader en verliet deze wereld. Wij zien Hem hier niet meer lichamelijk met deze onze ogen; wij horen Hem niet meer lichamelijk met deze onze oren; en ach, de vijanden zijn zo machtig, en wij zo weerloos, en ons geloof is zo zwak! Wat voor een teken zullen wij hebben, dat wij Hem ingelijfd zijn, als de tweede Adam? Dat de Vader in Hem is, en Hij in de Vader? Dat wij één zijn in de Vader en in de Zoon? Dat Hij in ons is, en wij in Hem volkomen in (tot) één? Wat voor teken, dat Zijn lichaam voor ons gewis is geofferd en gebroken aan het kruis, en dat onze oude mens met Hem gekruisigd is? Is Hij bij ons, wat behoeven wij ons om de wereld te bekommeren! Maar Hij is niet meer hier, welke zekerheid hebben wij dan tegenover het versagend geweten, de inwonende zonde, tegen de influisteringen des duivels, tegen de hoon der wereld, tegen de vreze des doods? Welke zekerheid, dat

wij desniettemin leden zijn aan Hem, het Hoofd, Die de overwinning heeft weggedragen? En hoe zal Zijn lichaam dat is, Zijn Gemeente, bij het eeuwige leven, dat zij in het Hoofd heeft, behouden worden hierbeneden, waar slechts het geweld des doods heerst? Ach, midden in dit leven zijn wij steeds omgeven van de macht des doods. Ach, ook mijn ziel ligt midden in de dood en voelt zich geketend aan het lichaam des doods.

Welk bewijs, welk een onderpand heb ik hierbeneden in die toestand des doods, dat mijn ziel, als lid van Zijn lichaam, gevoed wordt met Hem, mijn gezegend Hoofd, gespijzgd en gevoed wordt tot het eeuwige leven, zodat mij de zaligheid, ten spijt van alles, niet zal ontgaan, maar veelmeer Zijn leven in mij is, en dat Hij mijn leven is?

De Heere Jezus neemt brood. Hij gaat niet van ons weg, zonder ons teken en onderpand te laten, dat wij allen de door Hem verworvene heilsgoederen met Hem gemeen hebben. Hij verlaat deze wereld niet, zonder ons teken en onderpand te laten, dat wij, ofschoon Hij in de hemel is en wij op aarde zijn, nochtans vlees van Zijn vlees en been van Zijn benen zijn, en door één Geest gelijk de leden onzes lichaams door één ziel eeuwig leven en geregeerd worden. Hij gaat niet heen tot de Vader, zonder ons een zichtbaar teken en onderpand te geven, dat Hij ons, midden in onze dood, uit Zijn genade en hartelijke liefde, met Zijn gekruist lichaam voedt en bij het eeuwige leven, dat wij in Hem hebben, behoudt.

Tot dat einde neemt de Heere Jezus brood. En dat in welk uur? De ure, die Hij daartoe verkoren heeft, moet de armen en versaagden, de berouwhebbende zondaren, de tollenaren, die van verre staan, moed geven, om te geloven: dat de Heere Jezus voor hen Zijnen maaltijd heeft ingesteld. *Het geschiedde in de nacht;* het was tussen de twee avonden, tussen welke het paaslam geslacht en gegeten werd. En gelijkerwijs het paaslam het lichaam van Christus betekende, daar hetzelfde voor de zonde van Israël moest geslacht worden, en ook in dat opzicht het lichaam van Christus beduidde, dat hetzelfde voor het volk Israël tot spijs en voeding des levens moest dienen, zodat zij, door deze spijze gesterkt, nu op één zelfde dag uit de tirannie van Faraö verlost, door de Rode Zee heen, als ook later door de Jordaan, in het land der belofte komen zouden: Zo nam thans de Heere het brood, om het evangelijke aan te duiden, en wel naar de aard van het nieuwe verbond en van het hogepriesterdom naar de ordening van Melchizédek, om te bezegelen de verlossing uit de macht en tirannie des duivels en der zonde, het veilig doorkomen door alle wateren der verdrukking, benauwdheid en vervolging; om te bezegelen de volkomen hulp en uitkomst van de dood en de ingang in de ruste Gods, Zoals ook de geestelijke voeding en onderhouding van het geestelijke leven. Het Paaslam ging hier over in Zijn lichaam.

Het was echter in de nacht, *in welke Hij verraden werd,* waardoor te meer de liefde geprezen wordt, waarmee Hij ons zondaren liefheeft. Immers dit, dat één van Zijn discipelen Hem overleverde in de handen der vijanden Gods, had bij Hem alle liefde moeten uitblussen Maar nee; de Heere Jezus zag in deze overgave in de macht der vijanden, hoe diep dezelve Hem ook bedroefde, de tevoren bepaalden raad Gods tot verlossing der Zijnen. Daarom wankelde Hij niet, om ons bewijs en onderpand te geven van Zijn hartelijke liefde jegens ons in een ure, waarin alles Hem tegemoet trad, om Zijn liefde en trouwe te doven.

Deze zo grote liefde hebben wij in alle ootmoedigheid wel te behartigen, en een ieder werpe neer de wapenen der eigengerechtigheid, van hoogmoed en eigenliefde, die heden weliswaar aanzit aan de Dis des Heeren, evenwel bitterheid en toorn in het hart

bewaart jegens de Waarheid in Jezus en jegens de broeder, die hem zijn verkeerde weg, zijn lust tot de zonde en zijn liefde tot de wereld heeft ontdekt; en hij grijpe moed, om met blijmoedigheid toe te treden tot de genade van Jezus, en niet slechts voor anderen, maar ook voor zich de hartelijke en trouwe liefde des Heeren te prijzen, welke Hij overal aan een ieder betoont, die zich voor de Heere wil kennen als de voornaamste der zondaren.

Zie, hoe de Heere Jezus onze duisternis heeft opgehelderd, hoe Hij onze nacht van verderf en omkomen, van versagen en twijfelen, van hardnekkig ongeloof veranderd heeft in een dag van rust en van zekerheid der eeuwige zaligheid en voeding en onderhouding van onze ziel in Zijn leven. Hij deed dit, omdat Hij ons tekenen, zegelen en onderpanden gegeven heeft daarvan, dat Hij onze gerechtigheid, ons leven en de spijze van onze zwakke en kleingelovige, van onze naar genade en leven hongerende zielen is en blijft.

De Heere Jezus nam brood, en als Hij gedankt had, brak Hij het en zeide: Neemt, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doet dit tot Mijn gedachtenis.

Hij heeft gedankt, toen Hij het brood nam. Hij zag in dat brood Zijn gekruisigde lichaam, dat de Zijnen zou sterke en onderhouden tot het eeuwige leven. Met blijdschap gaf Hij Zijn lichaam over in de dood, opdat de Zijnen met Zijn gekruiste lichaam één zouden zijn, voor altoos verbonden zouden zijn als zo vele leden aan Hem, het Hoofd, Dat de overwinning heeft weggedragen. Zij zouden Zijn lichaam in zich hebben, zodat hetzelfde bij hen in bloed en merg zou zijn overgegaan, opdat zij met een verheerlijkt lichaam en een geheiligde ziel eenmaal eeuwig bij Hem zouden zijn, en hier in de wereld met elkander in eendracht zouden samenhouden, totdat Hij weer tot hen zou komen, om hen daarheen tot Zich te nemen, waar Hij is.

Hij dankt de Vader voor Zijn ontferming over al wat verloren is in zichzelf, voor de overvloedige weldaad van Zijnen eeuwige raad ter verlossing der Zijnen, voorde macht van Zijn genade, welke, hoe overvloedig groot de zonde ook zij, nog veel overvloediger over zondaren komt, over hen heengaande als een geweldige stroom. Hij dankt de Vader, dat Hij Zijn Zoon heeft gezonden in de wereld, opdat een ieder, die in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en dat de Vader Hem heeft verordineerd en geroepen, om het leven te zijn van Zijn uitverkorenen. De Zijnen moeten in het brood daarvan bewijs, onderpand en zegel hebben.

Hij breekt het brood en duidt daarmede aan, dat Hij Zijn lichaam voor ons in stukken breekt, opdat Zijn gekruisigd lichaam in ons allen zij, die in Hem geloven.

En nu staat er: *"Neemt!"* Het is Zijn bevel. Hij is de Heere. Daarmee is 't Hem heilige ernst, en voor Zijn bevel moeten alle verschrikkingen, die van Sinai neerkomen, wijken. *"Eet"*, zo zegt Hij. Welaan, Ik weet het wel (Zo wil Hij zeggen): in u zit de dood, en u ligt midden in de dood. Gelijk Ik u echter het gebroken brood geef, hetwelk het natuurlijke leven onderhoudt en het vergankelijke lichaam voedt, zo geef Ik u Mijn gebroken lichaam, dat het uw lichaam en uw ziel onderhoude. Ik zal geheel in u zijn met Mijn leven, met al Mijn heilverdiensten. Eet, eet Mij, opdat u Mij in u hebt, en gij, zo gesterkt, de lange weg door de woestijn zult kunnen gaan tot de einde.

Wie is er hier, die nog toeft, om met een gelovig hart te nemen en te eten? De Naam Desgenen, Die het beveelt, is Jezus, Zaligmaker, Verlosser van zonden. Opdat Hij ons, die midden in de dood liggen, Zich zou geheiligd hebben en behouden van de boze wereld, ons allen in Één bij het eeuwige leven zou behouden hebben, laat Hij Zich van ons eten, laat Hij ons eten Zijn gekruisigde lichaam.

"Neemt" dat is het zaligmakend bevel van Zijn almachtige liefde. Wat wij met onze ogen zien, dat is wel is waar brood; aan het teken geeft Hij ons te verstaan wat Hij meent, wat Zijn bedoelen is zoals Hij bij een andere gelegenheid heeft uitgesproken: "Ik ben het ware Brood, dat uit de hemel neergedaald is en der wereld het leven geeft", zo zegt Hij het ook hier, wat het brood, hetwelk Hij ons aan deze Dis geeft, te betekenen heeft: *"Dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt."*

Wij nemen derhalve, wij eten en bevinden ons in de Geest op Golgotha, bevinden ons voor de troon der genade, en tegen de honger en kommer van onze zielen eten wij de Man aan het kruis, nemen Hem geheel in ons op, als ons leven tegen onze dood, en weten nu, dat wij deel hebben aan al Zijn lijden en aan Zijn gehoorzaamheid, en dat dit alles zo zeker ons eigen is, als hadden wij zelf in onze eigen persoon alles geleden en genoeggedaan; en zijn ook daarvan gewis, dat Zijn leven in ons onze dood geheel zal verslonden hebben.

Zo nemen wij dan en eten het Lam, dat voor onze zonden is geslacht, eten Hetzelve geheel, en blijven met lichaam, ziel en geest door dit gebroken Lichaam bewaard voor de toekomstige heerlijkheid. En waar wij dit nemen en eten, zullen wij daar nog aan de zonden gedenken, waaraan Hij niet meer gedenkt? Weg met het kwaad geweten, hier zwijge alle twijfeling! Hier hebben wij voor niets anders tijd en oorzaak dan Zijner te gedenken, Die ons verdoemenswaardige zondaars in Zich heeft opgenomen, naar de wil des Vaders, en Die ons Zijn gekruisigd en gebroken lichaam te eten gegeven heeft. Hier is Zijn bevel: *"Doet dat tot Mijn gedachtenis!"*

Zo heeft dan Christus een lichaam, hetwelk is Zijn Gemeente, het zijn allen, die tezamen als leden dit lichaam vormen, en aan dit lichaam geeft Hij, onder het teken van het brood, Zijn gekruisigde lichaam te eten, opdat Hij in dit lichaam leve, en dit lichaam zijn leven en de gewisheid dezes levens door Hem hebbe. Maar dit lichaam, waarvan Hij het gezegende Hoofd is, hoe ziet het er uit voor God? zoals van ons, de in Hem geloven, een ieder van dit Zijn lichaam een lid is, hebben wij, als wij ons recht beproeven wie wij eigenlijk zijn, niet alle reden te vrezen, dat dit lichaam toch voor God niet zal kunnen bestaan? zal het niet aan het einde nog moeten uiteenvallen? Ach, welke geestelijke krankheden zitten er niet verborgen in de leden, en welke ververschrikkelijke zonden worden er niet uit hen openbaar! Ach, zijn de leden zo gebroken voor God, als het lichaam gebroken is, dat Christus ons geeft te eten? Zijn zij in waarheid zo gebroken voor God, Die alles moet verwerpen wat niet voor Hem gebroken en verbrijzeld is? Wanneer ook de Tent der samenkomst, als een lichaam, geheel en volkomen stond voor het Aangezicht Gods en geheel ingericht was naar Zijn bevelen, was zij nochtans niet geheel zonde voor God? moest niet alles met bloed geheiligd worden? O zeker! Het gebroken lichaam van Christus zou ons niet voor de toorn kunnen behouden, indien Hij niet ook aan Zijn leden Zijn bloed zou mededelen. Zondaren, mensen, zoals zij zijn, die Hij verenigd heeft met Zich, en wie Hij te eten geeft Zijn gebroken lichaam, moeten ook het bewijs, het teken en onderpand er van hebben, dat ook Zijn verzoenend bloed in hen is. Ja, het moet in hen zijn, opdat het lichaam, gespijzigd met Zijn gebroken lichaam, ook gedrenkt zij met Zijn alle zonden verzoenend bloed.

Uit de drinkbeker zullen zij in zich opnemen, als 't ware indrinken het woord der eedzwering Gods: "Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen. Ja, indrinken zullen zij dit nieuwe verbond, hetwelk vaststaat in Zijn bloed: "Hun zonden zal Ik genadig zijn, en hun ongerechtigheden (wetteloosheden) zal Ik geenszins meer gedenken."

Daarvan betuigt de Apostel: *"Desgelijks nam Hij ook de drinkbeker, na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed."*

Zo zeker dan, als wij deze drinkbeker nemen en daaruit drinken, zo zeker zullen onze zielen gelaafd worden en gedrenkt met het eeuwige, in Zijn bloed levendige en blijvend verbond: "Ik heb gezworen, dat Ik niet op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer." (Jesaja 54:9, 10)

Zo gedenken wij dan aan onze Heere Christus, mijn Geliefden, in het ogenblik, waarin wij uit deze drinkbeker drinken. Zijner gedenken wij, zeg ik, en gedenken aan het nieuwe testament, door God in het bloed van Christus gesloten en bevestigd. Laat ons deze drinkbeker des helle en der zaligheid met blijdschap en dankbaarheid opnemen en de naam des Heeren prijzen. De offeranden der Wet houden alleen de gedachtenis der zonden wakker, want zij geven geen goed geweten voor God. Maar Hij, onze lieve Heere Christus, heeft een eeuwig geldige offerande gebracht; deze offerande brengt een eeuwig aflat; dit offer neemt alle gedachtenis der zonden van het geweten weg. Hij, de Priester des allerhoogsten Gods, de Koning der gerechtigheid en des vredes treedt ons hier aan deze Tafel tegemoet, zichtbaar met brood en wijn, maar onzichtbaar en voor de Troon heet het aldus: "Gij, neem en eet! Dit is Mijn gebroken lichaam; datzelve verenige zich met uw lichaam, ziel en geest, sterke en beware u tot de zalige opstanding; *gij, neem en drink!* Zo luidt het onherroepelijk woord van eeuwige genade in Mijn bloed, dit bloed doordringe uw lichaam ziel en geest, zodat al wat in en aan u is met dit verzoenend bloed vervuld zij, en u daarvan de zekerheid hebt: dit sterkt en bewaart u tot het eeuwige leven, tot de zalige opstanding. Met het brood onderhoud Ik in u de gemeenschap met Mijn gebroken lichaam; met de drinkbeker onderhoud Ik in u de gemeenschap met Mijn vergoten bloed."

Geliefden! *Wij verkondigen hier de dood van Christus.* Een ieder, die hier onboetvaardig en geveinsd eet en drinkt, wete, dat, terwijl hij niet aanzit als een die omkomt onder de plaag van Zijn zonde, hij zichzelf een oordeel eet en drinkt. Wie zichzelf echter mishagen vanwege hun zonden en desnietteenstaande met hun hart graag zouden willen geloven, dat deze hun zonden hen vergeven en de overgebleven zwakheden met het lijden en sterven van Christus bedekt zijn, die hier begeren hartversterking, geloofsbewaring, verlossing van hun zondeplaag, heiligmaking des geestes en van de gehele mens, deze zullen het brood en de drinkbeker genomen hebben en met zulke tekenen in de hand blijmoedig uitroepen: Ja, ook voor Mijn zonden bent U gestorven, ja, ook voor mij hebt U alles volbracht? Wat vraag ik naar hemel of aarde! Ik weet, dat ik U heb ontvangen, U heb omvat! Door Uw dood is volkomen betaling geschied ook voor mijn zonden; Uw dood is de dood ook van mijn dood. Help er mij door, Heere, en haal mij af, ik hele lust ontbonden te worden en bij U in te wonen. *Ja, kom, Heere Jezus!*

AMEN.

29.
Johannes 14:6

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 28 Juli, voormiddags Gezongen: Psalm 40: 3 - 5, Lied 31:4 (Zie Naschrift, Deel V, blz. 42) Lied 70 1 (Zie Deel 111, blz. 386). In het Nederduits vertaald verschenen zij in het "Amsterdams Zondagsblad tot Getuigenis der Waarheid", 9. Jaargang 1896, blz. 306, en in de "Schriftverklaringen" No. 305 en 306, thans voor 't eerst in deze vorm.

In het Hoogduits is zij opgenomen in de Verzameling Leerredenen "Licht und Recht" 7. Heft, 3. Predigt. Geen aantekening over de avondgodsdienstoefening.

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 14:6.

"Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; niemand komt tot den Vader, dan door Mij."

Een dierbare belofte is het, mijn Geliefden, die wij vinden bij de Profeet Jeremia (Hoofdstuk 30, vers 21): "En zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en zijn Heerser uit het midden van hem voortkomen; en Ik zal Hem doen naderen, en Hij zal tot Mij genaken; want wie is hij, die met zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de Heere." Deze Heerlijke is Christus, en Hij wordt hier "Heerlijke" genoemd, omdat Hij al de volheid der Godheid in Zich heeft; en Hij heet "Heerser", omdat Hij de Heer en Bezitter is van het Koninkrijk der genade en dit Koninkrijk tegen alle vijanden weet te handhaven.

Dit nu is zeer vertroostend, dat deze Heerlijke uit ons is voortgekomen, deze Heerser uit ons midden is uitgegaan. Zo kent Hij dan al onze zwakheden; alles kent Hij, waardoor wij verzocht worden; en Hijzelf heeft er onder geleden. Een mens bevonden, als wij, wil Hij voor ons spreken met God, voor ons tussentreden bij God, ons wederbrengen tot God, zoals de Apostel getuigt: "Er is één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus, Die Zichzelf voor ons gegeven heeft" Deze is onze Voorspraak.

Dat Hij echter de Middelaar is, heeft Hij Zichzelf niet aangematigd, maar Hij is het door de wil des Vaders. Daarom spreekt God: "Ik zal Hem doen naderen." Hij is echter zo'n Middelaar, Die geheel vrijwillig onze zaak op Zich neemt; daarom heet het: "En Hij zal tot Mij genaken." Deze Middelaar kent de Vader als Vader, en Hij is de Enige, Die een hart voor ons heeft, om onze Borg bij God te zijn; daarom heet het: "Want wie is Hij, Die met Zijn hart borg worde, om tot Mij te genaken? spreekt de Heere."

Op grond van zulke profetische woorden sprak onze Heere op de vooravond van Zijn lijden: *"Ik ben de Weg en de Waarheid en het Leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij."* Aanleiding tot dit gezegde was het antwoord van Thomas op de woorden des Heeren: "Waar Ik heen ga, weet gij, en de weg weet gij." Thomas zeide namelijk daarop: "Heere, wij weten niet, waar Gij heengaat; en hoe kunnen wij de weg weten?" Thomas begreep niet, hoe duidelijk het hem ook gezegd werd, dat de Heere sprak van Zijn heengaan tot Zijn Vader, van Zijn verzoenend lijden en van de heerlijkheid, die daarop volgen zou.

Zulks begrijpen wij nu uit het Evangelie, nadat wij onderwezen zijn, zeer goed; gaat het echter om de toepassing er van op onszelf, dan zijn wij niet veel verstandiger dan Thomas was. Daarom zal het zijn nut voor ons hebben, dat wij er nog eens weer aan herinnerd worden, waar de Heere is heengegaan, en hoe wij tot God komen. Onze Heere

en Heiland spreekt hier aangaande Zichzelf vier waarheden uit, die wij, elke op zichzelf, willen overwegen:

1. Dat Hij de Weg is.
2. Dat Hij de Waarheid is.
3. Dat Hij het Leven is.
4. Dat niemand tot de Vader komt, dan door Hem.

1. *Wat nu het eerste aangaat, dat Hij de Weg is.*

Wij zien daarvan niets, als wij de Heere enkel beschouwen naar Zijn uiterlijke, menselijke gedaante. Wij hebben hier te letten op hetgeen Hij voor ons heeft gedaan en geleden; want als Christus zegt, dat Hij is *de Weg*, dan is dat figuurlijk gesproken, evenals wanneer Hij zegt: "Ik ben de Deur." Wij moeten maar eerst goed verstaan, dat ertussen God en ons een kloof ligt. Wij zijn vervreemd van het leven Gods door de zonde en de moedwillige afval van God. Omdat wij zondaren zijn, heeft niemand van onze een hart, om tot God te naderen; want wij weten allen zeer goed, dat God een heilige en rechtvaardige God is, en dat Hij de schuldige geenszins onschuldig houdt, maar integendeel hem met de eeuwige verdoemenis moet straffen. En als wij in waarheid zondaren zijn, dan kunnen wij de woorden van Zijn Wet en haar vloek niet horen, zonder daaronder te vergaan. Ook zijn wij door de duisternis, die in ons is, en door de blindheid onzes harten vleselijk gezind, en deze gezindheid is vijandschap tegen God, vandaar dat wij tot de waarachtige God niet willen komen. Daarbij komt, dat de heilige God Zich met ons niet kan inlaten. Eer Hij de zondaar tot Zich toelaat, moet er aan zijn eeuwige gerechtigheid genoegdoening geschied zijn, moet de geschonden Wet weer opgericht zijn, moet de zonde, schuld en straf uit het midden weggedaan worden, en de mens weer in gerechtigheid en heiligheid voor God gesteld zijn, opdat zo God Zijn eer terug hebbe, Zijn Woord gehandhaafd blijve, en de duivel het geweld des doods en de macht om Gods schepping te verwoesten ontnomen zij. Niemand van onze is in staat dat tot stand te brengen; en mocht hij het al beproeven, hij zal steeds dieper zinken in zijn verlorenheid en zijn verderf zich al verder en verder van God verwijderen, ja, in zijn vijandschap tegen God de kloof zo mogelijk nog groter maken, dan zij is.

Het blijft bij hetgeen geschreven staat: "Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijnen weg; doch de Heere heeft van onze aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen." (Jesaja 53: 6)

Wij bedenken wel allerlei wegen, om weer tot God te komen; maar die zijn alle onze eigen wegen, die Gode niet behagen. Zo hebben wij wegen van allerlei goede werken en zelfuitgedachte vroomheid, willen ook ons leven naar de Tien Geboden inrichten, en dan menen wij, als wij onszelf en ons vlees wat hebben afgeplaagd en gekweld, dat wij ons de weg tot God hebben gebaad.

Maar al zouden wij ook ons gehele leven naar de Tien Geboden hebben ingericht, dan moge zulks nuttig zijn en prijslijk voor God en mensen, en wij mogen menige vrucht daarvan inoogsten; dat alles is toch de weg niet, anders zou onze Heere een leugenaar zijn, doch Hij zegt: *IK ben de Weg*.

Hier is daarvan sprake, hoe wij door toorn, vloek en verdoemenis, welke wij om onze zonden hebben verdiend, heenkomen en tot God kunnen genaken. En dan is er aan onze zijde volstrekt geen weg, evenmin als er voor de kinderen Israëls een weg was, toen zij de Egyptenaren achter zich en de Rode Zee voor zich hadden. Hier is niets dan omkomen aan alle zijden. Alleen God is het, Die hier een weg heeft gebaad, zonder menselijk toedoen. Waar hier in 't geheel geen weg is, daar is Christus de Weg. Menselijk vernuft mag hier uitdenken wat het wil, hier komt niemand doorheen. Zal een

zondaar weer met zijn Schepper, Die tevens zijn Rechter is, samenkomen, dan kan dit alleen geschieden door Christus. Deze is de enige Weg. Gelijk God Één is, zo is er ook maar een rechtvaardiging eens zondaars, maar één Wet der gerechtigheid, maar één Middelaar Gods en der mensen. Geen mens mag tot God naderen, om iets van Hem te bidden, en God kan tot geen mens komen, om hem enige zegen, welke ook, te schenken, tenzij door deze Middelaar.

Zo is nu echter Christus de Weg, evenals eens onder de Wet de hogepriester met het bloed der verzoening. God woonde in het heiligdom boven de ark des verbonds tussen te cherubim. Hij beval echter, dat het volk door de hogepriester en deze niet zonder bloed, tot God zou naderen in het binnenste heiligdom. Het volk mocht niet ingaan, de hogepriester ging in met bloed, en zo kwam door de hogepriester de zegen over het volk, de vergeving van zonden en alle heilsgoederen des verbonds. De hogepriester met het offer was zo de weg.

Zo is Christus voor hen, die geloven, de Weg tot God als Hogepriester en als Zoon van God, met Zijn eeuwiggeldende offerande, en alleen zo hebben wij toegang tot God. Dit betuigt ons het Evangelie allerwegen, dat Hij altoos kan zaligmaken degenen, die door Hem tot God gaan, dat wij door Jezus Christus een toegang hebben in het geloof tot de genade, dat wij om niet gerechtvaardigd worden door de verlossing, die door Christus Jezus geschied is; dat God Hem voorgesteld heeft tot een verzoening (tot een genadetrou) door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden (dat wil zeggen, opdat Hij de gerechtigheid, die voor Hem geldt, aanbrengt, omdat Hij de zonde vergeeft).

Zie, zo is Christus de Weg tot God, gelijk Benjamin voor zijn broeders de weg was tot Jozef, waarom zij tot hun vader zeiden: "Die man heeft ons gezegd, dat wij zijn aangezicht niet zouden zien, tenzij dat onze broeder (Benjamin) met ons is." En gelijk de ladder, die Jacob in de droom zag, de weg was van de aarde naar Boven, en van Boven naar de aarde, zo is Christus de Weg voor ons tot de Vader, en van de Vader tot ons, dat is: Hij als Middelaar, als Hogepriester, als Borg, als Mens, als God, als de Broeder uit de broeders, als de Heere uit de hemel.

Als gij u nu eens voorstelt: wij kwamen aan de oever van een brede rivier en wij moesten die rivier over, maar er ware tot onze dienst niemand of niets aanwezig, zodat wij er niet over zouden kunnen komen, dan begrijpt u het best, hoe Christus de Weg is; want om uit dit leven in het eeuwige leven hierboven te komen, zodat de zonde uitgedelgd, God verzoend en de dood overwonnen is, daartoe kan ons geen schepsel helpen. Wij moeten veelmeer een vasten, zekere weg, een betrouwbaar pad onder onze voeten hebben, om door dood en toorn, door verdoeming en het geweld des duivels heen te komen. Welnu, dit zekere pad, die betrouwbare weg is niemand anders dan onze getrouwe Heere en Heiland Jezus Christus, die wij in het geloof omvatten.

2. Dat Hij de Waarheid is.

Ik zeg: Hij is een zeker pad, een betrouwbare weg; daarom zegt Hij ook: "Ik ben de Waarheid"; want wij mensen zijn allen zonder uitzondering enkel leugenaars en ijdelers dan de ijdelheid zelve, en niemand kan zich hier op zijn hart verlaten. Hebben wij echter Christus in het geloof omvat, zodat wij door Hem tot God komen of gekomen zijn, dan komt het er op aan, om op deze weg te blijven, daarop te volharden. Daar is dan de duivel zonder ophouden bezig de mens voor te houden dat het niet de rechte weg is, niet het rechte geloof, wanneer men zich op Christus verlaat als op Zijn gerechtigheid voor God, en men van Zijn Geest de leiding en besturing verwacht tot alles, wat Gode

welgevallig is. Hierbij komt de eigenwijsheid en vermetelheid des vleses, die er voortdurend toe aanzet, om zich op de werken te verlaten; en voorts woedt de wereld van alle kanten met haar vijandschap. Zo ontbreekt het dan op deze weg niet aan allerlei lijden, verdrukking en nood, zodat men in duisternis komt te zitten en in 't geheel geen licht ziet, maar eenzaam en verlaten, verstoten en verworpen schijnt te zijn, als ware God volstrekt niet mede op de weg. Het ziet er uit, als ging het alleen de goddelozen goed en de rechtvaardigen kwaad. Ook leert men op deze weg een nood kennen als nooit tevoren: zielennood, zondenood, lichamelijke nood. Men begrijpt niet, waar dat alles vandaan komt, en is zo duizendmaal in gevaar, van deze enige Weg, Christus, weggetoverd of weggedreven te worden. Kortom: het zit in de harten van alle discipelen des Heeren, aan allerlei twijfelingen en ongelovige gedachten vrij spel te laten, en zich door duivel, wereld, vlees en bloed vrees te laten aanjagen, als hadden alle anderen een goede weg verkozen, maar zij de weg des verderfs. Want dat is voor vlees en bloed een te zwaar werk, om dit te verstaan en vast te houden, dat wij alleen door het geloof rechtvaardig zijn, en dat de rechtvaardige uit het geloof zal leven; veelmeer wordt er bij ons, doordat wij zoveel tegenstrijdigs zien, allerlei ergernis verwekt, vrees, versaagdheid en twijfel, en de ganse hel met al haar geweld en list maakt zich op, om de mens het geloof te ontroven.

Hiertegen nu wapent Christus Zijn discipelen en alle gelovigen, dat zij weten, dat Hij de rechte en enige Weg tot God, dat Hij ook alleen de Waarheid is. Dat zegt Hij dus, opdat wij Hem houden voor datgene, waartoe Hij ons van God gemaakt is, namelijk tot Wijsheid, en opdat deze onze enige Wijsheid, namelijk, Christus, en wel Die gekruisigd, ons enig wapen zij tegen al de aanvechtingen van het tegenstrijdige. Christus is de Mond der waarheid, Hij alleen de Waarheid, zodat wij daarbij blijven. Het is nochtans waar: Gij Heere, zijt mijn gerechtigheid, en ik ben Uw zonde! U Zelf hebt het gezegd, U zult mij niet bedriegen!

Nu is Christus vooral in die zin de Waarheid, dat in Hem de vervulling is van de gehele Wet, en dat wij ons daarom niet meer moeten laten drijven door de stok des drijvers tot gaan en staan, maar ons mogen houden aan Christus. Ook is Hij de Waarheid in die zin, dat in Hem alle beloften Gods *ja en amen* zijn; en vooral is Hij daarin de Waarheid, dat in Hem alle deugden en volmaaktheden Gods verheerlijkt zijn. Of door wie heeft God genoegdoening aan Zijn gerechtigheid, zo niet alleen door Hem? Toen Hij Zichzelf voor ons, die in Hem geloven, voor God tot een schuldoffer stelde, blonken toen niet in deze offerande Gods barmhartigheid, gerechtigheid en heiligheid, goedertierenheid en liefde? Of waar is de zonde gestraft en verzoend, zo niet aan Christus' kruis? Waardoor hebben wij vergeving van zonden, indien niet door Christus' dood? Waar is in waarheid openbaar geworden, dat God Gód is, dat Hij genade schenkt met handhaving van Zijn gerechtigheid, dat Hij de zondaar niet onschuldig houdt, zijn Wet niet vertrapt laat liggen, Zijn gericht over de zonde doet komen, Zijn eeuwige toorn over de zonde laat gaan, en nochtans de zonde vergeeft, waar anders dan op Golgotha? Ja, datgene waarin zelfs het gezond verstand de enige rechtsgrond voor de zondevergeving en een grond van recht op het eeuwige leven moet erkennen, is het niet alleen in Christus, in Zijn offer aan het kruis daargesteld geworden?

God heeft de onkreukbaarheid van alle Zijn deugden en volmaaktheden niet prijsgegeven, wanneer Hij de goddeloze rechtvaardigt zonder verdienste. Aan Godsgerechtigheid en heiligheid wordt niet te kort gedaan, als Hij de verdraaide voor recht verklaart en hem aan de hand Zijns Geestes leidt in zijn rechten en geboden. Zo is Christus de Waarheid, en Hij bedriegt de arme en ellendige nooit ofte nimmer, als Hij

zegt: *Houd u aan Mij, mijd de slechte paden, aan Mij zult gij uw vrucht vinden, Ik zal u zijn als een groenende dennenboom (Hoséa 14:9).*

En het is altijd goed uitgekomen, wanneer men juist dan, als het om heiliging, om vrucht des Geestes gaat, alleen in het geloof, zonder iets te zien dan het tegendeel, zich verlaten heeft op Zijn genade, op zijn macht, op Zijn trouw en waarheid, op Hem "de Heere onze Gerechtigheid." Het gaat alle gelovigen, als de kinderen Israëls: God baande hun een weg door de Rode Zee, en toen zij tussen de wateren doorgingen, vonden zij in waarheid behoud en leven.

3. En gelijk Christus de Waarheid is, *is Hij ook het Leven.*

Wij kunnen ons gerust aan Hem houden. Evenals de kinderen Israëls in de Rode Zee niet zijn omgekomen, maar met al het hun behouden aan land zijn gekomen, de Egyptenaars daarentegen spoedig in de golven de dood vonden, waar nog zo-even geen water was, Zo komen ook wij, indien wij in Hem geloven, behouden in het land der rust, door de Rode Zee, door de woestijn, door de Jordaan heen, al is zij ook voldaan beide oevers. Dit moeten wij echter eerst goed verstaan, dat in ons de dood is, en wij midden in de dood liggen. Wij, die geheten zijn door de oude slang, de duivel, moeten sterven door het vergift, dat in onze leden is. Er is voor ons geen ander leven dan Christus, in het geloof aanschouwd. Tot het leven, het eeuwige leven, tot het leven tegen onze dood, helpen ons al onze werken niet; die kunnen ons slechts helpen tot de dood, en wat vlees en bloed ingeeft, kan ook niets anders werken dan de dood. Daarbij houdt de duivel met liegen en moorden niet op. Hier is tegen dat alles Christus ons Leven.

De taak staat hier zo, dat wij de dood en het open graf, en dan nog zonde en toorn voor ons hebben. Wie zal hier kunnen helpen? Dat kan Christus alleen. Gelijk Hij onze Wegbereider en Leidsman is tot God, gelijk Hij onze Voorspraak is bij God, zo is Hij ook ons Leven tegen onze dood, tegen de dood, die wij hierbeneden onder allerlei gedaante hebben te ondergaan. Maar dat is Hij, omdat Hij het leven geërfd en verdiend heeft, omdat Hij het leven in Zich heeft, omdat Hij als de ware Melchizedek door de levenden Vader in een onverderfelijk leven leeft, en omdat Hij de macht heeft levend te maken, dat is, de zondaar te heiligen door Zijn Geest, hem met Zich te verenigen, om een levend lidmaat te zijn aan Zijn lichaam en dat eeuwig te blijven, en zo de zondaar in Zichzelf tot eeuwige eer te brengen, nadat Hij hem gerechtvaardigd heeft in Zijn bloed. Als Heere en Hoofd van Zijn Gemeente is Hij aldus haar Weg als begin, haar Waarheid als midden, haar Leven als einde, het enig en hoogste Goed der Gemeente, haar *ja en Amen.*

4. *Dat niemand tot de Vader komt, dan door Hem.*

Zo blijft dan ook vast staan, wat Hij gesproken heeft, Hij, de Mond der Waarheid: "Niemand komt tot de Vader, dan door Mij." Dat zou ook onmogelijk zijn, zonder Hem tot de Vader te komen. Van nature hebben wij God niet tot onze Vader; maar de duivel is onze vader, omdat wij ons aan die hebben verkocht, en onze God en Vader hebben prijsgegeven. God heeft echter een enig Kind, Zijn Enig geborene, Zijn heilig Kind Jezus. Deze is de Zoon en de Erfgenaam. Hij heeft alles beërfd, en heeft alleen het recht om tot de Vader te gaan. De Vader heeft Zijn Zoon gezonden, opdat Hij de Weg en de Waarheid en het Leven zij voor een ieder, die gelooft. Dit Kind alleen heeft de wil des Vaders gedaan, is Hem alleen gehoorzaam geweest, heeft Hem als Vader geëerd, erkend, gediend, en heeft ook het geloof aan Zijn Vader bewaard tot de einde. Alleen Hij heeft, als het Hoofd der uitverkorene mensheid, de toorn des Vaders gestild, Gode de gerechtigheid gebracht, die door de Wet werd geëist. Zo heeft Hij dan alleen recht op alles wat de Vader toebehoort. Alleen Hem, alleen Zijn Aangezicht kan en wil de Vader

aannemen; en wil Deze iemand tot Zich toelaten, zo zal Hij dit alleen dan doen, als de Zoon hem tot de Vader brengt.

Deze woorden moeten wij toch vooral goed verstaan: "Niemand komt tot de Vader dan door Mij." Dit "Mij" sluit alle andere voorsprekers uit, sluit ook alle goede werken, alle wegen, middelaars en middelen, alle vroomheid onzerzijds uit.

Zo wete dan een ieder, dat er geen andere weg is, geen andere waarheid, geen ander leven, geen ander middel om tot God te komen dan Christus; in het geloof door ons aangegrepen als onze Profeet, Hogepriester en Koning, dan Christus, in het geloof aangegrepen als de Zoon van God. Alleen door Hem is de toegang tot God; de betrouwbaarheid van de weg alleen in Hem; het heerlijk einde van de weg alleen door Hem. Gerechtigheid, vrede, barmhartigheid, leven, vergeving van zonden, Godzalige wandel, eindelijk zaligheid en heerlijkheid, Gods goedertierenheid over ons in eeuwigheid, - het is alles door Christus, alles om Zijnentwil.

Geliefden! De Heere geve u genadiglijk, dat u dit vast houdt, want de listige duivel rukt ons voortdurend Christus uit het gezicht weg, en dan heeft hij gewonnen spel. Zegge een ieder van u, wie het in waarheid gaat om tot God te zijn gekomen, en die niets ziet van de Weg, niets gewaar wordt van de Waarheid, niets bespeurt van het Leven: Gij, Heere Christus, zijt het nochtans! U bent het alleen! Gelijk ik in God geloof, zo geloof ik ook in U, de enige Mens in genade!

AMEN.

30.

Johannes 4:1-26

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 4 Augustus 1850 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 19:4, 5, Psalm 84:5; Psalm 87:4, 5. In het Nederduits vertaald is zij verschenen in de "Schriftverklaringen" No. 364 en 365, in deze vorm ziet zij thans voor 't eerst het licht. In het Hoogduits is zij opgenomen in de bundel: "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 2. Heft, 1. Predigt. Des avonds: Tekst: Jesaja 51:9 -11. Gezongen: Psalm 77:6, 7; Psalm 126:1.

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 4: 1 - 26.

"Als dan de Heere verstond, dat de Farizeeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes [1] (hoewel Jezus Zelf niet doopte, maar Zijn discipelen) [2], zo verliet Hij Judéa en ging wederom heen naar Galiléa [3]. En Hij moest door Samaria gaan [4]. Hij kwam dan in een stad van Samaria, genaamd Sichar, nabij het stuk lands, hetwelk Jacob zijn zoon Jozef gaf [5]; en aldaar was de fontein Jacobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reis, zat zo neer naast de fontein; het was omtrent de zesde ure [6]. Daar kwam een vrouw uit Samaria, om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef Mij te drinken [7]. (Want Zijn discipelen waren heengegaan in de stad, opdat zij spijs zouden kopen) [8]. Zo zeide dan de Samaritaanse vrouw tot Hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen [9]. Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kent, en wie Hij is, die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben [10]. De vrouw zeide tot Hem: Heere, Gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep; van waar hebt Gij dan het levend water? [11] Zijt Gij meerder dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft, en hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijn kinderen, en zijn vee? [12] Jezus antwoordde en zeide tot haar: Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten [13]; maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven [14]. De vrouw zeide tot Hem: Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten [15]. Jezus zeide tot haar: Ga heen roep uw man en kom hier [16]. De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geen man Jezus zeide tot haar: gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man [17]; want gij hebt vijf mannen gehad, en die gij nu hebt, is uw man niet, dat hebt gij in waarheid gezegd [18]. De vrouw zeide tot Hem Heere ik zie, dat u een profeet zijt [19]. Onze vaderen hebben op deze berg aanbeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is daar men moet aanbidden [20]. Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof Mij, de ure komt, wanneer gijlieden noch op deze berg noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden. [21]. Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet; wij aanbidden, wat wij weten, want de zaligheid is Dode Joden [22]; maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en waarheid, want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem zo aanbidden [23]. God is een geest en die Hem aanbidden. moeten Hem aanbidden in geest en waarheid [24]. De vrouw zeide tot Hem: Ik weet, dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer Die zal gekomen zijn, zo zal hij ons alle dingen verkondigen [25]. Jezus zeide tot haar: Ik ben het, Die met u spreek." '26]

De medicijnmeester bezoekt zieken. Zo zoekt de Heere Jezus hen, die geestelijk ziek zijn, die anders geen genezing meer kunnen vinden. En daarbij gaat dan de Heere recht op het doel af, en schaamt Zich niet, Zich daarheen te wenden, waar grote en snode zondaars zijn. Voor wie de zaligheid bereid was, die ontvangen dezelve niet, omdat zij haar versmaden; maar de meest verworpenen ontvangen ze, doch zo, dat zij terneergeslagen en overwonnen worden door de wonderbare liefde en de almachtige genade des Heeren. Ten bewijze van deze waarheid dient ons het Evangelie, dat wij voor ons hebben.

De Heere verstond door de Goddelijke wetenschap, die Hij had aangaande de mens, dat de Farizeeën, de vroomsten van het volk Gods, er najverig op geworden waren, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte, dan Johannes. Jezus doopte wel is waar niet Zelf, maar liet het aan Zijn discipelen toe als mensenvissers zo vele vissen te vangen, als er in het net kwamen; de kwaden konden dan later worden weggeworpen. Nu wilde Hij Zich niet blootstellen aan de moordlust dergenen, die het niet konden verdragen, dat men van hen afviel; want zijn ure was nog niet gekomen. Zo verliet Hij dan het land, dat van zichzelf dacht, dat het zijn God loofde, en toch zijn God en Heiland verwierp, en ging weer naar het land, dat wel in de ogen van der Farizeeën verworpen was, maar in hetwelk grote vissen te vangen waren. De Farizeeën mochten inmiddels zien, of zij met hun arbeid, zoals zij waanden, het Koninkrijk Gods weer konden oprichten.

Want zo is het doen van de Heere Jezus, en zo is de gang van Zijn Woord. Als degenen, die het Evangelie hebben moesten, beginnen om niet overeenkomstig hetzelfde, maar lijnrecht tegen hetzelfde te handelen, dan zal Hij niet barmhartig willen zijn, waar God verharden wil. De weinigen, die in waarheid tot de Gemeente worden toegedaan, weet Hij wel bij de genade te bewaren. Hij trekt evenwel met Zijn Woord en met Zijn genade weer daarheen, waar men menen zou, dat er niets te vinden ware. Dweepers en zulken, die eigen eer en roem zoeken, willen daar iets doorzetten, waar God niet werken wil; want zij menen het met hun ijver tot stand te moeten brengen. De zachtmoedigen evenwel zien op Gods leiding en zijn alleen voor de verlorenen ten dienste.

God, de Vader, kroont met wondervolle zegen de arbeid der Zijnen, waar zij naar Zijn bevel zich legeren en op Zijn bevel optrekken, en wat zij zoeken, dat vinden zij, en nog wel voor zij gekomen zijn waar zij het meenden te zullen vinden.

Wat geschiedt er? De openbare weg van Judéa naar Galiléa leidde door het land Samaria. Langs deze weg dan gaat de Heere. Omtrent de zesde ure, dat is: tegen de middag, toen de dag op zijn heetst was, bevond Zich de Heere voor Sichar, een stad van Samarië, niet ver van het stuk lands, dat Jacob aan zijn zoon Jozef, uit dankbaarheid voor zijn liefde en uit hoogachting, ten geschenk gaf. Aldaar was een fontein, "de fontein Jacobs" geheten. Onze Heere, vermoeid van de reis, zette Zich in Zijn koninklijke eenvoud neer op de rand van de bron, terwijl Hij Zijn discipelen in de stad liet gaan, om spijs te kopen voor zich en voor Hem. Alles werkte hier samen ter verheerlijking der genade, zoals zij genade is. een stad en haar omgeving, waar niets dan geestelijke duisternis heerste; een fontein, waaraan zielroerende herinneringen zich vastknoopten, en die daarom zo bijzonder geschikt was, om aanleiding te geven tot een geestelijk gesprek; de hete middagure. De vermoeidheid des Heeren van de reis, gepaard met Zijn door de hitte ontstane dorst, tezamen dingen, waarvan de Heilige Geest Zich bediende, om een zondares tot de Heere te bekeren. Daarbij kwam nog het weggaan der discipelen, waardoor de Heere moest alleen gelaten zijn, ten einde vrijer met een zondares te spreken, en waardoor een zondares zich met Jezus alléén moest bevinden, om met Hem een gesprek aan te knopen. Hierbij kwam het neerzitten des

Heeren naast de fontein, zinnebeeld daarvan, dat Hij in waarheid de Fontein is van alle heil, en dat een mens uit Hem moet putten het levende water tot het stillen van de dorst van Zijn ziel.

Daar zit Hij dus neer, Hij, Die alle wateren geschapen heeft. Hij, Die zo menige moedert pelgrim de krachten vernieuwt en voor deze een dronk fris water op zijn reis met Zijn lijden verdiend heeft. Hij, Die het met Zijn lijden verdiend heeft, dat wij, die Zijn Naam aanroepen, niet van dorst versmachten in de vlammen der hel. Hij, Die de moeden kracht geeft, dat zij opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, Hij zit daar, in gedaante de mensen gelijk bevonden, moe en mat, op de harde steenrand der fontein, smachtend naar een dronk water, maar veelmeer nog naar de verlossing ener ziel van het eeuwig verderf.

God de Vader beschikt het, dat een vrouw, een Samaritaanse, zich uit de stad naar de fontein begeeft, om voor zich water te halen, een vrouw, te slechter naam en faam bekend; immers aan dezulken behaagt het God de genade van de Heere Jezus te verheerlijken tot troost van arme zondaren. Zij nadert tot de bron met haar kruik; zij laat dezelve neer in de diepte, haalt voor zich water op uit de put en wil daarmee weer huiswaarts gaan, zonder ook maar zoveel medegevoel te hebben, om de vermoedigen reiziger een lafenisdronk aan te bieden. Zij denkt aan niets anders, dan aan bevrediging van lichamelijke behoeften, weet niets van de liefde van God en des naasten, en heeft geen vermoeden van de Heiland en van het heil, dat haar bij de fontein zal worden geopenbaard.

En de Heere? Van de tijd en van de (twee) tijden en een halven tijd (Openb. van Joh. 12:14), van de 1260 dagen van Zijn openbaar leren zal de Samaritaanse vrouw één dag en zullen de Samaritanen twee dagen hebben. Hij grijpt deze gelegenheid aan, om de wil des Vaders te doen, om te zoeken het verlorene. Hij dorst op eenmaal naar het zielsheil van deze vrouw; daarom doet Hij Zijn mond open en spreekt: "Geef Mij te drinken." De Heere Jezus richt geen verzoek tot de vrouw, maar Hij geeft een bevel, en dit "Geef Mij te drinken" doordringe ons aller hart! De Heere. zit ook nu nog bij de fontein van onze tijdelijke behoeften, en ontdekt het aan ons met Zijn bevel, hoezeer Hij dorst naar ons eeuwige heil, hoe wij er intussen volstrekt niet aan denken, maar de vergankelijke bevrediging van onze begeerten en behoeften zoeken, en hoe weinig de liefde van God en van de naasten in ons is.

Dit "geef Mij te drinken" moest de vrouw in haar binnenste raken en haar hare inwendige goddeloosheid, en hoe zij alleen zichzelf zocht, in het geweten roepen. Maar hoeveel vonden zoekt de mens niet, om zichzelf te rechtvaardigen, als het hem ontdekt wordt, dat de liefde van God en van de naasten niet in hem is, hoe is hij alleen daartoe geschikt, om de schuld van Zijn slecht gedrag op een ander te werpen! Zo antwoordt zij: "Hoe begeert Gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben?"

U verneemt het: tot haar zelfrechtvaardiging, waarom zij de Heere niet te drinken gaf, werpt zij Hem, als een Jood, de Joodse godsdiensthaat tegen de Samaritanen voor de voeten; die haat was dan ook zo fel, dat de Evangelist opmerkt: "want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen." Daarvan zou ik u allerlei dingen kunnen verhalen; genoegzaam zij de aanhaling uit het Boek van Jezus Sirach: "Tweeërlei volk ben ik van harte vijandig; maar op het derde ben ik vergramd als op geen ander: die van het gebergte Seïr, de Filistijnen en het razend gepeupel te Sichem (dat is, Sichar)." (Jezus Sirach, Hoofdstuk 50) Daarom houden de rabbijnen het ook voor een gruwel, brood te eten van een Samaritaan of ook diens wijn te drinken. Niets moest daarom de

Joden geweldiger slaan dan de gelijkenis des Heeren "van de barmhartige Samaritaan." Evenwel had de Samaritaanse vrouw het niet moeten vergeten, dat de Samaritanen met een net zo'n gloeiende haat tegen de Joden vervuld waren, waarvan wij in het Evangelie van Lukas (Hoofdstuk 9) het bewijs hebben, waar wij lezen, dat zij de Heere en Zijn discipelen weigerden herberg te geven, omdat Zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem.

Bovendien, wanneer er in deze vrouw ook maar iets had gedeugd en er maar enig gevoel van eigen verdorvenheid bij haar geweest ware, dan had zij het wel kunnen weten, dat wij mensen allen afhankelijk zijn van Gods genade en barmhartigheid, en dat wij de noodlijdende hebben te helpen zonder onderscheid van religie, ja dat men zijn vijanden, buiten enige twijfel, alleen door een voorkomend, vriendelijk gedrag zal overwinnen. Hierbij een wenk voor ons allen: dat wij weinig verootmoedigd zijn, wanneer wij alleen dengene weldoen, die met ons van één geloof zijn, en niet ook dengenen, die ons om ons geloof beledigen en haten.

De Heere laat Zich op het scherp verwijt, dat Hem evenwel niet aanging, niet in, maar geeft naar Zijn zachtmoedigheid en wijsheid aan de vrouw een antwoord, hetwelk haar in het geweten zeide, dat zij de Man voor zich had, in wie niet alleen niets van zo'n godsdiensthaat was, maar Die veelmeer van Godswege en vanwege Zijn genade voor haar ogen daar neerzat op de fontein, om aan haar iets mede te delen, wat haar als zondares voor eeuwig gelukzalig zou maken. Daarom zeide Hij tot haar: "Indien gij de Gave Gods kendet, en wie Hij is, Die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben."

De "Gave Gods" is Gods eniggeboren Zoon, welke Hij gegeven heeft, opdat Hij der wereld het leven geven zou. En Hij, Die spreekt: "Geef Mij te drinken", is de Oorzaak en Bewerker van onze eeuwige zaligheid; Hij is het, Die onze honger en kommer wegneemt, de dorst van onze zielen stilt, en wie Hem als zodanig erkent, die bidt in zijn zielsnood en ontvangt van Hem Zijn Heilige Geest, de ganse volheid der zaligheid Gods, en wordt rijkelijk verkwikt uit deze stromen des eeuwige levens. Voor de vrouw schijnen de openbaringen teveel op eenmaal toe te komen. Dat was evenwel niet het geval; want ieder mens, die in zijn zonde leeft, hoe dood hij ook moge schijnen, ja hoe dood hij ook werkelijk zij, weet zich toch met de godsdienst te bemoeien. Zo weet hij dan ook wel, dat daarboven een Gave voorhanden is, die hem zou kunnen redden, indien hij er maar naar zou begeren; ook dat weet hij wel, dat daarboven een andere verzadiging is, dan die, welke hij hierbeneden zoekt, wanneer hij er maar in waarheid om zou bidden en niet veelmeer aan zijn lusten de voorkeur gaf. Ook weet een ieder, hoezeer hij ook in zonden leeft, zeer wel, wie de Zaligmaker der zondaren is. Dat weet een ieder zeer goed, maar hij wil het niet erkennen, want de liefde tot de zonde heeft hem verblind. Waar grote zonden zijn, daar is ook machtige bestraffing; maar des niet tegenstaande wil men tot het heil niet komen. Het gerucht van Jezus was ver genoeg doorgedrongen, en zo had de Samaritaanse vrouw wel gemakkelijk het besluit kunnen maken: de man, de Jood, hier bij de fontein, is een geheel andere Jood dan al de anderen; want hij vraagt aan mij, die een Samaritaanse vrouw ben, hem te drinken te geven. Deze man moet van God zijn; Deze wil mij genegen zijn.

Het licht is als de bliksem, het verlicht en is machtiger dan elke duisternis. Grijpt men het, dan heeft men het. Is de liefde tot de zonde machtiger, dan dringt men het terug, en de duisternis legert zich nog sterker op de ziel. De vrouw drong het licht ook terug; zij deed, als verstond zij het niet, dat de Heere niet sprak van water in eigenlijke zin; zij werd evenwel met vreze vervuld, omdat zij vermoedde, ja het voelde, wie zij voor zich

had. Daarom gaf zij een antwoord, zoals vlees het gewoonlijk geeft." Heere", zo begint zij uit eerbied en vreze.

"Gij hebt niet, om mede te putten, en de put is diep! Vanwaar hebt Gij dan het levende water?" Zo vervolgt zij uit geringschatting, om Hem Zijn zichtbare machteloosheid voor te werpen. Het geestelijke water moet naar haar mening uit de zichtbare bron voortkomen. Zij zegt dat, om bij de Heere een verwarring der gedachten te verwekken. En nu, om Hem te beledigen, vraagt zij Hem ietwat spottend: "Bent u meerder dan onze vader Jacob, die ons de put gegeven heeft? En hijzelf heeft daaruit gedronken, en zijn kinderen en zijn vee!" Alsof ze wilde zeggen: een betere en rijkere fontein bestaat er toch wel niet. De Heere gaat echter op de onwaarheid, die de vrouw uitspreekt, dat Jacob de vader zou zijn van de Samaritanen niet in. Ook laat Hij Zich daardoor niet tot toorn verwekken, dat zij vraagt: Vanwaar hebt Gij levend water? Bent u meerder dan Jacob? - Heeft de vrouw op deze wijze het heil van zich af en weer op de Heere teruggeworpen, de Heere laat dat heil in zijn ganse volheid weer opnieuw op haar komen, terwijl Hij zegt: "Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten; maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van levend water, springende tot in het eeuwige leven."

Dat wij deze woorden ter hart nemen! Is onze zorg alleen voor de buik, voor het vergankelijk genot, dan worden wij niet moede daarvoor te zorgen en daarnaar te trachten, hoe dikwijls ook het éne na het andere voor ons verijdeld wordt, en het ververschrikkelijk einde is als dat van de rijke man. In de hel en in de pijniging begeerde hij een druppel water om zijnen dorst te stillen, maar de duivelen gaven het hem niet, en de zaligen konden het hem niet brengen. Drinken wij, als arme zondaars, uit de stroom des heils en der genade, die Jezus geeft, zo wordt zulke genade een fontein in ons, springende tot in het eeuwige leven. Het einde van alle zichtbaar genot is gebrek na voorafgegane verzadiging; maar het einde daarvan, dat men zich aan de genade van de Heere Jezus overgeeft, is als de aanvang en als de voortgang, -- alles uit God en tot God, eeuwige zaligheid, eeuwige verzadiging zonder smart, en volstrekt nimmer gebrek na zulke verzadiging. Maar wie gelooft deze prediking, wanneer het gaat om verloochening van zichzelf en van eigen lust en begeerte? En wie is er, die dan niet levenswaarheden met de zichtbare dingen vermengt? Zo deed ook deze vrouw. Al spottend en schertsend geeft zij de Heere ten antwoord: "Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten."

Zo wil men deze of gene weldaad voor dit leven, opdat men van deszelfs moeite en plaag bevrijd zij, en bij dit alles wil men blijven, die men is, blijven in zijn zonden, blijven in de wegen, die het boze hart zich verkiest, om zijn vergankelijke lust te hebben, en wil niet weten, welk een zondaar men is, en dat hij als een os ter slachtbank loopt. Nu was het echter genoeg met het spotten en schertsen! De Heere drijft de vrouw in de engte; Hij ontdekt haar aan haar gans zondig en schandelijk leven, opdat zij voor de rechterstoel in haar binnenste het zou gevoelen, dat de Heere niet sprak van het vergankelijke water, en dat zij de genade nodig had. "Ga heen", zo spreekt de Heere, "roep uw man, en kom hier."

Dit woord: "Ga heen, roep uw man, en kom hier" staat voor ons allen geschreven, voor zover wij in zonden leven en bij alle beter weten allerlei vonden zoeken, om ons van de genade verre te houden en moedwillig in het verderf te lopen. In de regel weten wij wel, waar ons de schoen wringt; maar omdat wij God niet zien en het oordeel in verre

toekomst zetten, zo menen wij, dat er nog altoos tijd is, en God het niet ziet, welke boze daad wij bedrijven. Bemerken wij evenwel, dat er nog Een is, Die alle dingen weet, Die ziet wat wij doen en drijven, en dat Hij zulks niet goed noemt, zo komt er wel een belijdenis van de lippen, maar niet een volledige; want het ergste menen wij nog altijd verborgen te kunnen houden. Daarom antwoordde de vrouw: "Ik heb geen man!"

Dit zeide zij echter alleen, omdat zij begreep, dat, wanneer zij met die man gekomen ware, en de Heere haar dan had gevraagd: "Is deze uw man?" Zij dan voor Hem had moeten verstommen. Zij ontwijkt dus een volledige belijdenis van haar zonden, zoals wij allen dat plegen te doen en slechts een gedeelte er van bekennen, wanneer wij de genade schuwen. Daar legt nu de Heere alles voor haar open; Hij zegt haar, hoe zij in zonde en schande, in allerlei ontuchtigheid had geleefd en tot op deze ure erin leefde, en dat zij het daarom in waarheid nodig had, van Hem levend water te begeren.

"Gij hebt wel gezegd", spreekt de Heere, "ik heb geen man; want u hebt vijf mannen gehad, en die u nu hebt, is uw man niet. Dat hebt gij in waarheid gezegd."

Zo staat dan de vrouw als bovenmate zondig voor de Heere; zij kan het nu niet langer ontkennen, zij moet het toestemmen, dat zij een grote zondares is. En met de woorden: "Dat hebt gij wél gezegd, dat vind Ik prijselijk in u, dat u het belijdt: "ik heb geen man, " heeft de Heere elke vijandige uitval bij haar neergeworpen. De alwetendheid des Heeren, die haar alles ontdekt, en Zijn goedertierenheid, waarin Hij haar toch niets verwijt, heeft haar gegrepen.

Maar nog wil zij niet vallen voor de genade. Zij werpt een vraag op, omdat zij met de bekering tot God in het geloof niet waarachtige ernst maken wil, een vraag, die toenmaals veel besproken werd; zij werpt die op, om het gesprek van zich en van haar zondig leven en van de, nu door haar gevoelde, noodzakelijkheid der bekering af te leiden. "Deze man is een profeet; want anders zou mijn ganse levenswandel niet voor Hem bloot liggen", dat gevoelt zij door en door; maar hoe zij zalig zou kunnen worden, dat wil zij toch van Hem niet weten.

Zo zegt zij dan: "Heere, ik zie, dat Gij een profeet zijt. Onze vaders hebben op deze berg aanbeden", zij bedoelde de berg Gerizim, "en gijlieden (gij Joden) zegt, dat Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden." Hetgeen de vrouw echter voorbrengt, om het heil van zich af te leiden, voert de Heere in Zijn geduld weer op haar terug, opdat voor haar elk steunsel, om in de zonde te blijven, zou breken.

Zo spreekt Jezus tot haar: "Vrouw", zwakke, zondige vrouw, Ik weet, wat maaksel u zijt, en hoe u uw hart verleidt en verleiden wilt! "Geloof Mij" immers u gevoelt tot in de grond de macht der waarheid uit Mijn mond; "de ure komt, wanneer gijlieden, " - gij mensen, u mag nu Joden heten of Samaritanen, voor God staat u allen gelijk, voor Hem bent u allen zondaren, en over zondaren wil Hij Zich ontfermen, - wanneer gijlieden "noch op deze berg, noch te Jeruzalem zult aanbidden." Wie? "De Vader!" O, met welk een Naam wordt aan een verdoemenswaardige zondares de hoge en heilige God bekend gemaakt! Hoe wordt haar inwendige vijandschap jegens God met deze Naam gebroken! Hoe wordt haar elke aanleiding, om de schuld op godsdienstige meningen te werpen, uit de hand genomen!

De tijd komt, spreekt de Heere, wanneer het niet meer zal heten: Bent u een Jood? of: bent u een Samaritaan? maar wanneer men daarheen zal gaan, waar het heil van zondaars vandaan komt, dat is tot de Vader, Die zo'n heil aan Zijn mensenkinderen uit loutere ontferming schenkt. Daar zal dan niemand meer met de aanbidding zijn eigen eer zoeken, maar de eer des Vaders, Die in de hemelen is. Dan zal men noch op

Samaritaanse, noch op Farizeese wijze een schepsel Gods van de ontferming buitensluiten.

"Gijlieden aanbidt wat gij niet weet", laat de Heere erop volgen, "wij echter aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden." De Heere wil zeggen: dat is nu tot hiertoe het verschil tussen ulieden en tussen ons, dat gij in alles, zonder een vaste grond onder uw voeten te hebben, te werk gaat, dat daarentegen wij, die in waarheid Joden zijn, beloften hebben, waarop wij met aanbidding wachten, te weten de beloften aangaande de Messias en aangaande de zaligheid. die Hij brengen zal. Want dat deze Messias niet uit ulieden voortkomt, maar uit de Joden, weet u zelf zeer goed. Maar wanneer Hij gekomen is, dan heet het niet meer: alleen de Joden zullen Hem hebben, de Samaritanen zijn er buitengesloten, nee, "maar de ure komt", dat de Messias, dat de zaligheid, die uit de Joden is, aan alle volkeren zal openbaar worden.

"En deze ure is reeds nu, wanneer de ware aanbidders" tot de Vader zullen komen als arme kinderen, die om genade bedelen in de Geest, welke Hij geeft, en in de waarheid van Zijn Christus. En de Vader is op zulke uit, Hij zoekt ook dezulken, of Hij hier en ginds een vindt, die Hem alzo aanbidt. God is niet, gelijk vlees zich voorstelt, zo, dat er bij Hem aanzien des persoons zou zijn! God ziet niet naar het uiterlijk schoon gewaad, niet naar de uitwendige schijn, Geest is God, op het allerhoogst volmaakt in alle zijn eigenschappen en in Zijn Wezen; rechtvaardig en goedertieren, als Hij is, haat Hij allen, die maar met de mond aanbidden, en het is betamelijk, dat zij, die Hem aanbidden, Hem zo aanbidden, dat het er hun om gaat, beide naar het inwendige en naar het uitwendige, in overeenstemming te zijn met Zijnen goede en heilrijke wil.

Dat was het juist, wat de vrouw niet wilde, en waarom zij allerlei uitvluchten gezocht heeft. Maar zij is door de Waarheid geslagen en is overtuigd geworden van haar schandelijk leven; zal zij zich echter overgeven, dan is er een breuk gemaakt tussen haar en haar tegenwoordig doen en drijven, dan is er ook een einde gekomen aan het onwettig samenleven met een man, die met door de huwelijksband met haar verenigd is. Zij vat nog eens moed en onderneemt een laatste poging: "Ik weet, zo antwoordt zij, "dat de Messias komt, Die genaamd wordt Christus; wanneer Die zal gekomen zijn zo zal Hij ons alle dingen verkondigen".

Zij wil zeggen: U bent toch ook maar een mens, en er zijn zo vele geleerden geweest, de een beweerde: zo is het recht; de ander zeide weder: zo is het recht! ... Wie zal nu bij de duizenderlei verschillende meningen over de weg der zaligheid ons het rechte en ware verkondigen? Zoudt ook Gij u niet kunnen vergissen? Dat weet ik echter goed, en hierop verlaat ik mij: "de Messias komt, en wanneer Die zal gekomen zijn, dan zullen wij stellig te weten komen, wat wij te doen hebben, om zalig te worden. Daaraan zal ik mij dan houden en zolang wachten, totdat Die komen zal."

Daarop antwoordt echter Jezus: "Ik ben het, Die met u spreek." Toen waren der vrouw alle wapenen uit de hand geslagen; toen heette het in haar binnenste: "Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden." "Nadat ik mezelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt, ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden." Ontroerd haast zij zich weg; haar kruik laat zij staan; zij had levend water gedronken: Zij haast zich in de stad te komen en zegt tot de mensen: "Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?"

Zij had dus de Messias gezien; Hij had met haar gesproken, haar alles ontdekt, wat zij gedaan had; zij had Hem slechts arbeid gemaakt met haar tegenreden, en Hem moeite veroorzaakt met haar afweren. En Hij, Hij had haar niet dood aan zijn voeten doen

neerstorten, nee, met zo'n zondares, als zij, had Hij gesproken goede woorden, troostrijke woorden! O welk een bekering, welk een verbrijzeling, welk een zaligheid bij deze Samaritaanse vrouw!

"Ik ben het, Die met u spreek", is het woord des Heeren tot ons, dat in de prediking tot u komt. Hij weet alles, wat wij gedaan hebben. Ach, dat bij ons de put niet zo diep zij, dat wij het Hem onmogelijk maken, met zijn reddende armen op de bodem van ons hart te komen! O, dat wij Hem erkennen en Hem bidden om levend water! Hij is ook nu nog bij de put gezeten en zegt: Ga heen, roep uw zonden, en kom hier! En daar bidden wij dan: Heere, breek u bij onze tegenstand tegen uw genade door met uw zondaarsliefde, leer ons de ware aanbedding, en openbaar ons de Vader, en hoe Gij de Christus zijt; o Heere Jezus, opdat wij hetgeen tijdelijk is laten staan en, van U vervuld, het aan de mensen zonder schroom voorhouden, wie wij zijn, en of U niet zijt een God van volkomen zaligheid!

AMEN.

31.

Johannes 4:34

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 11 Augustus 1850 's voormiddags. Gezongen: Lied 65:4-6. (Zie Deel IV, blz. 361 en het Naschrift na deze leerrede blz. 111); Lied 72 S. (Zie Deel VI, blz. 33), Psalm 65:2. In het Nederduits vertaald is zij verschenen in de "Schriftverklaringen" No. 365 en 366; in deze vorm ziet zij thans voor 't eerst het licht. In het Hoogduits is zij opgenomen in de bundel: "Die Herrlichkeit des Eingeborenen vom Vater", 2 Heft, 2. Predigt. Des avonds was de Tekst: Jesaja 51, vers 12 (?) Gezongen Psalm 37: 17 en 18; Psalm 37:20.

Terwijl onze Heere met de Samaritaanse vrouw sprak en tot haar zeide: *"Ik ben het, Die met u spreek"*, kwamen Zijn discipelen uit de stad terug met de gekochte spijze, en zij verwonderden er zich over, dat hun Meester met een vrouw sprak, want zoiets was geheel tegen de farizeïsche voorschriften der Joodse rabbi's. Zo zullen in het algemeen allen, die nog niet uit ervaring de troost des Heeren kennen: "Mijn genade is u genoeg; Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht", zich waarlijk niet in hun zwakheden beroemen, maar in de waan van eigen sterkte het zwakke geringschatten, dat toch God na de val van de sterke Adam verkoren heeft, opdat Hij hetgeen sterk is beschamen zou. De discipelen wilden het evenwel de Heere niet zeggen, dat zij er zich over verwonderden, dat Hij met een vrouw sprak; want zij vreesden een bestraffing van de Heere te ontvangen. Daarom zeide niemand: Wat vraagt U aan deze vrouw? Wat disputeert U met haar? of: wat spreekt U met haar?

Het is merkwaardig, hoe alle vlees zich daarover verwondert, dat de Heere Zich ontfermt over het verlorene, het zwakke, hetgeen achteruitgezet en veracht is, over hetgeen niets is! Zo verstaan wij het dan allen in de praktijk niet, hoe en waar en aan hoedanige mensen God de Heere Zijn genade verheerlijkt. De discipelen verwonderden er zich niet over, wanneer de Heere met de geleerde Farizeeën sprak, die zo sterk waren, daarmede evenwel Jeruzalem, de stad Gods, nabij de verwoesting brachten; daarentegen verwonderden zij zich, dat de Heere met een vrouw sprak, met een zwakke, en bracht niet deze vrouw haar ganse stad in beroering en velen uit dezelve tot het geloof door haar rede: "Hij heeft mij alles gezegd, wat ik gedaan heb"? Zo is Eva, de gevallen maar weer opgerichte, de moeder der Kerk; Sara eveneens als de zwakke, de onvruchtbare, die als zodanig baart, het ware beeld van het geestelijke Jeruzalem; en alleen zo is Abraham een vader van alle gelovigen genoemd, hoewel hij niet anders had dan een verstorven lichaam.

De discipelen verstonden dat niet, zij verstonden het ook niet, toen de Kanaänese vrouw de Heere achterna riep, verstonden het evenmin, toen vele moeders haar kinderen tot Hem brachten, opdat Hij hen zegene zou, verstonden het ook niet, toen een vrouw in haar krankheid, waaraan zij twaalf jaren geleden had, 's Heeren kleed had aangeraakt. Immers zij zagen aan de Heere geen bijzondere gedaante en verstonden het woord niet: "Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een ieder naar zijnen weg, doch de Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen en onze smarten heeft Hij gedragen, doch wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was."

De discipelen kwamen uit de stad, om de Heere spijs te brengen. Zij hadden voor de Heere liefderijke zorg, en zo moesten zij zich nog meer daarover verwonderen, dat de Heere, Die zo uitgeput was van de reis, nu, nadat zij met spijs gekomen waren, er volstrekt niets van nuttigde. Daarom verzochten en vermaanden zij Hem en zeiden, ingenomen zijnde met wat zij meegebracht hadden: "Rabbi, eet!" Waarom at dan ook onze Heere niet? Ach, eten en drinken speelt bij de mens altijd de hoofdrol, zelfs dan, als hij nog kort tevoren bij een open graf heeft gestaan. Zulke lichtzinnigheid heeft de Heere verzoend met Zijn vasten! Evenals Mozes de handen ophief naar omhoog en die uitgestrekt hield, terwijl Israël tegen Amalek streed, zo hief de Heere de handen Zijns harten op en hield die met de staf Zijns Woords en van Zijn zondaarsliefde uitgestrekt over de Samaritaanse vrouw en over de velen in Sichem, die door haar woorden en straks door zijn tegenwoordigheid tot het geloof zouden komen. Hier had Hij een strijd tegen de helse Amalekieten; daarom at Hij niets, maar zeide tot Zijn discipelen: "Ik heb een spijs om te eten, die u niet weet." De discipelen begrepen niet, dat de Heere dit geestelijk wilde hebben verstaan, evenals de Samaritaanse vrouw het niet begreep, wat de Heere wilde, toen Hij tot haar zeide: "Geef Mij te drinken." Daarom zeiden zij tot elkander: "Heeft iemand Hem te eten gebracht?" Toen kwam er uit de mond des Heeren het woord, dat wij tot onze lering en vertroosting nader willen uiteenzetten, en dat u vindt in onze

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES, HOOFDSTUK 4:34.

"Mijn spijs is, dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengt."

De Heere spreekt hier uit: dat Hij door een gezonden is, en wel: gezonden, om Diens wil te doen en Diens werk te volbrengen; voorts, dat het Zijne spijs is, die wil te doen en dat werk te volbrengen.

En nu de harten hemelwaarts, Geliefden! Met uw geloof de eeuwigheid in, die zonder begin is! Terug in Edens hof met zelfverootmoediging! Hij, van Wie de Heere Jezus spreekt, is de Vader; Hij heeft Zijn Zoon gezonden naar het raadsbesluit van Zijn wil over ons, tot prijs van Zijn eeuwige ontferming. Van wie is het uitgegaan, dat wij zullen behouden zijn van de eeuwige toorn? Dat wij verlost zijn van onze zonden en van het eeuwig verderf? Is zulks van ons uitgegaan? Adam vlood voor God, toen hij de stem van God hoorde; hij maakte zich zelfs onontvankelijk voor de genade, omdat hij de schuld op God wierp en op zijn vrouw. De Samaritaanse vrouw behandelde de Heere grof, en wierp het verwijt van zich af en op Hem terug, toen Hij met Zijn verzoek: "Geef Mij te drinken" haar liet gevoelen haar eigenliefde en liefdeloosheid jegens haar naaste, en zij handhaafde zich hoe langer hoe meer, naarmate de Heere haar de reddende waarheid nader aan het hart bracht: "Ik zag u, liggende in uw bloed"; "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid."

Daarbij zal het blijven: God de Vader de Eerste! In Zijn barmhartigheid ligt de grond van ons behoud. Ofschoon David de Profeet Nathan dagelijks kon zien, bleef hij in het slijk van Zijn zonden en in zijn halsstarrigheid; eerst toen God de Profeet tot hem had gezonden, werd hij verbrijzeld. Het bedenken van alle vlees is vijandschap jegens God. God de Vader is de Eerste; bewogen door ons ganselijk "van Hem vervreemd-zijn" heeft Hij, toen wij verkocht waren onder de heerschappij des duivels en der zonde, toen wij ons geheel onbekwaam gemaakt hadden, ooit Zijn wil te doen, toen wij ook niet eens begeerte koesterden, weer tot Hem gebracht te worden, veelmeer bovenmate

zondigende werden in onze dood en nog steeds dieper in het verderf zonken, ja het bij de duivelen zochten, het Beste gezonden, wat Hij had, namelijk Zijn Zoon, Zijn Enigen, Zijn Eniggeborenen. Hij heeft Hem gezonden in een toestand, zoals de onze is; in een toestand des toorns en der vervloeking voor de Wet; in een toestand, waarin al wat gedacht en gedaan wordt "zonde" is, al schijnt het ook nog zo goed; in een toestand van uiterste ellende, van uiterste zwakheid en nietigheid. Hij heeft Hem gezonden in de persoon des zondaars, Hem, de Zoon, de eeuwig Reine en Heilige. In de persoon des zondaars, zeg ik, heeft Hij Hem gezonden, zodat Hij, de Zoon, voor de rechterstoel der Wet stond als de gruwelijkste, afschuwelijkste en meest vloekwaardige zondaar. Want alle zonden, hoe die ook mogen heten, hoe gruwelijk en afschuwelijk die ook zijn mogen, Hij wierp Hem daarin, Hem, Zijn Zoon; al deze zonden wierp God op Hem, zodat Hij in de heilige ogen Gods geheel en al "zonde" was. Het ganse vervloekt-zijn van het menselijke geslacht kwam op Hem, op Hem de volle toorn, het eeuwige vonnis over al deze zonden, zodat duivel, dood en hel met alle verzoeking en met al hun macht en kracht op Hem zouden aankomen, en Hij in de hemel niet anders zou behandeld worden, dan wij aldaar voor de Rechterstoel moesten behandeld worden. Zo heeft God Zijn Zoon gezonden, gezonden, om Zijn wil te doen, gezonden, om Zijn werk te volbrengen.

Wat is hier "Gods wil"? Hoort de Apostel Paulus! Hij zegt: God wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen; want er is één God, en er is ook de Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus, Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde het getuigenis te van Zijn tijd." (1. Tim. 2: 5) Hoort hem wederom, als hij zegt: "God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn." (Rom. 11: 32) Hoort de Apostel Petrus! Deze getuigt: "God wil niet, dat enige verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen." (2 Petrus 3: 9) Hoort de Heere Jezus Zelfen! Hij zegt: "Een zeker mens bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen, en hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om de genoden te zeggen: komt, want alle dingen zijn nu gereed" . . . En: "Ga haastiglijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier in! En de dienstknecht zeide: Heer, het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is er plaats. En de heer zeide tot de dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing hen in te komen, opdat mijn huis vol worde!" (Luc. 14: 16 vv) En wederom zegt Hij: "Dit is de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, dat een ieder, die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage." (Joh. 6:40) Zo is dan de wil van God de wil van het welbehagen Gods, waarvan ook de Apostel Paulus ons nog zo menig troostrijk stuk voor ogen stelt in zijn Brief aan de Efeziërs, o. a. Hoofdstuk 1: 4-10 en Hoofdstuk 2: 4-10. Dit is dus de wil van God: *zondaren verlost te hebben van hun zonden.*

Wat is hier "Gods werk"? Horen wij de Heere wederom! Zo spreekt Hij in Zijn Hogepriesterlijk Gebed: "Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen." "Ik heb Uw Naam geopenbaard de mensen, die Gij Mij van de wereld gegeven hebt!" Dit was dus het werk van God, dat Hij aan Zijn Zoon gaf te volbrengen: Zijn Naam te openbaren degenen, die Hij Hem gegeven had, en niet te rusten, voor en aler hun deze Naam volkomen zou zijn geopenbaard. En hoe heet deze Naam? "*Vader*" heet deze Naam. En nu, het doen van deze wil van God, te weten de zondaren behouden te hebben, het volbrengen van dit werk van God, te weten Zijn Vadersnaam volkomen te openbaren aan degenen, die Hem uit de wereld gegeven zijn, dat noemt de Heere "Zijn spijs." Dit stelt Hij niet alleen boven het genot van

vergankelijke spijs, neen, Hij betuigt het, dat Hij daarvan als het ware leeft, dat dit Zijn voedsel is.

Hoe stralen uit deze woorden de eeuwige barmhartigheid Gods, de vrijwillige liefde en de vrijwillige gehoorzaamheid van de Zoon ons toe! En zoals de Zoon het van Zich betuigt, dat het zijn spijs is, de wil van God te doen en Zijn werk te volbrengen, en zoals Hij verklaart, dat Hij daartoe is gezonden, Zo heeft Hij ook die wil gedaan, dit werk ook volbracht.

En hoe heeft Hij het gedaan en volbracht? Het is voor alle vlees een onmogelijke zaak, deze wil van God te doen, zo'n werk te volbrengen, en wel uit drie oorzaken;

- ten eerste met betrekking tot God;
- ten andere met het oog op zichzelf;
- en ten derde ten aanzien van de zondaren, welke Hij komt om te redden.

Met betrekking tot God: Wie zondaars redt, die mag zelf geen zondaar zijn en moet evenwel de zonden van alle zondaren dragen; die moet dan echter ook de ganse last van Gods toorn tegen de zonde van alle zondaars op Zich nemen en voor de zonde een eeuwige genoegdoening aanbrenge. Noem mij er één, geef mij een uit ons midden, die daartoe in staat ware!

Wie zondaren redt, die moet God volkomen kennen, om door alle duisternis en allen toorn heen een eeuwig ontfermen te zien en te geloven. En nu, geef mij een uit ons midden, die daartoe de moed, het geloof heeft!

Eindelijk: wie zondaren redt, die moet zelf de toestand door en door kennen, waarin deze verkeren, opdat hij niet moede worde, in weerwil van al hun tegenspreken en zondige tegen Hem, hen nochtans te redden. Geef mij nu een uit ons midden, die volhardt met voor zondaars als borg op te treden, die zich altijd voor hen in de bres stelt, hoe moeilijk zij het hem ook maken, die rust noch duur heeft, totdat hij hen, zelfs tegen hun wil, gered, gezaligd heeft.

Voorwaar, wij kennen maar één Enige, Die uit ons midden is, Die echter te gelijk is neergekomen uit de hoge hemel, onze getrouwe, dierbare, zachtmoedige en geduldige Heiland, Jezus Christus.

En nu, de VADERNAAM aan de mensen te openbaren, o welk een werk, op zichzelf beschouwd gans onmogelijk! Wie kan het hier met zijn gedachten vatten, dat dit de spijs is van de Zoon, Die de Vader liefheeft?

Aan de zondige mensen dit te openbaren, en altoos opnieuw, herhaaldelijk te openbaren zonder daarbij moe of mat te worden: "Hij daarboven is uw Vader!" welk een werk! Welk een werk tegen de eigengerechtigheid, tegen de hoogmoed des vleses in! En dat bij mensen, die van nature eer de duivel geloven dan God! Welk een werk bij mensen, met wie het van der jeugd af aan allertreurigst gesteld is, van wie God Zelf getuigt: "Ik heb geweten, dat u van de buik af een overtreder zijn zoudt"! Welk een werk, dit aan de hinderen in hun hardnekkig ongeloof steeds te openbaren, dit aan de kinderen, die trots de vele en velerlei bewijzen, dat zij een rijke, genadige Vader in de hemelen hebben, het evenwel nooit kunnen vasthouden, steeds voor te houden, dat Hij in waarheid hun Vader is! Welk een werk, het aan zulke kinderen te leren, dat zij het werkelijk zo ver brengen, om te stamelen en te zuchten: "*Abba, lieve Vader!*" Welk een werk, zulks te voleindigen bij de kinderen, dat zij in de Geest en in de waarheid de Vader aanbidden als de Vader van de Heere Jezus Christus, en in Hem als hun Vader, als hun God! Welk een werk, het bij de kinderen te voleindigen, dat zij Hem als zodanig belijden voor hun eigen geweten, voor de wereld, voor alle duivelen, dat zij Hem als Vader dankzeggen en

zich alleen in Hem beroemen in de hoop van de eeuwige heerlijkheid en van een eeuwig erfdeel met Christus!

O, als wij dit alles bedenken, dan gaat het ons begrip ver te boven. Het is de wil des Vaders, dat zondaren zalig worden; daartoe heeft Hij Zijn Zoon gezonden. En het is de spijs des Zoons, zondaren zalig gemaakt te hebben. Dit werk heeft de Vader de Zoon in de handen gegeven, om Zijn Vadernaam aan de zondaren te openbaren; en het is de spijs des Zoons, dat Hij rust noch duur heeft, totdat Hij deze Vadernaam aan zondaren volkomen geopenbaard heeft.

Laat het ons bedenken, dat wij, aan onszelf overgelaten zijnde, niet zalig willen worden, maar dat wij allen, die gered, die zalig gemaakt zijn, het gemaakt hebben als de Samaritaanse vrouw. Wij liepen op Hem aan met opgeheven schild, totdat Hij ons te sterk is geworden en ons overwonnen heeft met het geweld van Zijn liefde, zodat wij de wapenen wel van ons wegwerpen moesten.

Wanneer wij bedenken, hoe moeilijk het ons valt, ja hoe onmogelijk het voor ons is, om, met zonden beladen en met zorgen bezwaard zijnde, te geloven: "Hij daarboven is mijn Vader om Christus wil", dan zullen wij er iets van verstaan, met welk een liefde de Heere ons heeft liefgehad; zo heeft liefgehad, dat Hij het voor zijn spijs heeft gehouden, ons uit het geweld der hel te verlossen en ons de Geest te verwerven, om nochtans "Abba" te roepen, als wij vanwege onze zonden en onze ellende niet eens de moed hebben tot God te zuchten en Hem te smeken om genade, om redding uit nood en dood. Nemen wij het echter ter hart hoe vermoeid en belast wij ook zijn mogen, hoe ellendig, hoe zondig ook: God wil onze zaligheid, onze verlossing. Hij wil, dat wij Hem als Vader aanroepen, Hem als Vader vertrouwen, van Hem alle goeds verwachten. de wil van God, dat wij zouden verlost, zalig gemaakt zijn, heeft de Zoon nu gedaan; het werk, dat wij door Zijn ons verworven Geest "Vader" zouden roepen, heeft Hij nu voleindigd, het is een uitgemaakte zaak, een volbracht werk. Waar nu de stem des Geestes des Heeren in ons getuigt: "God is uw Vader", waar Hij in ons spreekt: "Roep: Abba!" Waarom staan dan nog velen van ons, in wier harten overigens gebaande wegen zijn, van verre en weigeren zulke stem te gehoorzamen? De hoge en heilige God buigt Zich tot zondaars neer. Hij heeft de genoegdoening voor hen laten aanbrengen door Zijn Zoon; zo mogen zij dan tot Hem gaan op grond van de enige offerande van Jezus Christus, Die de wil des Vaders gedaan heeft en voor zondaren Zijn leven gegeven heeft tot een schuldoffer. Zij mogen en zullen "Abba" roepen, al is het dat ook alle duivelen en hun zonden hun de mond willen stoppen. Wij hebben hierbij niet te zien op onszelf, maar op de liefde van God en op de genade van de Heere Jezus, en hebben te horen naar hetgeen de Geest in ons getuigt, Die ons leert van onszelf en van onze zonden, van goed en kwaad af te zien, en de barmhartigheid te geloven, die ons zo rijkelijk van God is geschonken in Christus Jezus.

Maar gij, die tot dusver de wereld dient en de duivel tot uw vader verkiest, verlaat toch de wereld en ontwaakt uit de strikken des satans; want als u dat versmaadt, wat Christus voor Zijn spijs verklaard heeft, zo weet dit, dat wie de wil des Vaders geweten en niet gedaan zal hebben, een eeuwig vuur tot zijn spijs zal hebben, een vuur, hetwelk de tegenpartijders verteert. Hoort het woord: "Ben Ik uw Vader, waar is Mijn eer?" en: "Ik wil niet de dood des goddelozen."

En gij, die de stem kent: "Ik wil uw Vader zijn, en gij zult Mijn zonen en Mijn dochteren zijn", - behoudt de moed tegen alle influisteringen des duivels! Met uw eigengerechtigheid moet u te gronde gaan, zodat er van u niets anders is geworden, dan

stof, as en zonde! Wat zal blijven? Des Vaders wil en welbehagen! Des Vaders Naam!
De liefde van de Heere Jezus!
AMEN.

32.

Lukas 19:1-10

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld de 18. Augustus 1850, 's voormiddags. Gezongen: Psalm 40: 1, 2; Lied 3:1 (Zie Deel 11, blz. 493); Lied 270: 1 (Zie Naschrift, bladz. 121) of Psalm 119:88. In het Nederduits vertaald is zij verschenen in de "Schriftverklaringen" No. 199 en 200; thans voor 't eerst in deze vorm.

In het Hoogduits zag zij het licht in "Die Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 2. Heft, 6. Predigt. Des avonds werd gezongen Psalm 130:1 en 2 Psalm 130:4. Tekst niet opgegeven.

Tekst: EVANGELIE VAN LUKAS 19: 1-10.

"En Jezus, ingekomen zijnde, ging door Jericho. [1] En zie, daar was een man met name geheten Zacheüs; en deze was een overste der tollenaars, en hij was rijk; [2] en hij zocht Jezus te zien, wie Hij was, en kon niet vanwege de schare, omdat hij klein was. [3] En vooruitlopende klom hij op een wilden vijgenboom, opdat hij Hem mocht zien, want Hij zou door die weg voorbijgaan. [4] En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende zag Hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven. [5] En hij haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap. [6] En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot een zondige man ingegaan om te herbergen. [7] En Zacheüs stond en zeide tot de Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik de armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder. [8] En Jezus zeide tot hem: Heden is deze huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is; [9] want de Zoon des mensen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken wat verloren was." [10]

Is er nog hoop op genade bij God voor een allerdiepst gezonken menskenkind? Ja, er is voor zodanig zondig mensken niet alleen hoop op genade bij God, maar die mens zal genade vinden bij God, al heeft hij ook alles tegen zich, indien hij slechts naar het middel uitgaat, dat hij als het enige middel van Zijn behoud kent, en hij zich maar door niets laat terughouden, om dit middel te krijgen, indien hij slechts daarvoor alles graag varen laat, om dit middel ook te behouden. Zulks leert ons het Evangelie, dat wij heden met elkander overwegen.

Onze Heere Jezus ingekomen zijnde ging door Jericho. En *zie*, zo staat er, om de opmerkzaamheid van alle armen en ellendigen te wekken, dat wil zeggen, van zulken, die er naar vragen, of er nog raad, nog redding voor hen is, *en zie*, er was een man, ... wiens naam iets heel anders betekende dan wat die man was. Hij had bij zijn besnijdenis de naam Zacheüs ontvangen, en die betekent: "Mijn reine", zoals wij lezen in het Boek Job (Hoofdstuk 8:6): "Zo gij zuiver (rein) en recht zijt, gewis zal Hij nu opwaken om uwentwil." Bij deze Zacheüs zag het er nu echter volstrekt niet naar uit, dat hij "Gods reine" zou zijn; hij had veelmeer oorzaak om te klagen: "Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde." En: "Verberg Uw Aangezicht van mijn zonden, en delg uit alle mijn ongerechtigheden", want hij was een overste der tollenaars. Ofschoon hij een Jood was, had hij zich door de Romeinen tot "ridder", wij zouden zeggen tot *graaf* of baron laten maken; deswege hadden de Joden van hem een

afschuw als van een uitermate onreinen. Hij was vanwege zijn stand en zijn betrekking van hen, van het volk Gods, ja, van het Koninkrijk der hemelen geheel buitengesloten en was in de ogen van alle vrome Farizeeën een vervloekte, zijnde een verrader van de zaak Gods en van Zijn volk.

Nu was de man echter ook voor zijn eigen geweten onrein en vervloekt, want hij was rijk; hij had vanwege zijn rijkdommen niet slechts genoeg oorzaak om in te zien, hoe waarachtig het woord is: "Het is lichter, dat een kermel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga" (Luc. 18: 25), maar bovenal had hij gewetenswroeging wegens duizenden onrechtmatig verkregen guldens.

De man bevond zich in een hoogst ongelukkige toestand: hij was verloren. De Wet achtervolgde hem; kracht om zich van de ongerechtigheid los te maken, vond hij niet in zich; schoon in rijkdom badende voelde hij zich arm. In zijn binnenste is een leegte; die kan alleen de God Israëls vervullen. Waar vindt hij Dien, hij, een overste der tollenaars, die niet alleen zelf ongerechtigheid doet, maar die ook moet toelaten, dat zijn ondergeschikten dezelfde ongerechtigheid bedrijven?

Hij had van Jezus gehoord, want het gerucht van Hem ging door het ganse land. Gehoord had hij van Hem, gezien had hij Hem nog nooit. Wat zal hij van Hem wel gehoord hebben? Voorzeker dit: dat Hij de ellendige weldadigheid bewees, dat Hij Zich met tollenaars en zondaars wel wilde inlaten, dat Hij vergeving van zonden schonk; dat Hij de mens leerde, hoe hij zalig kan worden. Door zijn bezigheden is Zacheüs misschien wel verhinderd geweest, Jezus op te zoeken.

Maar nu kwam Jezus door Jericho; daar ontvlamt in zijn hart de begeerte om Jezus te zien, wie Hij was, welk een gedaante Hij had, hoe Hij er uitzag, hoe de blik van Zijn ogen wel zou zijn en dergelijke meer. Was het nieuwsgierigheid? Was het behoefte des harten? "Geloofst gij in de Zoon van God?" vroegde de Heere de blindgeborene, welke Hij genezen had; en deze antwoordde daarop: "Heere, wie Hij is, opdat ik in Hem moge geloven?" Och, in het hart van een zodanige, wie het gaat als Zacheüs, gaat er zo menigerlei om, wat hem zelf vreemd en onbekend is. Dat is het verborgen trekken van de Vader tot de Zoon, dat gewerkt wordt door de Heilige Geest; daar weet men nog niet, wie de Zoon is, maar men begeert het te weten.

Genoeg, God was het, Die het hart van Zacheüs in beweging bracht; want een vermogend man, zoals hij, en in 't algemeen een ieder, zoekt van nature liever zijn guldens, dan de Heere Jezus. Misschien - zo mag hij gedacht hebben, - zou Jezus hem wel een blik waardig keuren; en ja, dan zou hij wel uit die blik lezen, of er voor hem nog raad tot behoud ware.

Nu kon hij echter niet vanwege de schare, omdat hij klein van persoon was. Daar stuit hij op een grote zwarigheid. Hier ging het toe, zoals het in het algemeen toegaat; zij die aan de tafel zitten, roemen de spijs en eten niet, en die honger hebben, kunnen tot de spijs niet komen. de Heere omringen scharen van mensen, die het Woord Gods horen, maar niet doen, die God loven en zich niet bekeren; en deze maken het voor hen, die het Woord graag zouden willen horen en doen, die God zouden willen loven en zich bekeren, onmogelijk, om tot de Heere te naderen. En al wie tot de Heere zou willen komen, die gevoelt zichzelf weldra zo klein, zó klein, dat hij niet weet hoe hij Hem zal te zien krijgen. De Heere is evenwel niet groter dan zij allen zijn, in welke midden Hij wandelt; in alle dingen is Hij hun gelijk. Hij ziet er niet uit als de koning Saul, die, toen hij onder zijn volk optrad, een hoofd groter was dan al het volk. Zo heeft de Vader Zijn Zoon niets boven ons doen voorhebben, maar Hij werd in gedaante gevonden als ieder

ander gewoon mens, opdat zich aan Hem zouden ergeren al wie geen zondenood op zich voelden drukken.

Zacheüs ergert er zich evenwel niet aan, dat hij vanwege de menigte volk Hem niet kan naderen, hij laat er zich ook niet door terughouden, dat hij klein is van persoon; want waar verlorenheid is, daar is ook begeerte om Jezus te zien in Zijn Woord, Jezus te zien in het geloof, Hem te zien als zijnen Redder en Zaligmaker. Waar deze begeerte is, waar de trekking des Vaders, de drijving des Geestes is, waar het geloof is, hoe klein ook, nauwelijks aangevangen, daar laat men zich door niets terughouden, daar heeft de liefde ook ras wat gevonden, om de moeilijkheden te overwinnen.

Hoe overwon Zacheüs de moeilijkheid? De weg naar Jeruzalem ging door die plaats. Aldaar stond een wilde vijgenboom¹; het was een boom van hoge groei, en droeg vruchten, die iets hadden van vijgen en ook iets van moerbeïen. Langs deze boom trok de schare op, hier moest Jezus voorbijkomen.

En vooruitlopende klom hij op een wilde vijgenboom, opdat hij Hem mocht zien, want Hij zou door die weg voorbijgaan. Hij is dus vooruitgelopen, "Dit is de weg, hier moet Hij voorbijkomen", zo denkt hij, "ik klim in deze boom." Zo gedacht, zo gedaan. Hij klimt naar boven, houdt met handen en voeten zich vast aan een tak en wacht daar de Heere af. Dat noem ik "geloof", ofschoon daarvan nog niets scheen aanwezig te zijn, niets dan een kloppend hart, een beschuldigend geweten. Of meent gij, dat zo'n voornaam heer, om zijn geld bij het volk in aanzien, op die boom zou geklommen zijn, wanneer een vorst of koning door die plaats gekomen was? Zoiets doen wel mensen uit de lage stand, maar nooit een voornaam heer. Maar voor Zacheüs was de redding van Zijn ziel meer waard dan alle eer, en daarom vraagde hij er weinig naar, of hij zich ook met die daad bespottelijk zou maken bij de mensen, vraagde er ook weinig naar, wat de mensen er van zouden zeggen, dat namelijk een zondaar, als hij, een man, die om allerlei ongerechtigheid, die hij bedreven had, een zeer kwade naam had, hier op de boom zat, om de heilige Jezus te zien. Trouwens een zondaar, die het gevoelt: "ik ben verloren", vraagt er weinig naar, of hij, wanneer hij zich opmaakt om God te vinden en daartoe zelfs op een boom klimt, door de mensen gezien wordt, en dat deze verbaasd staan, als een zondaar, zoals hij er een is, zich naar genade uitstrekt. Die man gaat het als David, toen hij voor de ark des verbonds danste, of toen hij de 51ste Psalm schreef. Alle vlees en wat vlees van hem zegt, is voor hem van geen betekenis. Alle valse schaamte heeft de zodanige verloren, omdat hij zich met alle vlees in dezelfde verdoemenis gevoelt, en het hem alleen daarom te doen is, dat God Zijn eer weer hebbe, en dat hij voor God in gerechtigheid bevonden zij. Met daad en woord legt hij voor heel de wereld de belijdenis af, dat alleen Jezus hem helpen kan, zoals Zacheüs dat deed, toen hij op de wilde vijgenboom zat, of zoals de kwaaddoener dat deed, toen hij aan het kruishout hing.

Daar komt Jezus! O hoe zal het hart van Zacheüs geklopt hebben, toen hij Jezus zag aankomen. Zal ik Hem nu hier te zien krijgen? Zal Hij naar mij opwaarts zien? Zal Hij mij bemerken? O, deze heilige Man! Hij kent zeker al mijn zonden! Zal ik het ook voor mij niet uit Zijn ogen lezen, wat ik uit veler mond over Hem gehoord heb, dat Hij de ellendige niet verwerpt?

¹ LUTHER heeft vertaald: een moerbeziënboom; in het Grieksch staat: Sykomorea. "Vijgenboom" heet: syké; "moerbezie" heet: moréa.

En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende zag Hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u en kom af! want Ik moet heden in uw huis blijven. Daar had Zacheüs nu niet slechts wat hij wenste, maar hem geschiedde overvloedig. Hier was ook voor de Heere een te kostelijke vrucht, dan dat Hij die niet zou moeten plukken! En hier hebben wij een heerlijk bewijs, hoe de Heere, als de Eerste, een zondaar voorkomt met Zijn genade en goedheid, en Hij diens uitnodiging niet afwacht; ook een heerlijk bewijs daarvoor, dat de Heere Zich over de zondaars ontfermt en hun Zijn liefde betoont. Ik zeg, dat Hij Zich over de "zondaren" ontfermt, en niet over de "rechtvaardigen." De Heere had veel volk rondom Zich; deze zagen Zijn wonderen, hadden ze nog zo-even gezien, God er voor geprezen. Zij bleven dicht in Zijn nabijheid, om Zijn woorden te horen, maar... er was onder hen geen zondaar; zij waren dood en bleven dood ten spijt van al wat zij hoorden, ja ondanks dat zij zijn woorden graag hoorden. Want zij waren niet arm, niet ellendig; daarom maakten zij van het gehoorde geen toepassing op zichzelf. Hier echter zat een groot zondaar op de boom; deze zag begerig uit naar de Heere, om te vernemen, of er nog genade voor hem ware, om van Zijn zonden en ongerechtigheden los te komen.

"Zacheüs!" Roept de Heere zo gans vertrouwelijk, "Mijn reine!" Hoe? Ik ben immers onrein! Wil Hij dan aan de onreinheid niet meer gedenken? "Zacheüs!" Maar vanwaar kent Hij hem? Jezus zag eens Nathanaël tot Zich komen en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is. Nathanaël zeide tot Hem: Vanwaar kent u mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar u onder de vijgenboom waart, zag Ik u! (Joh. I:48 vv) De Heere kent zijn mensenkinderen wel. Roept Hij de sterren met name, hoeveel te meer zijn patiënten, de ellendigen, die Hem van de Vader gegeven zijn. De Vader heeft Hem hun namen genoemd en hen aan Hem gegeven, en Hij, de Zoon, houdt hen in Zijn gedachtenis.

"Haast u en kom af!" Zegt de Heere. Waarom zo haastelijk? O, als de Heere tot dezulken komt, die door 's Heeren verschrikking zijn aangegrepen, zodat zij bijna bezwijken, dan breekt Hij snel een fles open, en dan moeten zij zich haasten en tot Hem komen; ja, Hijzelf spoedt Zich tot hen, opdat zij de heerlijke geuren der kostelijke, welriekende zalf van Zijn genade inademen en daardoor gesterkt gans tot zichzelf komen.

"Ik moet," spreekt de Heere, want de liefde dringt Mij; hier kan Ik de wil Mijns Vaders doen, dat Ik een grote zondaar behouden heb tot eer van Zijn Vadernaam.

"Ik moet heden," o, dat luidt als: *Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn!*

"In uw huis." Hoe? In een woning, waarin tot nu toe alle duivelen hun woning hebben gehad? Waarin de wanden, de vloer, de kisten en kasten de ongerechtigheid van de bewoner aanwijzen? Maar er liggen ook tranen, hete tranen op de bodem, op de legersteden, tranen om genade; maar ... het huis is ook vervuld van de wierook der vurigste gebeden om verlossing, om genade, om gerechtigheid! Ik moet heden in uw huis, niet in het huis van een ander, nee, in uw huis vertoeven, blijven, wonen. Ik wil Mijn vrede aan uw huis schenken. Niemand uit geheel het volk van Jericho was gelukkiger dan Zacheüs.

En hij haastte zich en kwam af. Hij draalde niet. Als de nood zo recht aan de man is, dan is het gedaan met alle "ja maar", met alle bedenkingen van het harde ongeloof; dan grijpt men met beide handen het heil aan, dat ons toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus; immers daar drijft de Geest des geloofs de mens, en daarom kan men niet langer ongehoorzaam zijn aan het woord van genade en schuldvergeving, men

kan het niet langer weerstaan. Zacheüs had begeerd de Heere te zien te krijgen, het uit zijn ogen en gebaren, uit zijn gedaante te lezen, of Hij hem zou genegen zijn, of Hij ook hem zou willen redden uit de nood van Zijn ziel. Er geschiedde echter, wat al zijn verwachtingen overtrof: de Heere sprak hem vriendelijk toe, noemde hem bij zijn naam, wilde zelfs in zijn huis komen. O, hoe eenvoudig, hoe waar, hoe verheven luiden daar de woorden: *Hij ontving Hem met blijdschap*. Dat was een blijdschap, door de Heilige Geest gewerkt, die beter gevoeld dan beschreven kan worden; want wie kan de blijdschap van een armen zondaar beschrijven, als hem de genade te beurt valt, dat God Zijn Zoon in hem openbaart! Zo-even was men nog verloren, in één ogenblik ziet men zich gered en overgezet in de hemel; het juk is van de hals genomen en gebroken, de ziel ademt de frisse lucht in van het eeuwige leven, zij heeft dit eeuwige leven in zich ontvangen door het Woord en door de Geest des Heeren.

Zal echter de duivel zijn prooi ontrukkt worden, dan stelt hij zich met alle kracht te weer; hij trekt een heilig kleed aan, zet een heilig gezicht, rumoert in de harten dergenen, die hem metterdaad aanhangen, ofschoon zij naar het uitwendige de Heere volgen, in één woord: hij staat op tegen het doen des Heeren. Daar brengt hij tegen de Heere beschuldigingen te berde, alsof Hij gemeenschap had met de onheiligheid en de zonde. Omdat namelijk de Heere met zijn heilige handen de zonde aantast, zo zegt de duivel, dat de Heere gemeenschap heeft met de zonde. Hij wil de Heere heilig hebben, op zodanige wijze, dat deze toch bij de mens de zonde laat bestaan. De Heere evenwel schroomt niet de zonde aan te tasten, om die weg te nemen; daarom beschuldigt de duivel Hem door zijn dienstknechten, de eigengerechtigte mensen, wie hij leugenachtige gedachten tegen de Heere en tegen de weg der zaligheid in het hart werpt.

Zo heet het dan ook hier: *En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot een zondige man ingegaan, om te herbergen*. Dat hadden zij niet gaarne. Hij had liever bij deze of gene vrome man moeten ingaan, bij een aanzienlijk man in de Gemeente. Intussen had niemand de Heere bij Zich genodigd! Ziet, dat is de ongerechtigheid der wereld! Zelf veronachtzaamt zij de door God aangebrachte genade; zij wil vroom zijn en heeft toch geen honger en dorst naar gerechtigheid, en ook wil zij niet, dat het hemels Brood ergens elders zal gebracht worden, veelmeer begint zij aanstonds te murmureren. En het is opmerkelijk genoeg, dat zij al I en murmureerden. Zo was dan niemand van hen een zondig mens! Want wie in waarheid een zondig mens voor God is, die kent zichzelf niet anders dan als de voornaamste der zondaren; en zo kan hij daarover geen duivelse gedachten hebben, dat een groot zondaar verlange er naar heeft, de Heere Jezus te kennen, en dat de Heere Zich dan aan d i en mens openbaart en tot hem inkeert. Maar de Heere laat hen murmureren. Hij is wel gerechtvaardigd geworden naar de Geest, hoe zeer ook de eigengerechtigte mensen in de dagen Zijns vleeses tegen Zijn doen hebben gemurmureerd, en waarover de zodanigen ook heden nog murmureren. Een grote zondaar is Zacheüs geweest; als zodanig was hij in de ganse stad bekend. Maar is het niet de roeping van de geneesheer, allereerst de ergste zieke te bezoeken? Wie heeft er ooit tegen een arts als een lasterpraatje uitgestrooid, dat hij tot een pestlijder was gegaan, om zich door die plaag te laten besmetten, of dat hij het met die verschrikkelijke ziekte niet zo nauw nam? Omdat hij de noodlottige toestand van die kranke zo door en door kent, gaat hij daarheen, om te behouden. Maar op Gods wijze van doen, op Zijn wegen heeft alle vlees wat aan te merken. Aanschouwt echter de liefde van de Heere Jezus, en hoe onrechtvaardig het murmureren der mensen was. Verneemt het, welk een uitwerking het had, dat de Heere tot een zondige mens was ingegaan om te herbergen! Ziet de waarachtige bekering van deze zondige mens;

daarbuiten de boosheid des duivels, daarbinnen het wonderwerk der almachtige genade; daarbuiten overtreding van het negende gebod door eigengerechtigte mensen: "Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste"; daarbinnen een zich buigen onder het tiende gebod: "Gij zult niet begeren"; de wederoprichting van het achtste gebod bij een zondigen, maar door God begenadigde mens; de vervulling der gehele Wet, welke is de liefde als vrucht van een ongeveinsd geloof.

"En Zacheüs stond en zeide tot de Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik de armen; en zo ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder."

Waarom de helft? Omdat de helft niet op rechtvaardige wijze verkregen was. Waarom de armen gegeven? Omdat hij de rechtmatige bezitters niet kan vinden. Waarom zegt hij: Indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder? Omdat hij het zo in de Wet voorgeschreven vond. Immers zo staat Exodus 22:1 geschreven: "Wanneer iemand een os of kleinvee steelt, en slacht het of verkoopt het, die zal vijf runderen voor een os wedergaven en vier schapen voor een stuk kleinvee." Ziet dan hier een waarachtige bekering, waaraan wij allen ons kunnen beproeven; want wie is er, die het durft bestaan zich voor God te beroemen, dat hij niet schuldig staat aan de overtreding van het achtste gebod? En wie is er, die niet, ook al is hij bekeerd, liever allerlei uitvluchten zoekt, om in het bezit van het onrechtvaardig verkregen goed te blijven? En wie laat zich niet door valse schaamte terughouden, om van het bestolene afstand te doen? Intussen, hoe dikwijls mag wel het woord des Heeren in het hart van Zacheüs gedrongen zijn, zoals wij het bij Ezechiël lezen: hoofdstuk 18! Alsnu mag hij het wel uit de mond van de Heere Jezus vernomen hebben, hoe een mens uit genade zalig wordt, hoe Christus zijn verzoening en zijn leven is, hoe een zondig mens om niet gerechtvaardigd wordt van alles, waarvan hij door werken niet kon gerechtvaardigd worden. Zulke leer maakte Zacheüs onuitsprekelijk rijk in God; zij ontstak in hem zo'n geloof en zo'n dankbaarheid, dat hij niet anders kon dan alles teruggeven, wat hij met geweld en met bedrog en op andere wegen, die het vlees voor eerlijk houdt, verworven had. Trouwens, waar de rechtvaardigheid Gods geopenbaard wordt uit geloof tot geloof, daar kan men de ongerechtigheid niet langer voeden in zijn hart en niet langer laten regeren en heersen in zijn huis. En dit is de toetssteen, of men in waarheid rechtvaardig is uit het geloof in Christus, dat men zijnen naaste, die men onrechtvaardig behandeld heeft, gerechtigheid laat wedervaren, en dat men niet te trots is, het voor hem te willen weten, dat men gezondigd heeft; en als men dan zo Gods barmhartigheid prijst en zijnen naaste gerechtigheid laat wedervaren, dan heeft men ook in het hart van de naasten tenminste de overtuiging gewekt, indien niet veelmeer de levende prediking ten leven er in gebracht, dat alleen de weg des geloofs de waarachtige weg is der gerechtigheid en van zielsrust, ook de weg der ongeveinsde liefde en bewaring der geboden Gods.

De Heere prees ook Zacheüs vanwege zulke vruchten des Geestes. Daarom zei Hij tot hem: "Heden is deze huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon van Abraham is." Wie was dus bij de Heere "een zoon van Abraham"? "Niet allen, die Abrahams zaad zijn, zijn daarom ook kinderen", schrijft de Apostel Paulus (Rom. 9 7). En de Heere zeide eenmaal tot de Joden (Joh. 8: 39): "Indien gij Abrahams kinderen waart, zo zoudt gij de werken van Abraham doen." Het gaat daarom,

dat een mens wandelt in de voetstappen van de gelovige Abraham. Zacheüs, ofschoon een Jood, was tot dusver buitengesloten geweest van de overigen, die zichzelf voor "zonen Abrahams" hielden of het ook werkelijk waren; hijzelf sloot zich er buiten door zijn beschuldigend geweten. Nu was hij ook een Zoon Abrahams" geworden, want hij deed wat Abraham ook had gedaan, hij geloofde in Dien, Die de Goddeloze rechtvaardigt, en hij bewees dit geloof door woord en daad.

Daarom was ook zijn huize "heil" of "zaligheid" geschied; want waar de zonden vergeven worden, daar wordt ook de ongerechtigheid uit het huis weggedaan; en daar woont de vrede Gods, welke beter is, dan alle rijkdom, en alle verstand te boven gaat; en waar het hoofd van het gezin, de vader en koning des huizes, in zulke vrede zich mag verlustigen, daar handhaaft hij de tucht, en door zulke vrede is er welvaren en gedijen; ja het huis wordt er van vervuld, zodat ook zij, die er voorbijgaan, evenals zij, die in- en uitgaan, gevoelen, dat de Heere daarbinnen is en het leven en de zegen gebiedt.

Ja, Zacheüs, deze grote zondaar, is nu ook *"een zoon Abrahams."* Waardoor is dat gekomen? Dat heeft de genade van de Heere Jezus Christus en de liefde van God gedaan. Deze hebben een zondig mens dit grote voorrecht, deze hoge eer deelachtig gemaakt in de gemeenschap des Heiligen Geestes. *Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.* O, dat is een dierbaar woord, een gouden spreuk! Er zijn grote zondaren, die beangst zijnde naar troost verlangen; in hun binnenste worstelen zij, om van de zonde en ongerechtigheid los te komen; in hun binnenste worstelen zij, om voor Gods Aangezicht in gerechtigheid bevonden te worden, maar er is in hen geen kracht, om los te komen; zij liggen in de kuil en kunnen er niet uit; beneden, onder hen, zijn diepe wateren; boven, over hen, is toorn en verdoeming. O, dat er ook voor hen genade ware! Zij zoeken het overal, maar vinden het nergens; zij zijn overal uitgeworpen, zij sluiten ook zichzelf buiten, en er is niemand, die zich over hen ontfermt; verloren zijn zij, en zij gaan verloren, dat is al wat zij weten. Komt Hij, van Wiens zondaarsliefde zij zo veel hebben gehoord, ook door de plaats, waar zij wonen? Zal Hij dan ook hen genadiglijk aanzien? Hoort het: Hij is aanwezig hier in de prediking; aanwezig hier op Zijnen troon. Alles is weliswaar in de weg, dat men Hem maar niet te zien krijgje.

Laat u echter door niets terughouden, o Zacheüs! Het hoekje in de binnenkamer, de zolder, het gebed, Zijn Woord is de wilde vijgenboom, - klim daarop, houd u daaraan vast met handen en voeten! Zal Hij u daar zo ontdekken? Eer uw ziel het vermoedt, komt Hij tot u in uw huis, en zet Hij u op de wagen Zijns heils, van Zijn zaligheid. Overboord met de ballast der ongerechtigheid; wég met het gestolen, het oneerlijk verkregen goed, en met al wat u verder nog bezwaart! Zeg het Hem zo gans vrijmoedig, dat u gebroken hebt met de zonde; Hij zal u helpen, dat de afgoden uit uw huis komen. Moge het ook zo wezen, dat u in uw aanvechtingen meent door de Heere niet te zullen worden gezien of gadeslagen, dat u meent vanwege uw verlorenheid door Hem nooit te zullen worden aangenomen! Ik meen: hier is een goede grond voor de hoop en voor een volkomen vertrouwen!

Zouden wij vertwijfelen aan Gods ontferming? Hier hebben wij des Heeren Christus' woord. Hij is gekomen, uitgezonden van de Vader als "de Zoon des mensen", opdat Hijzelf zou zoeken wat geen kind is, dat Hij het make tot zoon en erfgenaam; Hij is gekomen, niet alleen om het te zoeken, te zoeken het vanwege zijn verlorenheid in een eenzaam hoekje wenende verlaten kind, Hij is gekomen, om het ook zalig te maken, het

hoog te zetten, uit alle verlorenheid uit, in Zijnen hemel Hij is gekomen om zalig te maken, niet wat zalig was, maar wat verloren was, wat geheel aan het verderf ter prooi was. Zij en blijve ons gebed: *Zoek, Heere, zoek mij, de verlorene! Red, red mij, de verlorene!*

Op grond van Zijn woord mogen wij, hoe ook verloren, opwaarts zien naar de troon der genade, inzien, in de Geest, in het Vaderhart, en rusten, geheel zoals wij ons bevinden, in de armen van zo'n Heiland en Zaligmaker, en wij geven Gode hetgeen Gods is, en de naaste wat van de naasten is.

Zo zij van de Heere ook onze huize zaligheid geschied!

AMEN.

33.

Mattheüs 25:14-30

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 6 October 1850, 's voormiddags, vóór de bediening van de Heiligen Doop, en acht dagen voor de viering van het Heilig Avondmaal. Gezongen: Lied 49:1 3 (Zie Naschrift achter deze leerrede); Psalm 143:10; Lied 50:3 (Zie Naschrift). In het Nederduits vertaald zag zij het licht in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen", VI. Twaalfstal 5. Leerrede.

In het Hoogduits verschenen zij onder het opschrift Die anvertrauten Pfunde" tezamen met "Der Hirte und seine Schafe" Joh 10: 27 30) en "Das hochzeitliche Kleid" (Matth. 22 I 14) 1852, 1853, 1855 (3. Aufl. in het "Verlag der Niederl. Ref. Gemeinde."

Geliefde Gemeente!

Dit is de troost des Evangelies, dat Christus alles voor ons heeft teruggebracht, wat wij in Adam verloren hebben. Een nieuw Paradijs is ons van God, de Heere, geplant geworden. Door de Geest des geloofs, de Geest der wedergeboorte, worden wij in het geloof herschapen, om als een nieuw schepsel in dit nieuwe Paradijs te wonen. En evenals Adam in de hof Eden gezet werd om die te bouwen en te bewaren, zo zijn wij ook in de nieuwe Hof gezet om die te bouwen en te bewaren; evenwel met dit onderscheid, dat het blijven in de hof toen van Adams gehoorzaamheid afhing, nu daarentegen ons verzekerd is in het geloof aan de gehoorzaamheid van Christus. Het Evangelie opent dit nieuwe Paradijs voor alle ellendigen, en datzelfde Evangelie mitsgaders de heilige Sacramenten verkonden het ons, ja geven er ons de zekerheid van, dat wij in dit nieuwe Paradijs eeuwig zullen blijven, en wel uit genade, zonder werken der Wet, die wij zouden gedaan hebben.

Door de bedoeling der eeuwige genade valt ons te beurt, dat wij heden Bediening hebben van de Heilige Doop en op de aanstaanden Dag des Heeren Bediening van het Heilig Avondmaal. De Heilige Doop kondigt ons aan, uit kracht van het Woord, hetwelk met het water over ons komt, en verzegelt het ons, dat wij, die geloven, met onze kinderen in Christus' dood en opstanding, ja, met Christus uit de eeuwige dood in het eeuwige leven zijn overgegaan; dat wij in Christus nieuw geschapen zijn, dat wij een koninklijk en priesterlijk volk zijn, tot alle goed werk toebereid. Het Heilig Avondmaal kondigt ons aan, uit kracht van het Woord, hetwelk met het brood en de wijn tot ons komt, en verzegelt het ons, dat Christus onze Levensboom is, en dat wij in Zijn vlees en bloed waarachtige versterking en voeding hebben, en dat wel juist daartoe, om het nieuwe Paradijs te bouwen en te bewaren. Beide deze Sacramenten verzegelen ons mitsdien de volkomen vergeving der zonden in het bloed van Christus; beide zeggen het ons, dat wij, als een nieuw schepsel in Christus, in het Paradijs onzes Gods staan; beide dienen er toe, om ons goede moed te doen hebben tot het bouwen en bewaren van de nieuwe Hof, ondanks al wat ons tegenstaat.

Ik heb reden om te betwijfelen, dat u allen dit naar waarheid verstaat. De eigenliefde verbeeldt zich, dat God alles om ons doet, terwijl evenwel de Zoon alles om de Vader en de Vader alles om Zijn Christus doet. Het is een uitgemaakte zaak, dat de mens rechtvaardig wordt door het geloof, zonder werken der wet. Nu echter Christus het werk

volbracht heeft op aarde, hetwelk de Vader Hem gegeven had om te doen, nu Christus de rechtsgrond van onze zaligheid voor de Vader vastgelegd heeft zonder ons toedoen, en wij mitsdien zonder ons toedoen net zo zeker zalig worden, als wij zonder ons toedoen geboren worden, nu zult u het toch ook voor uzelf moeten weten, dat God Zijn volk, om de wil van Zijn Christus, door Zijn Heiligen Geest in alle Gode welbehaaglijke werken doet wandelen, dat Hij hen daarin zich laat bewegen, zo zeker, als Hij dit volk in Christus in een stand van goede werken geschapen heeft.

Er zijn onder u, die dit weten, die evenwel zeer ontmoedigd worden, omdat zij dat erkennen en er toch niet mee voortkomen kunnen. Er zijn echter anderen, die het wel weten, maar het niet erkennen; deze worden daarom ook niet ontmoedigd; zij menen evenwel genoeg te hebben, om in de ure der beslissing zich voor de Heere te kunnen verantwoorden.

Welaan, ik wens in deze ure met u in 't kort een gelijkenis te behandelen, gene tot vertroosting, deze tot waarschuwing.

Tekst: MATTHEUS 25:14 - 30.

"Want (het is) gelijk een mens, die buitenslands reizende zijn dienstknechten riep, en gaf hun zijn goederen over. [14] En de énen gaf hij vijf talenten, en de anderen twee, en de derden een, een ieder naar zijn vermogen, en verreisde terstond [15] Die nu de vijf talenten ontvangen had, ging heen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten. [16] Desgelijks ook die de twee ontvangen had, die won ook andere twee. [17] Maar die het éne ontvangen had, ging heen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heren. [18] En na een lange tijd kwam de heer van die dienstknechten, en hield rekening met hen. [19] En die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bracht tot hem andere vijf talenten, zeggende: Heer, vijf talenten hebt u mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen. [20] En zijn heer zeide tot hem: Wél, u goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten: ga in, in de vreugde uws heren. [21] En die de twee talenten ontvangen had, kwam ook tot hem en zeide: Heer, twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere twee talenten heb ik boven dezelve gewonnen. [22] Zijn heer zeide tot hem: Wél, u goede en getrouwe dienstknecht, over weinig bent u gebouw geweest, over veel zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws heren [23] Maar die het éne talent ontvangen had, kwam ook en zeide: Heer, ik kende u, dat gij een hard mens zijt, maaiende daar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, waar gij niet gestrooid hebt. [24] En bevreesd zijnde ben ik heengegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde: zie, u hebt het uwe. [25] Maar zijn heer antwoordende zeide tot hem: gij boze en luie dienstknecht, gij wist, dat ik maai waar ik niet gezaaid heb, en vandaar vergader, waar ik niet gestrooid heb: [26] zo moest gij dan mijn geld de wisselaren gedaan hebben, en ik komende zou het mijn wedergenomen hebben met woeker. [27] Neemt dan van hem het talent weg, en geeft het dengene, die de tien talenten heeft. [28] Want een ieder, die heeft, die zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengene, die niet heeft, van die zal genomen worden ook wat hij heeft. [29] En werpt de onnutte dienstknecht uit in de buitenste duisternis, daar zal wening zijn en knersing der tanden." [30]

Wij vinden deze gelijkenis terug in het 19^e hoofdstuk van het Evangelie van Lukas. Aldaar is de voorstelling enigszins verschillend. Hier staat zij in onmiddellijk verband met de gelijkenis van "de tien maagden" en met de woorden: "Zo waakt dan, want gij weet de dag niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des mensen komen zal."

Bij Lukas volgt zij op de mening van sommigen, dat het Koninkrijk der hemelen terstond zou openbaar worden, en staat in verband met de voorstelling: "En zijn burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet, dat deze over ons koning zij." (Vers 14) Hier (bij Mattheüs) ontvangt er één vijf talenten en wint daarmee vijf talenten, een ander twee en wint daarmee twee, en één ontvangt één talent en begraaft dat in de aarde. Bij Lukas ontvangt ieder één pond; de één wint daarmee tien, een ander vijf ponden, een derde verbergt zijn pond in een zweetdoek. Voorts wordt er tot de eerste gezegd: "Heb macht over tien steden"; tot de tweede: "En gij, wees over vijf steden"; terwijl hier tot de twee eerste gezegd wordt: "Over veel zal ik u zetten, ga in, in de vreugde uws Heeren."

Het heeft de Heilige Geest behaagd, dezelfde gelijkenis ons hier op deze wijze en door de Evangelist Lukas enigszins anders mee te delen, en dat ons ten goede, al naarmate wij staan. Het verschil van voorstelling zullen wij in het oog houden, waar wij de gelijkenis verklaren.

Het doel, dat de Heere Jezus met deze gelijkenis heeft, is: dat wij zullen zorgen om te hebben.... Te hebben? Wat? Olie in de lampen; met andere woorden: dat wij gevonden worden in de stand van goede werken op de dag des Heeren. Daarom zegt de Heere: "Een ieder, die heeft, die zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengene, die niet heeft, van die zal genomen worden ook dat hij heeft." Bijvoorbeeld: de vijf wijze maagden namen olie mede in haar lampen; toen werd het haar ook gegeven, dat zij mede ingingen in de vreugde haars Heeren; daarentegen hadden de dwaze maagden niets, omdat zij geen olie in haar lampen hadden; zo waren deze dan niet bereid; zij, die bereid waren, gingen met de Bruidegom mee naar binnen tot de bruiloft; de dwazen maagden werd het binnengaan belet: de deur werd gesloten.

Het is u allen bekend, dat inzonderheid de Apostel Paulus ons de dag van Christus voor ogen stelt, de dag van het laatste oordeel, dat hij deswege met alle macht het geloof predikt, opdat wij in die dag zouden mogen vervuld zijn met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn Denkt slechts aan het 5de hoofdstuk van de 2de Brief aan de Korinthiërs, bijz. aan de Verzen 10-21;

Vers 10, 11a: "Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een ieder wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof."

Vers 14, 15: "Want de liefde van Christus dringt ons, als die dit oordelen, dat indien Één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En Hij is voor allen gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar Dien, Die voor hen gestorven en opgewekt is."

Vers 17: "Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel: het oude is voorbijgegaan. zie, het is alles nieuw geworden."

Vers 20, 21: "Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade: wij bidden u van Christus' wege: laat u met God verzoenen. Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.

En aan de 1ste Zendbrief aan de Thessalonicensen, Hoofdstuk 5: 23. Het is u allen bekend, dat de Apostel daarom ook zo veel van het "bereid-zijn" en van "waken" en "bidden zonder ophouden" schrijft.

"En de God des vredes Zelf heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worden onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus."

Deze prediking heeft hij geleerd van de Geest des Heeren, Die ons deze gelijkenis voorhoudt, opdat wij waken, dat is: zorgen, om van al datgene voorzien te zijn, waarvan wij moeten voorzien zijn in Zijnen dag, dat wij met frisse moed belijden tot Zijn Koninkrijk en Zijnen dienst te behoren, Hem als onze Koning erkennen, en met getrouwheid ons aan zijn rijksbevelen houden, te midden van een verdraaid en boos geslacht, dat van Zijn koninklijke heerschappij en van ware trouw jegens Hem niets wil weten.

Ziehier nu de betekenis van de gelijkenis:

Onder de mens, die welgeboren man, die buiten 's land reist of naar een vergelegen land trekt, om een koninkrijk te ontvangen, hebben wij te verstaan de Zoon van God, onze hooggeprezen' Heiland en Koning Jezus Christus. Het vergelegen land is de hemel. Met het terstond verreizen bedoelt de Heere Zijn lijden en sterven, Zijn begraven worden, Zijn opstanding en Zijn hemelvaart.

Het Koninkrijk, dat Hij gaat innemen, is het Rijk der genade en der heerlijkheid, dat Hij van de Vader ging ontvangen als loon voor de arbeid van Zijn ziel. zijn dienstknechten, die Hij voor het vertrek samenroept, zijn alle degenen, welke Zijn Naam belijden en in Zijnen dienst vrijwillig zijn overgegaan. Deze dienstknechten tien in getal, ontvangen, volgens Lukas, elk één pond; dat wil zeggen: dat hun allen dezelfde genade der roeping ten deel valt. Volgens Mattheüs ontvangt een deel hun vijf talenten, een ander deel twee talenten, een derde eindelijk één talent. Dat men aldaar leest, dat de derde zo veel minder verkrijgt, is overeenkomstig de spreekwijs van hen, die, zichzelf willende verontschuldigen, voorgeven: "Ik heb ook zo veel genade, ik heb ook zo'n geloof niet ontvangen, als deze of gene ontvangen heeft", en is dit een terechtwijzing: "Ik zoek bij u niet veel; wat hebt u met dat weinige gedaan, dat u gegeven is geworden?"

Voorts zijn de talenten of ponden niet zo zeer gaven, gelijk men gewoonlijk van gaven spreekt, maar het zijn de goede woorden Gods, die aan een ieder toevertrouwd worden. Met de talenten winst te doen, betekent: zich te gedragen overeenkomstig deze woorden, een ieder in de kring, waarin God hem geplaatst heeft. Dat de Heere aan "een ieder naar zijn vermogen" geeft, en dit hem toevertrouwde "weinig" noemt, wil zeggen: dat Hij niemand iets bovenmenselijks oplegt, van ons geen bijzondere waagstukken verlangt, ook de wederzijdse verhoudingen en al de omstandigheden zo regelt, dat een mens met de hem toevertrouwde woorden Gods in staat is, zich er door heen te slaan.

De bepaling van het loon, als van tien steden en vijf steden (bij Lukas) heeft men als opsiering der gelijkenis te verstaan, en niet zo, als ware er meer dan één hemel der zaligheid, als zou dus de één een nog zaliger hemel hebben dan de ander, of als hadden de gezaligden invloed op de aardse gebeurtenissen; want ten opzichte daarvan zegt de Schrift: "Abraham weet van ons niet, en Israël kent ons niet" (Jesaja 63:16), en voor alle gelovigen geldt dit woord: "Wij zullen Hem gelijk zijn, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is." (1 Joh. 3:2) Het wil zeggen, dat een ieder, naar de maat van Zijn trouw, uit de oceaan der volmaaktheden des volzalige Gods in de hemel genieten zal. Immers in God is een oceaan van zaligheid; al naar de trouw is, die men betoond heeft, zal men er uit scheppen. Dat hij, die tien talenten heeft, ook nog het éne talent van de luien dienstknecht ontvangt, geeft des Heeren vrijmacht te kennen; en de tegenwerping: "Heere, hij heeft tien ponden", leert ons, hoe bezwaarlijk alle schepselen deze vrijmacht verstaan. Niettemin wordt de kroon een ieder voor ogen gesteld. U weet immers wat Paulus schrijft (1 Kor. 9:24 - 27): "Weet gij niet, dat die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat één de prijs ontvangt? Loopt alzo, dat gij dien moogt verkrijgen. En een ieder, die om prijs strijdt, onthoudt zich in alles. deze dan doen wel dit, opdat zij een

verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij een onverderfelijke. Ik loop dan alzo, niet als op het onzekere; ik kamp zo, niet als de lucht slaande. Maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde."

Dat echter is de prijs, de kroon: de vreugde, die men smaakt, dat de Heere Koning gebleven en Zijn eer bevorderd is. Tot de beide eerste zegt de Heere één en hetzelfde: "Ga in, in de vreugde uws Heeren."

Het wederkomen des Heeren geschiedde op de dag, toen Jeruzalem verwoest werd, en heeft voorts gedurig plaats in allerlei gerichten, die er over de aarde komen, ook op de sterfdag van een ieder onzer, en ten laatste wordt die wederkomst volkomen openbaar op de dag van het laatste oordeel. Dat de één tien, de ander vijf talenten, of wel de één vijf, de ander twee ponden gewint, heeft men te verstaan als van het zaad, dat in de goede aarde viel, waarvan een honderd-, een ander zestig- en een ander dertigvoudige vrucht voortbracht.

Als wij de trouwe dienstknechten (bij Lukas) horen zeggen: "Uw pond heeft tien ponden" "Uw pond heeft vijf gewonnen", dan bekennen zij, dat des Heeren pond het gedaan heeft, en niet zij; en wanneer zij (bij Mattheüs) zeggen: "Met uw talent heb ik zo en zo veel gewonnen", dan bekennen zij eveneens, vanwaar de winst is gekomen; desniettemin spreken zij het met blijdschap uit, dat zij het met des Heeren talenten gewonnen hebben, in dezelfde zin, als waarin Paulus betuigde: "Ik heb meer gearbeid dan zij allen, maar niet ik, maar de genade Gods, die met mij is", en zoals wij met onze Catechismus (Antwoord 86) belijden: *"Daarna ook, dat elk bij zichzelf zijns geloofs uit de vruchten verzekerd zij."* Want de oprechten verdragen het kwaadspreken en lasteren der wereld, maar juist bij zulke bestrijding en aanvechting betuigen zij met Job: "Ik weet, dat ik rechtvaardig zal verklaard worden" (Job13:18); en met David: "Ik was mijn handen in onschuld en ga rondom Uw altaar, o Heere", en: "De Heere vergeldt mij naar mijn gerechtigheid, naar de reinheid mijner handen, die bij mij is" (Psalm 26:6; 18:21, 25; 7:9) en met Mozes zien zij op "de vergelding des loons" (Hebr. 11: 26).

De derde dienstknecht is zowel een knecht des Heeren, als de beide vorigen. Volgens Lukas heeft hij juist hetzelfde van des Heeren goederen ontvangen, wat de voorgaanden ontvingen; volgens Mattheüs heeft hij niet te veel en niet te weinig; hij heeft ook ontvangen "naar zijn vermogen." Dat hij in de aarde graaft en het geld zijns Heeren daarin verbergt of dat hij het in een zweetdoek weglegt, het geeft te kennen, dat hij de hem toevertrouwde woorden des Heeren bij zich bewaart, maar er volstrekt niet naar handelt in zijnen kring en in het beroep, waarin de Heere hem gesteld heeft. Hij weet de wil zijn Heeren wel, maar hij doet die niet. Omdat hij de eer der mensen liever heeft dan de ere Gods, of wel zijn buik tot zijn god gemaakt heeft, en hij zich over 't geheel door zijn eigenliefde, door de begeerlijkheid, door de wereld en het zichtbare laat gevangen leiden, zo geeft hij de hem toevertrouwde woorden even zo vele malen er aan, en houdt de waarheid even zo dikwijls in ongerechtigheid te onder, als hij naar de hem toevertrouwde woorden Gods had behoren te handelen, maar het zijn en zichzelf niet wil loslaten.

Dat hij even vrijmoedig als de anderen te voorschijn komt, duidt zijn beklagenswaardige gerustheid aan, waardoor hij zich met de getrouwe dienstknechten en dienstmaagden Gods op één lijn en in één gelid stelt.

Het antwoord, door hem aan zijn heer gegeven, komt uit zijn algehele verblindings voort; hijzelf weet evenwel beter. Wat hij antwoordt komt hierop neer: "Ik wist, dat u alles

hebt bepaald naar een mij onbekende raad; indien ik dan met het mij toevertrouwde een waagstuk deed, en het kwam eens niet goed uit, zo zou u mij straffen; kwam het daarentegen goed uit, dan wist ik niet, of ik toch niet hier of daar iets verkeerd gedaan had, en of het wel tot uw volle tevredenheid zou zijn geweest; deed ik het zus, dan was het mogelijk, dat ik niet wél gedaan had, en deed ik het anders, dan kon het wezen, dat het ook niet naar uw welbehagen ware; daarom heb ik het 't best gevonden, niets te doen; hetgeen u mij evenwel toevertrouwd hebt, heb ik eerlijk bewaard; zie, daar hebt u het terug; wenst u er iets mee gedaan te hebben, doe u het dan zelf, want wie zou uit uw bedoeling kunnen wijs worden! Ik vreesde uw toorn, als ik het eens niet goed zou hebben gemaakt; daarom laat ik de gehele zaak aan u over. Immers wanneer men met werken komt, dan spreekt u van het geloof; komt men daarentegen met geloof, dan begeert u werken."

In één woord: een luie dienstknecht is onder de Wet, ofschoon hij onder het Evangelie schijnt te leven en van de genade spreekt. Daar hij nu onder de Wet is, zo is hij steeds vol naijver en boosheid jegens dengene, die in waarheid de werken heeft. Hij bootst na, wat hij van God de Heere ziet, en ook zo wat hij ziet van alle oprechten. Hij kijkt de oprechten op de handen; zoals die het doen, wil hij het ook doen; zo is hij altijd aan het nadoen; maar hij is onbesneden van hart en oren. Juist dat, wat hij te doen heeft, zoals zijn geweten hem zegt, laat hij staan; zo bewaart hij zijn talent in een zweetdoek, en uiterlijk veinst hij onophoudelijk; hij weet dat zelf zeer wel. De Heere is echter geen harde heer, en de oprechte is ook niet hard: maar de luie knecht is hard als een steen, zet zijn lust door, en wil toch voor vroom doorgaan.

Dat de Heere hem uit zijn mond oordeelt, betekent: dat de boze en luie dienstknecht juist uit datgene geoordeeld zal worden, waarmee hij zich zoekt te verontschuldigen, en dat hem geen gelegenheid gelaten wordt om al die werken aan te tonen, waarin hij zichzelf heeft afgetobd, met veronachtzaming van juist datgene, wat hem als de goede, welbehaaglijke en volkomen wil van God bekend was. Met de woorden: "Zo moest gij dan Mijn geld de wisselaren gedaan hebben", bedoelt de Heere: zo moest gij het dan zulken in handen gegeven hebben, welke, de waardij Mijner u toevertrouwde woorden erkennend, in uw plaats daarnaar hadden willen handelen, en u moest hen niet buiten de mogelijkheid gesteld hebben, om met het Mijne, dat Ik u toevertrouwd had, te woekeren. Wie een harde heer heeft, moet juist deswege des te vlijtiger zijn in het nakomen van zijn plicht.

Verlangt u namen, die op het duidelijkst de waarheid bewijzen van de uitspraak: "Wie heeft, die zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengene, die niet heeft, van die zal genomen worden, ook dat hij heeft", welnu, dan noem ik u alleen David en Saul.

"De buitenste duisternis", waarin de onnutte dienstknecht geworpen is, is ten eerste: de beroving van alle licht der kennis der genade, zodat de Heilige Geest met zijn werking van de mens wijkt; en ten andere: het eeuwig verstoten zijn van het Aangezicht Gods in de hel. Daar is weinig uit een te laat berouw, dat men de Heilige Geest heeft tegengestaan; en knersing der tanden uit spijt, dat men aan het tijdelijke en aan het "ik" de voorkeur gegeven heeft, en zichzelf niet heeft willen verloochenen.

Het zou ons te ver leiden, zo wij met de toepassing van deze gelijkenis in allerlei bijzonderheden wilden treden; wij willen ons voor ditmaal bekorten.

De gelijkenis bij Lukas zegt meer in het groot en over het geheel, dat van die tijd af, dat Christus ten hemel gevaren is totdat Hij wederkomt, de Gemeente door allerlei verdrukkingen heen moet. Totdat de Heere wederkomt is de Zijnen dit strijdperk aangewezen. De Heere heeft de Zijnen het Woord van de gerechtigheid des geloofs toevertrouwd; dit Woord brengt vrucht voort. Nu is het dan de taak van allen, die des Heeren Naam aanroepen: af te staan van alle ongerechtigheid. De taak: zich met het Woord des geloofs er door heen te slaan; de taak daarvoor te waken, dat zij bij dit Woord volharden tot aan het einde, opdat de vrucht des Geestes bij hen gevonden worde ten dage der verschijning van onze grote God en Zaligmaker Het einde van het gebod echter is: *liefde uit een rein hart en een goed geweten en een ongeveinsd geloof.*

Dit verstaat de luie dienstknecht niet; wat hij antwoordt, zal hij eigenlijk de Heere zo niet antwoorden; maar de gedachte, die bij hem omgaat, is veelmeer deze: "Ik kan het Hem toch niet naar de zin maken, daarom ga ik mijn eigen weg; ik geloof, en bijgevolg word ik zalig." Hij steunt op zelfgekozen werken, maar om het te wagen met het Woord, dat komt niet in hem op, want dat kost zelfverloochening, verloochening van Zijn lusten, van het vasthouden aan het zichtbare, aan geld, goed, betrekking, ambt, aan eer bij mensen, aan de uiterlijke vrede en aan de roem, dat hij het gedaan heeft.

Bij Mattheüs treedt de gelijkenis nog meer in bijzonderheden. Laat ons horen!

Onze Heere Jezus, Die in de hemel is opgenomen, zal zo wederkomen op de wolken met Zijn heilige engelen, om te oordelen de levenden en de doden; dan zal Hij zijn vrucht willen hebben. U bent allen dienstknechten en dienstmaagden des Heeren. Hij heeft onder u Zijn goederen uitgedeeld. Hij heeft u de gezonde leer toevertrouwd. Uzelf weet het, dat het ware geloof geen dood geloof is, maar dat het ware geloof de werken heeft; zo zal dus de Heere, wanneer Hij komt, naar de vruchten vragen. Hij zal vragen, wat een ieder uwer met zijn pond gewonnen heeft.

Wilt u weten, welke de marktplaats is, waarop men met zijn pond winst doet? Die markt is voor u, gehuwde mannen: uw vrouwen; voor u, gehuwde vrouwen: uw mannen; voor u, ouders: uw kinderen; voor u, kinderen: uw ouders; voor u, heren en vrouwen: uw dienstknechten en dienstmaagden; voor u dienstknechten en dienstmaagden: uw heeren en vrouwen, voor u, ongehuwden: uw ongehuwde staat. De markt is voor een ieder uwer: het beroep, waartoe God hem heeft geroepen; de markt is voor een ieder uwer: zijn kring, zijn handelszaak, zijn ambt, zijn nering, zijn huis, zijn gezin, zijn naaste, waarmee God hem samenbrengt. Hier moeten de u toevertrouwde woorden tot leven geworden zijn, zodat het niet slechts gehoorde woorden zijn, maar dat er naar gehandeld wordt door een ieder in zijn kring; dat zo uw naaste voor de Heere gewonnen wordt, doordat u zelf ook doet, wat u leert en waarvan u beweert, dat dit door anderen behoort gedaan te worden.

En nu, Geliefden, een ieder beproeve zich! Wie is hier de getrouwe dienstknecht, die het met een goed geweten in de Heilige Geest weet, dat hij met het hem toevertrouwde pond voor de Heere winst doet? O, dat hij goedsmoeds zij, als hij hier met tranen moet zaaien, en dat hij acht geve op des Heeren woord, hetwelk hij eenmaal uit Zijn mond vernemen zal: "Ga in, in de vreugde uws Heeren." Zijn roepen: "Kom, Heere Jezus!" Zal even zo min te vergeefs zijn, als zijn zaaien te midden van bange strijd.

En wie is nu de luie en onnutte dienstknecht, van wie ook zal genomen worden wat hij heeft, en die in de eeuwige duisternis geworpen zal worden? O, dat een ieder van ons het leze en hore met sidderen en beven!

Ik weet wel, dat niemand van onze het zijn wil; maar een ieder zij gewaarschuwd en wete, dat wie zichzelf oordeelt en zich bekeert, het allereerst buiten gevaar is, om met de onnutte dienstknecht door de Heere veroordeeld te worden. Wie het weten wil, of hij een luie en onnutte dienstknecht is of niet, die beproeve zichzelf, hoe hij zich gedraagt, een ieder in zijnen kring, waarin God hem geplaatst heeft: of hij daar in de Geest en in de waarheid met de zijnen verkeert en handelt, of hij in waarheid met zijnen naaste zo omgaat, of hij in één woord zich zo gedraagt, dat de gezonde leer, die hem toebetrouwd is, bij hem geen ijdel woord is, maar daad en kracht! Een onnutte en luie dienstknecht meent het goede geloof en de goede belijdenis bij zichzelf te bewaren, maar hetgeen hij weet, dat hem te doen staat, doet hij niet; daarentegen stelt hij alles in het werk, om zich aangenaam te maken door werken, die hem voor de geest komen, en die hij ten uitvoer brengt, waar hij ze niet behoorde te doen. - Dat doet de eigenliefde, die zichzelf wil handhaven, maar nimmer zichzelf wil veroordelen en God in het recht stellen: daarom komt het bij de zodanige ook nooit tot doorbraak, maar hij blijft, met een bevekt geweten bij zijn goede voornemens en bij zijn goede mening aangaande zichzelf. Vaak doet men bovenmate, met eigen lopen en willen, wat men vermeent zijn plicht te zijn, maar nimmer doet men wat zijns Heeren wil is. Het oog is daarbij naar de mensen gericht; komt dan het leven in gevaar of het genot of de eigen begeerlijkheid, of heeft men een stuk geld minder te verwachten, ach, dan wijkt men ter zijde af; toch wil men voor de Heere zijn, evenwel: men geeft toe. Zo ligt dan het toevertrouwde woord in een zweetdoek, het talent ligt in de aarde begraven; aldaar bewaart men zijnen schat zorgvuldig, want men heeft geen schat in de hemel.

Wilt u het gevaar ontvloten zijn, het gevaar om als onnutte dienstknechten door de Heere veroordeeld te worden, zo doet datgene, waartoe u naar Gods Woord geroepen zijt, en wat uw eigen geweten u wel zegt. Begint echter daarmee, dat gij u voor de Heere verootmoedigt, de schuld bij uzelf zoekt, uzelf veroordeelt en des Heeren gerechtigheid en sterkte aangrijpt. Want dat toch maakt luie en onnutte dienstknechten, dat men niet wil uit het geloof rechtvaardig zijn. Wie uit het geloof rechtvaardig is, die verwerpt gedurig zichzelf, verloochent zichzelf, en gelooft Gods gerechtigheid, zich houdende aan hetgeen niet gezien wordt; daarom is bij hem de liefde, welke de vervulling is der Wet. Voorts: wie uit het geloof rechtvaardig is, die gelooft, dat hij Gods maaksel is, geschapen in Christus Jezus tot goede werken; juist voor die zijn de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal tekenen en zegelen, dat hij tegen al zijn onmacht uit des Heeren volheid genomen heeft ook genade voor genade, en zo alle dingen vermag in Christus, Die hem kracht geeft.

Terwijl ik een ieder uwer waarschuw tegen de stelling: "Wat gaat mij mijn naast aan dat ik bij hem plichten zou hebben te vervullen; ik geloof voor mezelf, en mijn naaste heeft zich naar mij te schikken; zo word ik zalig", en terwijl ik het hem inscherp, dat de Heere de vruchten der gerechtigheid des geloofs zonder werken bij ons zoeken zal, namelijk: liefde van God en des naasten. Zo wil ik deze prediking besluiten met de verzekering, dat de Heere nimmer maait, waar Hij niet gezaaid heeft, en nooit verzamelt waar Hij niet gestrooid heeft.

Dit zeg ik de aangevochtenen tot troost, die met de Apostel klagen: "Hij heeft mij een doorn in het vlees gegeven, een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou."

De Geest nu uit de hoogte, de Geest door onze Heere verworven, doe een ieder uwer bij de Bediening der Sacramenten, heden bij de Doop en over acht dagen bij het Avondmaal, daarop aandachtig letten, dat deze Sacramenten ons verzekeren en

verzegelen, dat wij volkomen vergeving hebben van al onze zonden en het recht op het eeuwige leven, en dat wij geschapen zijn in Christus in een stand van goede werken.

Voorts, dat de getrouwe Ontfermer ons daarin bevestigen en behouden wil tot op de dag der toekomst des Heeren, opdat het dan van niemand van onze gezegd worde: *"den onnutte dienstknecht werpt uit in de buitenste duisternis, aldaar zal zijn wening en knersing der tanden."*

AMEN.

34.

Johannes 10:27-30

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 20 October 1850, des voormiddags. Gezongen: Psalm 121; Psalm 119:88; Psalm 100:2 In het Nederduits vertaald zag zij met het opschrift "De goede Herder en Zijn schapen" het licht in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen", VI. Twaalfal Leerreden (1851). In het Hoogduits verschenen zij, met hetzelfde opschrift: Der Hirte und seine Schafe", als de 2^e preek in de bundel van "Drei Predigten" met die over "Die anvertrauten Pfunde" en "Das hochzeitliche Kleid." (Zie aantekening bij voorgaande Leerrede). Des avonds preekte Ds. K. Over Jesaja 54:14 17. Gezongen: Psalm 34:10, 11 en Psalm 2:7.

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 10: 27-30.

"Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders. Ik en de Vader zijn één."

Het heeft onze Heere behaagd, Zichzelf en Zijn Gemeente onder allerlei beelden ons voor te stellen. Een van de troostrijkste beelden is dat van een herder en Zijn schapen, en van hun wederzijdse betrekking tot elkander. Niet alleen vinden wij daarover veel in de Psalmen en bij de Profeten, maar ook in de Evangeliën. Nergens blinkt dat beeld meer in de gehele omvang van Zijn vertroosting en heerlijkheid uit, dan in de voorgelezen woorden. Terwijl wij dezelve overwegen, bid ik een ieder uwer, zichzelf nauw te beproeven, of deze woorden ook op hem van toepassing zijn; want immers de aanleiding tot zulke sterke uitdrukkingen, als wij hier vinden, lag in hetgeen de Heere even tevoren tot de Joden zeide: "Gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van Mijn schapen."

Deze zelfbeproeving is vooral zo nodig, omdat er maar al te velen zijn, die zichzelf met een gestolen troost bedriegen, en die daaromtrent geen geestelijke onrust ondervinden, of zij wel werkelijk tot de schapen des Heeren zullen behoren, dan wel of zij ook bokken zijn.

"Schapen" zijn hier mensen, welke de Heere de Zijnen noemt; want Hij zegt: *Mijn schapen*. Hoe zijn zij de Zijnen?

Ten eerste: *de Vader heeft ze Hem gegeven*, zoals Hijzelf zegt in vers 29: "De Vader, Die ze Mij gegeven heeft", en op een andere plaats: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke." (Joh. 6: 44)

Ten andere: *zij zijn de Zijnen, omdat Hij Zijn leven voor hen gegeven heeft*, dat is, omdat Hij hen Zich ten eigendom gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed.

De zodanigen, welke de Vader Hem gegeven heeft, en die Hij Zich ten eigendom gekocht heeft, zoekt deze trouwe Herder ook in de tijd der genade op, en Hij rust niet voordat Hij hen gevonden heeft. Zolang Hij hen nog niet gevonden en gegrepen heeft, dwalen zij rond, het zijn in waarheid verlorene schapen; zodra Hij hen echter gaat opzoeken, roept Hij hen bij name, en zij blaten naar Hem, zonder Hem te hebben

gezien, en verlange naar Hem, omdat Hij naar hen verlangt. Heeft Hij hen dan gevonden en gegrepen, midden uit de wereld en uit de kaken des doods en des verderfs, dan legt Hij hen op zijn schouders en draagt hen met blijdschap in Zijn stal, en daar geeft Hij hun het bewustzijn in de Heilige Geest, dat Hij hun Herder is, en dat zij Zijn schapen zijn.

Niemand kan door eigen willen of lopen zo'n schaap worden. Het hangt alles daarvan af, of God hem genadig wil zijn en of Jezus Christus deze barmhartigheid aan hem wil bewijzen. Degene echter, welke aan die kudde toegevoegd worden, waarvan Christus de Herder is, verkrijgen de waarachtige overtuiging, dat zij in zichzelf verloren zijn, en alleen gered kunnen worden uit de genade Gods, door de verlossing, die in Christus Jezus is (Rom. 3:24); en al hun verlangen strekt zich tot dit ééne uit, om te mogen weten, dat zij op de rechte weg zijn, dat zij gevonden zijn door de Herder der zielen, Die alléén ook hun zielen verlossen en tot de vrede bij God brengen kan.

Deze schapen nu horen slechts de stem van Jezus Christus, zowel bij aanvang als bij voortgang, gelijk onze Heere hier zegt: "Mijn schapen horen Mijn stem" en in hetzelfde Hoofdstuk: "De schapen horen zijn (dat is, des Herders) stem, en Hij roept Zijn schapen bij name, en leidt ze uit. En wanneer Hij Zijn schapen uitgedreven heeft, zo gaat Hij voor hen heen; en de schapen volgen Hem, overmits zij Zijn stem kennen. Maar een vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden, overmits zij de stem des vreemden niet kennen." (Joh. 10: 3 5) Gelijk dit naar de letter in het natuurlijke waar is van de herder en de schapen, zo nog veel meer in het geestelijke. Dat is het wat Petrus eenmaal zei op de vraag des Heeren: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" "Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." (Joh. 6: 27) De behoeften van de schapen des Heeren brengen mee, dat zij naar Zijn stem slechts horen. Woorden des eeuwige levens zijn de spijs, waaraan zij dagelijks behoefte hebben. Woorden des levens zijn er wel is waar genoeg, te weten woorden van dit vergankelijk, weelderig leven; woorden van het dartel, het zondig, het ijdel en wellustig leven; ook woorden van een vals geestelijk leven, van het eigengerechte leven, van het leven in zelfgekozen werken; maar in al deze woorden is geen eeuwigheid te vinden, geen eeuwige zaligheid, en de schapen van de Heere Jezus moeten eeuwige zaligheid hebben.

Zij, die zich door hun zonden en hun dood voor eeuwig van de volzalige God gescheiden voelen, kunnen alleen daarin rust hebben, dat zij het bepaald te weten krijgen, dat zij bij de volzalige God eeuwig zo zullen inwonen, dat Hij in Zijn recht is, en dat hun zonde, schuld en straf voor eeuwig uit de weg zijn genomen; dat zij, als zij van hier gaan, geen toorn te wachten hebben, maar een ruimen ingang in de eeuwige heerlijkheid.

Daarvoor hebben zij nodig, dat hun geleerd wordt, welke de rechte weg is; en dat niet alleen, maar zij moeten ook in de leer der waarheid de rechte weg hebben, opdat zij zich daaraan kunnen houden. Nu, zodanig een leer geeft alléén de eeuwige Herder der zielen, en onderwijst Zelf daarin; en in de leer heeft Hij ook de weg bereid, die binnenleidt in het eeuwige, zalige heiligdom, waar de eeuwige Goedertierenheid haar troon heeft, zoals Hij ook Zelf zegt: "Ik weet met de moeden een woord ter rechter tijd te spreken." (Jesaja 50:4)

Daarom doe ik ook, als deurwachter, voor de Herder der schapen open, opdat gij, schapen Zijner weide, die mensen zijt, Zijn stem moogt vernemen.

Ziet, de schapen van de weide des Heeren zijn in zichzelf arme zondaren, die bevreesd zijn voor de toorn; nu zegt deze Herder tot hen: "Houdt u aan Mij; Ik ben uw Voorspraak, en Ik zal u door alles heendragen." Hij houdt het hun, zo dikwijls als zij om troost verlegen zijn, zo vriendelijk en met zo'n macht der liefde voor: "Mijn Vader is uw Vader, Mijn God uw God, en u bent Mijn broeders." Hij verhaalt hun dan allerlei troostrijks van deze Vader in de hemel, en welk verbond Hij met Hem gemaakt heeft: dat namelijk Zijn schapen ook zullen zijn, waar Hij is, en zij eeuwig met Hem zullen weiden in het licht der zalige eeuwigheid. Zo spreekt Hij hun moed in, als hun zonden hen moedeloos maken; houdt hun, zonder moede of mat te worden, de vergeving hun zonden, de eeuwige, door Hem verworvene genade voor, en bedekt hen ook daarmee; en zo dikwerf hun wol vuil en zwart is, werpt Hij hen in de stroom van Zijn bloed en van Zijn tranen, van Zijn gerechtigheid en van Zijn Geest; en zo verklaart en maakt Hij hen rein, en zij huppelen van vreugde, dat Hij hen zo goed wist te reinigen, terwijl zij niets konden, dan zich maar steeds vuiler maken.

Daarom horen de schapen van des Heeren weide maar alleen Zijn stem, en o, hoe gaarne! Doch voor een vreemde vlieden zij, want zij worden spoedig de staf des drijvers gewaar, en ... schapen zijn zwakke dieren, zij kunnen alleen vooruitkomen onder de hand van een geduldig herder.

Dat is het ook, wat de Herder zeide: "En Ik ken dezelve." Want dat is een kennen in geduld en liefde, zoals de Heere ook bij Ezechiël zegt: "Gij nu, o Mijn schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE" (Ezech. 34: 31) Met dezelfde bedoeling zegt onze Heere ook in vers 14 en 15 van ons Hoofdstuk: "Ik ben de goede Herder; en Ik ken de Mijnen, en worde van de Mijnen gekend. Gelijkerwijs de Vader Mij kent, zo ken Ik ook de Vader; en Ik stel Mijn leven voor de schapen."

De Heere wil zeggen, dat de Vader Hem kent als de getrouwe David, Die Zijn schapen niet door de leeuw noch door de beer zal laten verscheuren, maar Borg wordt voor Zijn schapen, en gewillig Zijn leven voor hen stelt; en dat Hij de Vader kent als de zodanige, Die Hem als de grote Herder der schapen uit de dood zal wederbrengen; voorts, dat de schapen Hem kennen als hun enige Verlosser, en dat Hij Zijn schapen kent als dezulken, die in zichzelf geheel en al machteloos zijn.

Toen Ezau tot Jacob zeide: "Ik zal met u trekken", antwoordde deze: "Indien men dezelve maar éénen dag afdrijft, zo zal de gehele kudde sterven; ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen, naar de gang van deze kinderen en van het vee." (Gen. 33) Dat heet nu Zijn schapen te kennen in hun zwakheid. Zo kent ons de Heere, en Hij voegt Zich naar ons; want immers Hij moest, Hij wilde en wil een barmhartige Hogepriester en Leidsman zijn. De schapen kunnen niet goed voorwaarts komen, daarom gaat Hij langzaam voor hen heen Bij zo'n zwakke gang kan alleen de sterke duivel het geduld verliezen, maar niet de Heere, Die met Zijn schapen zwak wil zijn. Dat is hetgeen in de Psalmen geschreven staat: "Hij weet wat maaksel wij zijn." (Psalm 103)

Hoe kunnen deze schapen anders, dan zo'n goede, trouwe, genadige en geduldige Herder volgen? Ja, zo is het, gelijk de Heere spreekt: "Zij volgen Mij." Hoelang volgen zij Hem? Zolang, als Hij voor hen heengaat. Hoelang gaat Hij dan voor hen heen? "Ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld", en: "Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten", zegt Hij, zodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: "De Heere is mij een Helper, en ik zal niet vrezen, wat mij een mens zal doen." Hij, Die hen krachtiglijk geroepen en gegrepen heeft, heeft hen daartoe geroepen, en daartoe zijn zij

door Hem opgezocht en gevonden, dat zij met Hem in de eeuwige heerlijkheid zullen ingaan. Zij hebben een sterk verlangen daarheen, het heimwee, deswege kunnen zij niet anders, dan Hem volgen, Die alleen bij macht is hen derwaarts te leiden. Zij zijn geboren op de bergen der specerijen, daar moeten zij weer heen; en wie zal hen leiden zo niet Hij? En wie doet hen ingaan en uitgaan en weide en overvloed vinden, zo niet Hij? Daarom zijn zij ook niet van Hem verre te houden of weg te drijven. Bovendien weten zij niets van de weg, noch waar het groene gras staat, Hij moet hen leiden. Daarom volgen zij Hem, waar Hij ook heengaat, door bezaaide en onbezaaide landen.

Hieraan nu hebben wij ons te beproeven, of wij tot de schapen des Heeren behoren. Want dit is het kenteken: *dat wij Hem volgen*. Hij leidt, hoewel het einde van de weg heerlijk zal zijn, nochtans wonderlijk; het gaat daarmee niet, zoals vlees en bloed het zou wensen, maar door kruis en tegenspoed, door verdrukking en lijden; door allerlei waarachtige zelfverloochening, door allerlei verootmoediging, door velerlei dood, door bloed en tranen, door grote vuren en diepe wateren.

Want dat is "Hem volgen": dat men Zijn geboden bewaart; en waar men dit doet, daar komt het kruis. En wie nu Zijn schaap niet is, keert weer om naar de vleespotten van Egypte en krijgt, met Demas, de wereld weer lief. Zijn schapen verliezen echter zichzelf en al hun wol gaarne, zo zij maar bij Hem blijven en Hem volgen mogen, en daarvoor is hun ook een groot loon bereid. Hoort maar:

"En Ik geef hun het eeuwige leven." Dat is de heerlijke vrucht, die men er van heeft, dat men deze trouwen Herder volgt. Daarom is het wel waar, wat de Apostel schrijft: "Zo wij met Hem lijden, zo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden." (Rom. 8:17) Gelijk des Heeren schapen ten eeuwige leven gegrepen zijn, zo is ook in hen de trek naar het eeuwige leven. Daarom volgen zij de vreemde niet, want zij zijn het slachtzwaard ternauwernood ontkomen. Zij weten, dat nergens eeuwig leven is, dan bij de Heere, en dat zij zonder Hem of ver van Hem slechts eeuwige dood en het verderf vinden. Daarom handelen zij wel dwaas, die de verleiders volgen, welke bij menigte in de wereld gevonden worden; en zijn degene er slecht aan toe, die hoon en smaad bij de wereld schuwen, en daarom een Christus volgen van eigen inzicht en voorstelling, zoals de wereld die heeft. Daarom zullen zij zich eeuwig daarover te beklagen hebben, die, het tijdelijk genot der zonde volgende, zich onttrekken, wanneer het er om gaat, om de Heere in Zijn dood gelijkvormig gemaakt te worden. Want al deze zullen niet vinden, wat zij zoeken of hopen, maar hun is het eeuwige verderf bereid. Zij daarentegen, die de Heere volgen, zullen Hem getrouw bevinden; zij zullen het ervaren, dat Hij datgene geeft, wat Hij belooft; zij zullen het met eigen ogen zien, dat de door Hem gekozen wegen, ofschoon zij ook door de diepte gaan, de juiste wegen zijn tot de eeuwige vreugde en heerlijkheid.

Wel is waar, ziet het er op deze wegen menigmaal niet anders uit, aan alsof de schapen zouden moeten omkomen, en het is hun ook menigmaal zo te moede, dat zij met David in hun harten zeggen: "Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen." (1 Sam. 27: 1)

Maar Hij, Die gezegd heeft: "Ik geef hun het eeuwige leven" geeft hier aan Zijn schapen een sterke vertroosting, dat zoiets nooit gebeuren zal; daarom voegt Hij er aan toe: "Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid." Veel van wat zij hebben moge verloren gaan, als geld, goed, eer, uitwendige vrede, zodat het wel waar wordt, wat zij klagende moeten uitroepen: "Wij worden om Uwentwil de ganse dag gedood, wij worden geacht als schapen der slachting" (Psalm 44: 23; Rom 8: 36). Ja, het moge de duivel wel eens

toegelaten worden, hun lichaam aan te tasten, hen in de ziel te grijpen en het hart met zijn klauwen als 't ware te verscheuren en te verbreken, terwijl hij hen met allerlei zonden, met twijfelingen, moedeloosheid, ja godslasteringen als overstort; ook heeft de wereld altijd de galg gereed, heeft altijd het smeekschrift in de zak, om hen te mogen ophangen, maar wat van het zaad der Joden zij (Esther 6: 13) is een onuitroeibare planting, zij kan niet worden vernietigd, en wie in deze strijd zijn ziel verliest om zijn Herders wil, die behoudt haar in het leven. Hij, Die in ons is, is sterker, dan die tegen ons zijn; "in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars" zeggen des Heeren schapen. Alles werkt mede tot bevestiging en verheerlijking van de schepping der vrije genade; alles moet dienen tot der schapen eeuwig behoud.

Trouwens, deze arme dieren zijn in goede handen! Want aldus spreekt de Heere: "Niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken." Onder de hoede, onder de nacht der genade van deze Herder zijn wij volkomen zeker. Wel loeren de vijanden van alle kanten, zoals ook Petrus getuigt: "De duivel gaat om als een briesende leeuw zoekende, wie hij zou mogen verslinden." (1 Petrus 5: 3) De schapen des Heeren zijn, op zichzelf beschouwd, domme dieren, zij zouden heel spoedig in de kuil liggen; er is in hen eenvoud, geen argwaan noch bedrog; ook zijn zij weerloos; zij zijn in generlei opzicht geschikt en bij machte, de vijand van zich af te houden of zich te verdedigen; en met lede ogen worden zij aangezien, omdat zij zulke goede wol dragen. Zo is dan de wereld met list en al haar geweld gedurig er op uit, hen nu hier, dan daar vast te grijpen, zodat wij niet weten, hoe weer los te komen. Ach, door welke verschrikkingen worden zij menigmaal overvallen! Aan welke gevaren zijn zij al blootgesteld! Aan de ene kant worden zij met ondergang bedreigd; aan de andere kant laat de duivel niets onbeproefd, om hen te verlokken en te verstrikken door de zonde, die in hen woont; en zo laten zonde, duivel en wereld niet na, alles te beproeven, om hen uit de hand des Heeren te rukken.

Maar deze woorden des Heeren zullen wel waar blijven; want heeft niemand aan David Zijn schapen kunnen ontrukken, hoeveel te minder zal iemand in staat zijn het die Heere te doen, Die Zich Zijn eigendom niet laat ontnemen! Daarom ook blaten de schapen hun Herder na, zij roepen blijmoedig uit: "Niets zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus." Want zo ligt de grond, gelijk onze Heere en trouwe Herder hier die openlegt: "Mijn Vader Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders: Ik en de Vader zijn één."

Aan en op zichzelf hebben de schapen niets, wat niet geschikt zou zijn voor de dood, zodat duivel en wereld hen wel alle dagen zouden kunnen verslinden. Het enige, wat zij hebben, is een verwonderlijke tred, zodat zij alles vertreden, wat onder hun voeten komt te liggen. Met deze woorden brengt de Heere alles onder de voeten van ons, die Zijn schapen zijn. Waarom zal niemand ons rukken uit zijn macht? De macht van onze trouwen Herder wordt in kracht gehouden door een andere macht, namelijk door de macht des Vaders. Degenen, die God verkoren heeft, hebben door Jezus Christus aan Hem een Vader. De Vader gaf Zijn uitverkorenen aan Zijn Zoon ter eeuwige verlossing, en Hij zwoer Hem, dat, wanneer Hij de losprijs voor hun zielen zou aangebracht hebben, Hij Zijn Vriend en de Vriend van Zijn schapen, en tevens de Vijand van Zijn vijanden en van die der schapen zou zijn, en dat Hij Hem en Zijn schapen zou bewaren in de verworven heerlijkheid en hen zou behouden in Zijn zaligheid. Nu, deze Vader is toch waarlijk meerder dan duivel en wereld, want hemel en aarde zijn Zijns, en niets kan Zijn wil weerstaan, veelmeer moet alles aan deze wil gehoorzamen en alles dienstig zijn aan de raad Zijns welbehagens, hetwelk Hij heeft in Zijnen Gezalfde en in de

Zijnen; daarom zal niemand ons kunnen rukken uit de hand des Vaders van onze Heere Jezus Christus. "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn!"

Opdat aan de schapen van de weide des Heeren de machtigste troost niet ontbreke, voegt de Heere eraan toe: "Ik en de Vader zijn Een." Hij zegt niet: "De Vader en Ik zijn één", maar: "Ik en de Vader zijn Een." De Zoon betuigt hiermede, dat Hij éénswezens is met de Vader, en gelijk Hij één in wezen is, zo ook één van wil, en één in macht, om de schapen tot de eeuwige heerlijkheid te brengen. Wat de duivel bij de Zoon niet tot stand brengt, brengt hij ook bij de Vader niet tot stand. Al wat de Zoon immers wil verlost hebben, dat wil ook de Vader verlost hebben, terwijl Hij dat immers juist daarom aan de Zoon gaf, opdat Deze het zou verlost hebben.

Welk een troost voor ons, die de stem des Heeren horen en Hem volgen! Zoals de Heere het ons zegt op aarde, zo is het ook waar daarboven, en gelijk de Zoon liefheeft, zo heeft ook de Vader lief en de Vader zal het om Zijns Zoons wil niet toelaten, dat één van Zijn schapen Hem uit de hand gerukt worde of omkome, maar in het eeuwige leven zullen inkomen allen, aan wie de Zoon dit leven beloofd heeft. Zalig zijn zij, die niet zullen zien en nochtans geloven, want wat de Heere hun beloofd heeft, zal zeker vervuld worden, al heeft het de schijn, dat zij omkomen.

Zalig zijt gij, die de stem van de Herder hoort en Hem volgt. Vrijelijk mag u de vrees afleggen, als ware daarboven in de hemel niet alles voor u zo gesteld, als de Heere het u verzekert. Zalig toch zijn de schapen, wie het in het hart werd gegeven, om deze Herder na te blaten, totdat zij door Hem gevonden en gegrepen zijn; al geven zij ook menigmaal alle hoop op, en al is het hun vaak of zij niet terecht zullen komen, deze Herder zal niet rusten, totdat Hij het verlorene schaap in Zijn stal heeft, want zo is het de wil des Vaders, en Hij wit alleen des Vaders wil.

Wee echter dengenen, die de stem des Herders kennen, en die evenwel het oor lenen aan de wereld, aan de eigenliefde, aan de vleierij des vleses en aan de verleiding der vergankelijke dingen, en zo niet volharden, het Lam te volgen door bezaaide en onbezaaide landen. Voor hen geldt niet het dierbaar woord: "Ik ken dezelve", maar tot hen zal eenmaal worden gezegd: *"Ik ken u niet, vanwaar gij zijt."*

O schapen, schapen van de weide des Heeren, vertroost u met de woorden des Heeren; volhardt, wacht op Hem, laat de moed niet zinken! Nog een weinig tijds, en Hij komt, en leidt ons aan Zijn hand in het eeuwige licht. Hij is heerlijk, heilig, getrouw en rechtvaardig.

35.

Mattheüs 22:1-14

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 27 October 1850, des voormiddags. Gezongen: Psalm 45:3, 4; Lied 72:8 (Zie Naschrift in Deel IV, blz. 359 en 360) Psalm 83:10. In het Nederduits vertaald verschenen zij in de eerste uitgave der Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als de 12. Leerrede van het VI. Twaalfstal onder het opschrift "Het bruiloftskleed" (1851). In het Hoogduits verschenen zij met het opschrift "Das hochzeitliche Kleid" in de bundel van "Drei Predigten" enz. (Zie de aantekening bij de voorgaande Leerrede) Voor 's avonds geen aantekening.

Tekst: EVANGELIE VAN MATTHEUS 22: 1-14.

"En Jezus, antwoordende, sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende: [1] Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zeker koning, die Zijn Zoon een bruiloft bereid had; [2] en zond zijn dienstknechten uit, om de genoden ter bruiloft te roepen, en zij wilden niet komen. [3] Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: Zegt de genoden: Ziet, ik heb mijn middagmaal bereid, mijn ossen, en de gemeste beesten zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed; komt tot de bruiloft. [4] Maar zij, zulks niet achtende, zijn heengegaan, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap. [5] En de anderen grepen zijn dienstknechten, deden hun smaadheid aan, en doodden hen. [6] Als nu de koning dat hoorde, werd hij toornig, en zijn krijgsheren zendende, heeft die doodslagers vernield, en hun stad in brand gestoken. [7] Toen zeide hij tot zijn dienstknechten. De bruiloft is wel bereid, doch de genoden waren het niet waardig. [8] Daarom gaat op de uitgangen der wegen, en zo velen als u er zult vinden, roept hen tot de bruiloft. [9] En dezelve dienstknechten, uitgaande op de wegen, vergaderden allen, die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld met aanzittende gasten. [10] En als de koning ingegaan was, om de aanzittende gasten te overzien, zag hij aldaar een mens, niet gekleed zijnde met een bruiloftskleed; [11] en hij zeide tot hem: Vriend! hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende? En hij verstomde. [12] Toen zeide de koning tot de dienaars: Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis daar zal zijn wening en knersing der tanden. j [13] Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren." [14]

Het is met opzet, dat ik heden deze gelijkenis behandel, tot troost voor de één, maar voor een ander' opdat hij gewaarschuwd en uit zijn onverschilligheid opgewekt worde. Eensdeels bent u wel een arm en ellendig volk, dat op de naam des Heeren vertrouwt; anderdeels is er meer dan één onder u, wiens handel en wandel hem niet veel goeds voorspelt. Wat de Heere toenmaals met deze gelijkenis wilde zeggen, valt dadelijk in het oog: Hij houdt het aan de Schriftgeleerden en Farizeeën, die Hem zochten te grijpen, in deze gelijkenis nogmaals voor, dat God rechtvaardig is, Die hen en geheel het Joodse volk, overeenkomstig zijn beloften, door de Apostelen, door de Zeventig, ja door Hem, de Knecht des Vaders, in de eerste plaats tot de bruiloft Zijns Zoons had geroepen, doch dat zij niet hadden gewild. Hij voorzegt het hun, dat God met vernieuwde liefde hen en het ganse Joodse volk, in nog machtiger' openbaring van Zijn goedertierenheid,

nogmaals door de Apostelen voornemens was te nodigen; maar dat het Joodsche volk hierop wederom geen acht zou slaan, en dat het volk, evenals de priesters, zich veeleer door de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens geheel en al van de Waarheid zouden laten afhouden, zodat het hoelanger hoe erger zou gaan, daar zij de Apostelen en getrouwe getuigen des Heeren zouden beletten het Woord Gods te verkondigen, ja, hen smadelijk zouden behandelen en hen zelfs zouden doden. Maar dat doende zouden zij zich toorn vergaderen, in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods; de Koning zou zijn krijgsheren zenden, de doodslagers vernielen en hun stad in brand steken. Zoals dit ook werkelijk gebeurd is, toen de Romeinen, onder keizer Vespasianus en Titus, Jeruzalem hebben ingenomen, en vele duizenden Joden jammerlijk om het leven gekomen zijn.

Verder voorzegt de Heere, Die in het vorige hoofdstuk gezegd had: "Het Koninkrijk Gods zal van u weggenomen en de heidenen gegeven worden", op welke wijze en in welk groot getal deze heidenen zouden geroepen worden; tot waarschuwing van deze laatsten voegt Hij er echter bij, hoe één hunner, toen de koning ingegaan was om de aanzittende gasten te overzien, geen bruiloftskleed aanhad, en hoe hem daarom, midden in de rijk verlichte zaal, handen en voeten gebonden werden, en hij in de buitenste duisternis uitgeworpen werd. En opdat niemand mocht denken, dat zoiets slechts een éniigen zou treffen, besluit Hij de gelijkenis met de veelbetekenende woorden: "Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren."

Dit alles nu zijn dingen, die een kind wel kan verstaan; zij zijn vervuld geworden, zij worden nog vervuld en zullen vervuld worden. Wie van onze heeft nu ooit deze gelijkenis gelezen, zonder dat zijn aandacht bijzonder op die man is gevallen, die geen bruiloftskleed aanhad. Dit gedeelte komt zo zeer uit in de gelijkenis, dat ik het liefst daarmee begin. Dood en leven houd ik u voor, de vloek en de zegen; kiest, u die tot hiertoe nog geen oprechte keuze gedaan hebt! Wij bevinden ons allen in de grote bruiloftszaal, waarin het feest gevierd wordt van de Bruidegom, Jezus Christus, en van Zijn Bruid, de Kerk. Of zijn wij niet allen daarin? Ik zou wel willen weten, of iemand onder ons het ontkennen kan, dat hij onder de prediking van het Evangelie leeft! "De zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen", betuigt de Apostel Paulus (Titus 2:11). Dat wij vroeger op de wegen, dat is, dood in zonden en misdaden, bijgevolg in de ellende, terneerlagen, dat kan bijkans een ieder van onze van zich verhalen; maar ook, hoe hij door het Apostolische woord is genodigd, ja gedrongen geworden, om binnen te komen. De tafelen zijn het Woord Gods; en deze zijn alle vol geworden, want een ieder van onze weet er genoeg van, om het aan anderen te kunnen zeggen, hoe men zalig wordt, namelijk uit genade, door het geloof in Jezus Christus, en niet uit werken der Wet.

Dat op deze Dis "ossen en gemeste beesten" worden opgedragen, en "alle dingen gereed" zijn, ziet ieder met eigen ogen. Of wie van onze weet het niet, dat al wat Jezus Christus gedaan en verworven heeft, ja, Hijzelf de spijs der ziel ten eeuwige leven is? En wie van onze weet het niet, dat ons alles, wat wij tot onze eeuwige zaligheid nodig hebben, door God de Vader is toebereid, zodat wij dit alles van Gods wege in Christus Jezus hebben? Wij zijn echter niet allen met enerlei verwachting binnengekomen; "zij vergaderden allen, die zij vonden, beide kwaden en goeden", staat in de gelijkenis vermeld. De goede zijn degenen, welke, voor dat zij binnenkwamen, het bruiloftskleed hebben aangetrokken; de kwaden daarentegen zijn aan die mens gelijk, die geen bruiloftskleed aanhad, maar in zijn eigen klederen aanzat.

Hier wens ik u nu allereerst een opmerking mede te delen aangaande de gebruiken in het Oosten, en vervolgens een woord tot u te richten.

De opmerking is deze: In het Oosten komt men eerst in een voorzaal of ruime hal, eer men de bruiloftszaal binnentreedt; in deze voorzaal of hal staan grote prachtige kasten; deze kasten zijn opgevuld met welriekende bruiloftsklederen. Ieder gast mag een van deze feestgewaden aantrekken, ja, hij is er zelfs toe verplicht. De koning heeft er zijn genoegen in, om zijn gasten aldus uit zijn schatten met koninklijke milddadigheid te bekleden. Ja, de zoon des konings neemt zelf uit deze kasten zijn klederen, zoals wij in de 45sten Psalm lezen: "Al uw klederen zijn (doortrokken van) mirre en aloë en kassie, uit de elpenbenen paleizen (kasten), vanwaar zij u verblijden" (terwijl u ze vandaar neemt).

En nu het woord, gericht tot u; ach, neemt het ter harte! Wij zitten nu allen aan de Bruiloftsdis, maar de Koning staat voor de deur. Hij komt weldra, om ons, Zijn gasten, te overzien. Wie van onze nu geen bruiloftskleed aanheeft, die zij thans gewaarschuwd, en ik geef hem de raad zich spoedig in de voorzaal te begeven, dat hij zich daar het bruiloftskleed laat geven en aantrekken. Indien hij dat niet doet, dan zit hij nu wel is waar nog in het volle licht van de bruiloftszaal, maar het zal zolang niet meer duren. De een en ander mag zich nu nog wel vleien, dat de Koning in Zijn goedertierenheid hem over het hoofd zal zien; de Koning evenwel heeft een scherpe blik, Hij ziet in één oogwenk allen. En wat zal het zijn, als Hij Zich tot u wendt met de vraag: "Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende?" Denkt u, die dit kleed niet aanhebt, dan een antwoord gereed te zullen hebben? U zult verstommen, zoals hier geschreven staat: "En hij verstomde." En wat dan? Dan houdt het licht op, waarin u nu nog het kleed voor u kunt halen, en de gelegenheid, om het kleed aan te trekken, is voorbij; en dit zal uw lot zijn: *op bevel van God zult u de duivelen overgegeven, en voor eeuwig verwijderd van het licht, dat u nu nog hebt, van het licht van Gods genade, in de eeuwig verdoemenis geworpen worden.* Daar helpt geen naberouw, veelmeer is daar wenen over de aanmatiging, en knersing der tanden, dat men zich niet bekeerd heeft van Zijn gouden, zilveren, stenen en houten afgoden! Ververschrikkelijk uiteinde, nadat men geroepen is geworden, nadat men in de schitterende bruiloftszaal als gast is onthaald geworden, en mede aan het feestmaal deel heeft genomen! Daar zal men dan, ver boven zich, de eeuwige blijdschap vernemen dergenen, die het bruiloftskleed aanhadden, zichzelf daarentegen, ver van deze verwijderd, met alle duivelen gebonden voelen met eeuwige ketenen der duisternis!

Wie oren heeft om te horen, die hore!

Misschien zal maar een éinigen uit ons zo'n lot treffen? Dat lot zal velen overkomen, zegt onze Heere; want "weinigen zijn uitverkoren."

Welaan", zal deze en gene zeggen, "behoor ik niet tot de weinige uitverkorenen, zo zal het mij alles toch niet baten, wat ik ook doen mag."

Ik antwoord: er wordt hier niet gezegd: "Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, niet uitverkoren zijnde", maar: "hoe zijt gij ingekomen, geen bruiloftskleed aanhebbende."

Maar wat is het bruiloftskleed? Is het het geloof? Is het de liefde? Zijn het de werken? Ach, zo ik "ja" daarop zeide, hoe spoedig zou het arglistig hart een middel vinden, om zichzelf te rechtvaardigen; hoe spoedig zou men in zelfbedrog van het geloof zeggen: ik heb toch geloof; en van de liefde: ik beoefen toch de liefde; en van de werken: immers doe ik dezelve!

Het is met dit kleed gelegen, als met de olie, welke de wijze maagden in haar lampen medenamem: de wijze maagden waren meer daarvan vervuld, dat de Bruidegom licht moest hebben, dan daarvan, dat zij tot de bruiloftsvreugde ingingen. Zo gaat het dengenen, die het bruiloftskleed aantrekken, meer daarom, dat zij doen hetgeen de Koning behaagt, dan dat zij ter bruiloft komen. Des Konings wil en welbehagen gaan bij hen boven alles, die zijn bij hen de hoofdzaak. Het gaat hun derhalve om gerechtigheid, om de wil Gods.

"Welaan", zal menigeen zeggen, "Gods wil is deze, dat ik in Zijn bruiloftszaal, aan Zijn Dis, niet in mijn gerechtigheid, die uit de Wet is, maar in de gerechtigheid, welke voor God geldt en welke door Jezus Christus is, bevonden worde."

Zonder twijfel. "Zo is dan het bruiloftskleed de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus?"

Ja, dat is het kleed. "God zij dank", denkt menigeen, "nu is mij een steen van het hart af, en de vrees, die ik nog zo-even had, is van mij weggenomen."

Als dat maar bij u waarheid is; de waarachtige waarheid zit niet in de hersenen, zij woont in het hart, zij is werkzaam in het leven. Werd u, de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus werkelijk van God geschonken en toegerekend? Waarlijk? Dan is het u om gerechtigheid te doen in alle dingen, dan bent u heilig in al uw wandel.

"Wat? Ik? Ik ben een arm zondaar; als ik niet door genade binnenkom dan kom ik niet binnen."

Ik antwoord: "Wanneer u door de Koning niet in het bruiloftskleed gekleed gevonden wordt, zo blijft u niet in de bruiloftszaal. O, ik ken die manier van spreken: "Ik ben een arm zondaar, ik ben een onnutte dienstknecht; wanneer ik niet uit genade zalig word, dan word ik niet zalig." Was het die mens inderdaad ernst met die uitspraken! Een mens kan wel beweren, dat hij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus heeft, zonder dat het hem nog om gerechtigheid te doen is. Degene evenwel, wie deze volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus in waarheid door God geschonken en toegerekend is, zinkt weg voor de woorden: "Wie de naam van Jezus Christus noemt, die hebbe afstand gedaan van alle ongerechtigheid." Hij weet, dat God niet de woorden zoekt, maar de kracht. De zodanige zal niet voortdurend horen, en wederom horen, met veinzerij, alsof men er naar deed, hij zal niet zich overgeven aan de begeerlijkheid der ogen en de begeerlijkheid des vleses en de grootsheid des levens, maar hij zal hongerig luisteren naar het Woord der gerechtigheid, met vrezen en beven, onder waarachtig berouw en met waarachtige bekering, en een gedurig de toevlucht nemen tot de genade, in het geloof in Jezus Christus door de Heiligen Geest.

Wie aan de Dis des Woords in de bruiloftszaal aanzitten, weten allen van niets anders, dan daarvan, dat zij zondaren zijn en dat er alleen door genade verlossing is. Degene hunner, wie het om gerechtigheid te doen is, trekken het bruiloftskleed aan, want het is hun om de wil des Konings te doen; de overigen echter blijven in hun eigen klederen, blijven in hun zonden zitten en menen, dat zij er zo door zullen komen, omdat zij zich gemeenschappelijk niet de anderen aan de Dis des Woords en in de zaal bevinden.

Hier vernemen zij echter, dat zij zich eenmaal zullen teleurgesteld vinden.

God geve door Zijn almachtige genade, dat een iegelijk uwer dit ter hart neme.

Menigeen zit aan deze Dis zonder bruiloftskleed. Hij weet het. Waarom blijft hij zo zitten? De handen zijn op ongerechtigheid uit; weldra echter worden zij gebonden; de voeten gaan op verkeerde wegen, maar spoedig zijn zij in ketenen geklemd; de ogen

zijn op begeerlijkheid uit, maar eerlang zwemmen zij in tranen; de tanden zijn op vergankelijke spijs uit, maar weldra klapperen zij; weldra liggen al de ledematen gekromd in de eeuwige verdoemenis!

Menskind! Zo gij u getroffen voelt, trek het bruiloftskleed aan, voordat de Koning binnenkomt, om u te bezien! Naar de voorzaal heen, naar de kasten!

Aan de verkiezing ligt het niet. De Koning heeft Zijn Zoon een bruiloft bereid, niet u. Onderzoek eens, of u niet met uw "ik", dat de Bruidegom niet acht, in strijd zijt met de verkiezing. Met de tegenwerping, dat u geen genode zoudt zijn, komt u er niet door; u hebt de voorbeelden voor u: de gasten zijn genodigd, zij wilden niet komen.

En gij, waarom gaat u bij de duivel ter bruiloft en niet bij de Heere? Andermaal zijn de gasten genodigd, en wel met allervriendelijkste woorden! Zie nu toe, of niet uw eigen akker, uw hantering, uw stand, uw ambt, de mensen, uw eigen gerechtigheid, uw eerezucht, uw geldgierigheid, uw weelderigheid, de genieting, de begeerte u zo gekluisterd hebben, dat u de uitnodiging in de wind slaat, ja ten laatste het getuigenis onder uw handen zo teniet maakt, dat het in het geheel niet meer bij u getuigen kan! Ach, het gaat onder de Christenen nog niet anders toe, dan het bij de Joden ging: het volk laat zich door de wereldse begeerlijkheden dienstbaar maken; de leidlieden laten zich door eerezucht en gierigheid van de tempel en door hoop op onderscheidingen en waardigheden van het paleis vasthouden. Beiden blijven in hun eigenwaan zitten, en moorden zoveel zij kunnen, uit boosheid, eigengerechtigheid en haat tegen de Waarheid. Maar: wee, wee de grote stad, het prachtige Babylon, waarin men jaagt naar begeerlijkheid der ogen, begeerlijkheid des vleses én grootsheid des levens, waarin men rijk is aan al wat ijdel en verderfelijk is, maar arm aan de onvergankelijke schatten! Welke heirlegers worden reeds tegen haar afgezonden! Hoe gaat zij alreeds op in de vlammen! Hoe wordt zij in één ogenblik verwoest!

Maar ik kom tot u terug. Ik zeg: aan de nodiging ligt de schuld niet. "Roept zo velen, als u er zult vinden", zegt de Koning. De dienstknechten vergaderden allen, die zij vonden, beide kwaden en goeden. Bent u een kwade: welnu, u wordt daarom niet teruggestoten. U wordt van Gods wege genodigd, op Zijn bevel bent u in de zaal binnengelaten, door Zijn wil zit u aan de Dis. Welaan, als "een kwade" bent u binnengelaten; u bent binnengelaten in uw klederen, die u op straat gedragen hebt. Bent u binnengelaten, om kwaad te blijven? Waar hebt u het bruiloftskleed, dat toch de andere gasten aanhebben?

Wie zinkt weg voor de woorden: "Hij vernielde deze doodslagers en stak hun stad in brand"; voor de woorden: "Bindt zijn handen en voeten"; voor de woorden: "Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren"? Wie is hier radeloos, verlegen, bekommerd, of hij tot de weinige uitverkorenen behoren zal? Hij hore: God, de Vader, is de grote Koning, en Zijn Zoon, Jezus Christus, is in onze plaats mens geworden, heeft in onze plaats aan de beledigde majesteit van deze grote Koning voldoening aangebracht, heeft voor ons opstandelingen de verzoening verworven, heeft voor ons de genade van deze Koning verdiend.

Nu heeft de Koning aan die énige Mens in genade, Die onze Broeder heeft willen worden, aan Zijn Zoon, als onze Plaatsbekleder, zo'n buitengemeen welbehagen, dat Hij Hem een bruiloft bereidt. Wil Hij nu niet, dat wij komen? Herhaalt Hij zijn uitnodiging niet? Verkondigt Hij het niet, dat Hij niet iets magers, maar de volheid van het vette geven wil? Heeft Hij niet alles bereid, Hij alleen? Drijft Hij ons door Zijn uitnodiging niet van de uitgangen der wegen tezamen? Vraagt Hij er naar, of wij goede of kwade

zijn? Laat Hij door Zijn Evangelie niet allen als op één hoop werpen? Is Gods oog misschien boos?

"*Nog is er plaats*", lezen wij bij Lukas. Voor de slechtste, de onwaardigste, de ellendigste, voor het arme bedelvolk wordt de deur wijd opengedaan. Slechts één ding verlangt Hij: dat wij ter bruiloft komen. Is dat niet koninklijke genade? is dat niet koninklijke ontferming? En wederom verlangt Hij maar één ding: dat wij in bruiloftsklederen aan de Dis zitten. Is dat niet *gerechtigheid*? Moeten wij dat kleed vervaardigen? Wie verlangt in waarheid er mede bekleed te zijn. Ginds hangen zij in gereedheid in de kasten, voor elkeen is hier een kleed ter hand! Wie begeert er een te hebben? Die trekke het over zijn lichaam aan, het lichaam moge dan zijn, hoe het zij. Dat is juist de wil van de koninklijke verkiezing.

Is dan nu het geloof, of zijn de werken het kleed? Is het de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus, of is het de vrucht des Geestes, de dankbaarheid? Ik heb gezegd, dat deze klederen met liefelijke geuren vervuld zijn, doortrokken van mirre, aloë en kassie. Wie de Heere Jezus Christus aangetrokken heeft, heeft die dan een doden man aangetrokken? Of Dien, Die opgestaan is uit de doden? Zo zal dan hij gerechtigheid vinden, wie het om gerechtigheid te doen is, en op zijn geschrei: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods", zal hij laten volgen: "Ik dank God, door Jezus Christus." Zo trekt men het bruiloftskleed aan.

Gelijkerwijs Jezus Christus krachtelijk bewezen is te zijn de Zoon van God, naar de Geest der heiligmaking, daardoor, dat Hij uit de doden is opgestaan, zo zal Hij Zich ook als zodanig in de macht van Zijn opstanding bewijzen aan allen, die de toevlucht tot Hem genomen hebben.

"Mocht ik toch iemand op aarde vinden, die het mij onfeilbaar wist te zeggen, of ik het bruiloftskleed aanheb!" Geliefde, alleen de Geest van God verzegelt, alleen Hij geeft het onbedrieglijk getuigenis, dat men een kind Gods is. Hoe is het echter de weinigen uitverkorenen te moede voor de uitnodiging? Zij bevinden zich op de wegen, zij zijn in zonden en misdaden en voelen zich verloren. Er is evenwel in hen een vurig verlangen naar de Koning en Zijn genade. Zij weten, dat zij rebellen, opstandelingen zijn, en dat zij Zijnen toorn verdiend hebben. Zal de Koning nog naar hen omzien? O, wanneer Hij hen nog zou aanzien met een goedgunstige blik, hoe gelukkig, hoe eeuwig gelukkig zouden zij zich voelen, hoe graag zouden zij dan willen sterven! Is er echter voor zoiets nog de mogelijkheid voor *hen*? Ja, gewis! wat zij nauwelijks durfden hopen, dat gebeurt. In hun harten klinkt het op eens: "Genade, genade, ook voor u is er nog verlossing." Het licht van eeuwige ontferming dringt in hun nacht binnen, zo rein, zo klaar, zo helder! In hun oren klinkt de stem der boden: *Komt, komt, de Koning nodigt; alles is gereed!*

O, wat is op eens hun alles nieuw geworden! Zij geloven de stem, zij kunnen niet anders; en zij komen aan, wenende, snikkende, verslagen van geest, nochtans vervuld met blijdschap in God. Zij zijn lam, zij zijn kreupel, zij zijn blind, nochtans huppelen zij als een hert, en alles is hun licht. Zo treden zij de voorzaat binnen! Wat leeft er in hun hart? De Koning en Zijn welbehagen. Zij zien het, zij horen het, hoe hier aan ieder het bruiloftskleed wordt ter hand gesteld. "Dit kleed bedekt u geheel", zo wordt u gezegd; "het bedekt uw armoede geheel, uw ganse ellende", o, trek dit kleed aan, zo behaagt u de Koning! De Bruidegom heeft het voor u verworven, Hij draagt Zelf geen ander." O, die gelukkigen! Zullen zij wel rust of duur hebben, voor en aleer zij met dit kleed bedekt zijn?

Welaan, dit kleed is de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus. Hebben de uitverkorenen genoeg daaraan voor dit leven, of begeren zij het eeuwig te dragen? Indien eeuwig, dan heeft dit kleed ook zijn werking heden en morgen, ja, tot aan de dood en over de dood heen. Hier is het vlees niets nut; in de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus zijn Geest en leven.

Wat betekent dit kleed dan nog meer? Dit, dat men wel is waar vlees, een zondig mens is, maar dat men in de mens Christus Jezus zijn vlees en bloed in de hemel heeft; dat men dus met Hem opgestaan en in de hemel overgezet is; dat men zo in Hem gezegend is met alle geestelijke zegening in de hemel, gezegend met de volle vrucht des Geestes; dat men in Christus en met Hem wel bewaard is in het geloof, bekleed met de gelukzaligheid des Allerhoogsten; ook heerlijk beschut en bedekt is tegen alle vijanden; dat men met Hem alles beërft en in het geloof de overwinning heeft over de wereld.

En wat betekent het, dat dit kleed zo doortrokken is van de geuren der mirre, der aloë en kassie? Wat anders, dan de kostbare schat van de ons door Christus verworven en meegeedeelde Geest; wat anders dan de geur van het wezen en leven desgenen, die de Geest drijft; wat anders dan het bestendige en voor het bederf bewarende van de genade dezes Geestes; dan gedurige genezing van alle verborgen wonden, dan het tegengift tegen de vergiftige pijlen des bozen, en het wel bittere voor de mond, maar voor het hart gezonde en waarlijk zoete van het gelijkvormig worden aan de dood van Christus onder allerlei verdrukking, kruis, lijden, hoon, smaad en aanvechting van de zijde der wereld en des duivels? Zo verkrijgt men dan in dit kleed de overwinning over de wereld.

En wie hier meent, zich te kunnen verontschuldigen met zijn onmacht, die vraag ik: Of men, gehuwd zijnde in gemeenschap van goederen met een rijke Koning, nog arm kan zijn? Ja, arm is men in zichzelf; en wilde de vrouw tot haar armoede zich keren, die zij uit haars vaders huis had medegebracht, dan zou zij niets vinden. Waar nu evenwel de Koning Zichzelf heeft gegeven, Zijn hart, Zijn leven, Zijn geheel vertrouwen, al zijn goederen en de sleutels er bij, is daar de vrouw dan niet in staat, de rekeningen te betalen, welke voor en na komen?

Kan zij dan niet elke vijand van zich afhouden met des Konings macht, aangezien Hij haar immers liefde en trouw gezworen heeft, gezworen heeft, haar nimmermeer te zullen verlaten, haar trouw te verzorgen en te beschermen? Deze gemeenschap geeft enigheid. Laten wij maar niets zijn. Met onze kracht wordt niets volbracht. Gelijk de nul, alléén staande, niets betekent, en slechts macht krijgt, als er de één voorkomt, zo is het ook hier. Laten wij een nul zijn en Hij de Één er vóór, dan is er macht, en deze macht wordt steeds machtiger, naarmate wij met onze nullen ons tot Hem, de enige *Een*, voegen. Slechts alles aan Hem beleden, slechts bij Hem gebleven, Hij is de armen goed, en als er geen ban in Israël is, dan jaagt één er duizend. In Zijn gemeenschap, in Zijn bekleding, in het bruiloftskleed wordt de wereld overwonnen. Wie de wereld niet overwint, wordt niet in het bruiloftskleed bevonden.

De weinige uitverkorenen overwinnen evenwel de wereld; daarom wordt van hen betuigd: "En hun is gegeven, dat zij bekleed worden met rein en blinkend fijn lijnwaad." Dit fijne lijnwaad nu zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen: een gerechtigheid, welke hen bedekt; een gerechtigheid, om de gerechtigheid niet prijs te geven; een gerechtigheid, om in gerechtigheid voor Hem bevonden te worden in Zijnen dag. De weinige uitverkorenen weten het, dat vlees de hemel niet zien zal; daarom hebben zij der wereld *vaarwel* gezegd; zij wandelen in de Geest en wachten slechts op de openbaring van de grote God en Zaligmaker Jezus Christus.

Zo is het gesteld met de weinige uitverkorenen, en hun kenteken is, hetwelk zij aan zich dragen: dat het hun door de Geest van Christus om gerechtigheid te doen is; daarom zullen zij zich ook niet in de bruiloftszaal wagen, zonder het bruiloftskleed aan te doen; want de wil en de genade des Konings is hun meer, dan dat zij binnengekomen zijn in de zaal. Arm en ellendig zijn zij in zichzelf, en in hun eigen klederen mogen zij niet verschijnen, dat weten zij. Juist daarom trekken zij ook het kleed aan, waarin alleen zij de Koning kunnen behagen, en dat om niet wordt uitgereikt. Zij zijn boven anderen aan allerlei zonden en verzoekingingen des satans blootgesteld, doch hebben geen rust, voor en aleer zij zo gekleed zijn, als de Koning het wil, opdat Hij welbehagen aan zijn gasten zou kunnen hebben.

O, allen, wier harten tot Gods geboden geneigd zijn, stelt niet uit, gaat tot de klederkasten, trekt het bruiloftskleed aan!

Hoe huiveringwekkend deze gelijkenis ook zijn moge, zij kan desniettemin aan degene onder u, die steeds naar de gerechtigheid hongeren en dorsten, slechts moed geven. Zien wij op de Koning, dan mogen wij uitroepen: *Loof de Heere, mijn ziel!* Hij heeft een welbehagen aan de keuze Zijns Zoons, Die tot Zijn bruid een verkiest, die des duivels bruid was. Hij heeft welbehagen aan de genade van deze Zoon, Die uit vrije liefde Zich deze bruid heeft herschape[n], herschape[n] in Zijnen dood, in Zijn opstanding en in de bedoeling Zijns Geestes, Die haar heeft versierd en heerlijk gemaakt, opdat zij zonder vlek of rimpel zou staan voor God en de Vader.

Horen wij Zijn nodiging: hoe moedig moet die ons maken om toe te gaan, wat ook de duivel er tegen inbrengt! Met welk een drang der liefde, hoe welgemeend geschiedt die nodiging! God, de Vader nodigt; Hij nodigt opnieuw met de grootste lankmoedigheid. Hij, Die algenoegzaam is in Zichzelf, biedt daarenboven Zijnen gasten een spijsje aan, zoals de engelen die nooit ontvangen! Welk een koninklijke, vette, heerlijke, overvloedige spijs heeft Hij opgedist; het beste, wat Hij heeft, opdat zijn hongerige gasten eten en volop hebben! Ja, wie kan zich door de wereld nog laten vasthouden, als hij hoort, dat Deze zo'n Koning is, Die zo vele goede, vriendelijke, allerminkaamste woorden laat uitroepen, om maar vele gasten aan Zijn Dis te vergaderen, opdat zij zich met Zijn Zoon en met Hem verblijden! O, is het niet voor u, voor u, als u ziet, dat Hij moede noch mat wordt, om nadat de eigenlijke gasten Zijnen maaltijd versmaad hebben, nu van de uitgangen der wegen tot Zich te roepen, wat maar gevonden wordt, en wat nog nooit zulke gerechten geproefd heeft, opdat het woord vervuld zij: "De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden"?

O welk een koninklijke mildheid en goedheid, dat Hij alles, alles bereid heeft, dat Hij ook het bruiloftskleed niet wil meegebracht hebben door Zijn genoden, maar het voor een ieder, die binnentreedt, gereed heeft en het om niet geeft, zodat men, ofschoon een bedelaar, arm in zichzelf, in des Konings klederen mag prijken! Is het niet, om in aanbidding weg te zinken?

O gij, uitverkorenen des Heeren! Verblijdt u in uw Koning, Die weldra Zelf komen zal, om u te overzien. En u, die in de voorzaal voor de klederenkasten staat, doet aan de hartelijke ontfermingen Gods, doet aan de Heere Jezus Christus; in dit kleed is alle heiligheid aanwezig, welke onze onreinheid bedekt. Dat is de waarheid, en in haar is de overwinning voor allen, bij wie het waarheid is, te weten: *waarheid des geloofs*. AMEN.

36.

1 Timotheüs 2:5-6

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 3 November 1850, des voormiddags Gezongen: Lied 67:1 en 2 (Zie Naschrift in Deel 11, blz. 491); Lied 60:8 Zie Naschrift in Deel 3, bldz. 162); Lied 65:1 (Zie Naschrift in dit Deel, blz. 214) of Lied 30:10 (Zie Naschrift in Deel 11, blz. 349).

In het Nederduits vertaald verschenen zij in het "Amsterdams Zondagsblad", 9. Jaargang 1896, blz. 319, alsmede in de "Schriftverklaringen" No. 366 en 367 (Februari 1900). In deze vorm thans voor 't eerst. In het Hoogduits zag zij het licht in "Licht und Recht", XI. Heft, 2. Predigt (1898). Des avonds preekte Ds. K. over Jesaja ? Gezongen: Psalm 34:10, 11; Psalm 2:7.

Tekst: 1° BRIEF VAN PAULUS AAN TIMOTHEUS 2:5 en 6.

Want er is één God, er is ook een Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus; Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde de getuigenis tot Zijner tijd."

Mijn geliefde Gemeente!

Deze Apostolische woorden leg ik u aan het hart, ten einde u op te wekken het zichtbare te laten varen en aan te merken de dingen, die niet gezien worden. (Vergelijk 2 Kor. 4: 18)

Daar wij mensen zijn en niets meer, slapen wij zo lichtelijk in en dromen van gelukzaligheid, zonder dat wij leven in Hem, Die toch alleen ons leven is. Daar wij mensen zijn en niets meer, koesteren wij gedachten omtrent God, die wij niet omtrent Hem moesten hebben, en zoeken rust in dingen, waarin geen rust is Als wij de woorden van onze tekst verstaan, dan zinken wij in het niet met alles, wat uit ons en van ons is. Indien wij dezelve van ganser hart geloven, dan zijn wij voor eeuwig geborgen.

De menselijke rede drijft alles op de spits. Zo drijft dan de Waarheid Gods ook alles op de spits, om het verstand te schande te maken. Het is in het ooglopend, dat de Apostel Paulus in dit hoofdstuk, waarin hij leert, wat God voor mensen is, tot driemaal toe spreekt van "alle mensen" (Vers 1, 4 en 6) 1 Tim. 2:1: "Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen. vers 4 "Welke (namelijk, God onze Zaligmaker) wil, dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen." vers 6 (de Mens Christus Jezus) "Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen."

Men zou vragen: hoe komt dat overeen met alles, wat hij leert van de eeuwige uitverkiezing en verwerping, vooral in hoofdstuk 8 en 9 van de Brief aan de Romeinen? Wanneer echter het vlees als vlees beweert bevoorrecht te zijn, dan komt de Waarheid Gods het immer tegen. De mens gelooft graag Gods vrijmacht, om zalig te maken en te verdoemen, zolang hij meent, zich tot de uitverkorenen te kunnen rekenen, en deze uitverkiezing aan vleselijke voorrechten te kunnen verbinden. Dan heeft hij in zijn hart: verkiezing én werken. Maar Gods soevereiniteit kan alleen hij geloven, die wegzinkt voor Gods Wet, die zich een overtreder weet van alle geboden Gods en deze soevereiniteit erkent vanwege zijn eigen onwaardigheid en vanwege het wonderbare van de barmhartigheid Gods in Christus Jezus over het verlorene.

Van deze soevereiniteit Gods hadden de eerste gelovigen in de tijd der Apostelen, vooral zij, die uit de Joden gelovig geworden waren, geheel verkeerde begrippen. Het farizeïsme bleef in menig hart wonen, en velen hielden zich nu des te meer voor het bevoorrechte volk, als zij van geboorte Joden waren en nu bovendien tot het geloof waren gekomen. Wetpredikers, die niet wisten, wat zij leerden, noch wie degene waren, met wier uitspraken zij hun beweringen bevestigden, versterkten hen in hun verkeerde begrippen. Zo sloten zij zichzelf opnieuw in de hemel in, terwijl zij anderen van de hemel en van Gods goedertierenheid uitsloten. Tegen zulke opvattingen trekken alle woorden van dit hoofdstuk te velde, en stelt hier het Evangelie Gods tegenover het stellen des vleses van "enigen" en van "weinigen": alle, alle, alle mensen. Deze woorden dan u aan het hart leggende, beoog ik geen ander doel dan de Apostel, te weten: de bijl aan de wortel van alle farizeïsme te leggen.

"Er is één God", schrijft de Apostel. Wat wil hij daarmee zeggen? Hetzelfde, wat hij ook op een andere plaats zegt: "Is God een God der Joden alleen? En is Hij het niet ook der heidenen? Ja ook der heidenen!" (Rom. 3: 28; 10: 12) Zo schrijft hij ook aan de Galaten, hoofdstuk 3:20: "God is één." Dat zijn evangelische woorden, die ons zeggen, dat God niet enkel de God is der heiligen, maar ook der arme zondaren; dat Hij niet alleen de God is dergenen, die geloven, maar ook dergenen, die nog niets van het geloof weten; dat Hij niet slechts de God is van hen, die reeds bekeerd zijn, maar ook van hen, die nog niet bekeerd zijn; met één woord dat Hij allen onder het ongeloof heeft besloten, opdat Hij Zich over allen zou ontfermen.

Een ieder onderzoekt nu zichzelf, hoe het bij hem staat. Is het bij velen niet zo gesteld, dat zij God tot hun God willen maken? Zij zouden graag weten, of God ook hun God is. Dat Hij de God der bekeerden, der gelovigen, der uitverkorenen, der heiligen is, dat Hij de God van deze ook zal zijn en blijven, lijdt bij hen geen twijfel. Maar dat Hij hún God is, dat ontkennen zij met hun woorden. Zo denken zij zich een eeuwigheid, een lange, lange weg tussen God en tussen hen. Hun vlees en bloed, de wereld, de begeerlijkheden, de zonden, hun "nog onbekeerd zijn", hun "niet tot het geloof gekomen zijn", zo veel en zo allerlei staat ertussen God en tussen hen; enkel bergen, waar zij niet overheen kunnen komen, enkel muren, die niet willen vallen. Waren deze bergen weg, deze muren gevallen, waren zij maar eerst bekeerd, geloofden zij maar eerst, hadden zij maar eerst zichzelf verloochend, de wereld vaarwel gezegd! Wisten zij maar, dat zij uitverkoren waren, hadden zij maar eerst de volheid der werken, die de Wet eist, hadden zij maar eerst de zonde overwonnen, hadden zij maar alle bewijzen en kentekenen der genade, die de kinderen Gods hebben! Konden zij eerst dit of dat; waren zij eerst volkomen bereid, zich aan God over te geven en al het ongoddelijke te laten varen, o, dan zouden zij naar hun mening weten, dat God ook hun God is.

Dat is echter geheel verkeerd gewerkt; en er ontstaat daardoor van Gods zijde niets dan toorn, omdat men niet acht geeft op Zijn Woord; of er komt openbaar huichelarij des vleses, omdat men zich anders wil voordoen, dan men is, en zichzelf pijnigt, om in eigen kracht door het gebod te worden, wat men zo nooit wordt; of er ontstaat enkel verkeerde vrees voor God en een afkeer van de Godzaligheid, of hoogmoed, of Godslastering, of moedeloosheid, en men gelooft de duivel, die de mens influistert: "Het helpt u toch alles niets!" Men komt zo niet tot het geloof, omdat men wil zien, voelen en tasten, en uit zijn *werken* wil besluiten, of men hoop op de eeuwige zaligheid heeft, of niet.

Met deze woorden echter: "Er is één God", wordt aan alle vlees met al zijn werken, zijn streven, zijn verwachtingen en voorrechten de doodsteek gegeven. Wilt u het van

Godswege weten, of God uw God is, o mens, zoals u zijt, het Evangelie zegt het u: "Er is één God", dat wil zeggen: Hij is uw God, u moogt zijn, wie u zijt.

Hoe? De heilige en rechtvaardige God, Die niets onreins kan zien of dulden? En ik ben een onrein zondaar! Hoe kan dat? hoe kan dat waar zijn? Op welke grond is Hij mijn God? Verneem het! Zo zegt het Evangelie: "Er is ook één Middelaar Gods en der mensen", dat is, tussen Gode en de mensen. Wat is een middelaar? Een middelaar is iemand, die zich stelt tussen twee, die elkander vijandig zijn, en die maakt, dat deze twee weer één worden. Een middelaar is dus iemand, die vrede sticht Er kunnen allerlei middelaars zijn, die enkel door een wederzijdse uiting of verzekering van vriendelijke gevoelens uit te lokken, twee, die elkander vijandig zijn, weer verenigen, door van degenen wat te nemen en de ander wat te geven, zonder dat evenwel werkelijk aan de gerechtigheid is voldaan. Daar ontstaat dan ook geen duurzame vrede, maar bij een nieuwe gelegenheid wordt de vijandschap nog groter.

Er kunnen middelaars zijn, die enkel aan de een partij bekendmaken, wat de andere, de beledigde partij, wil, en waarmee deze bevredigd kan worden. Onderwerpt dan de eerste partij zich aan deze wil, dan is er vrede. Maar zo vaak als de een partij de voorwaarden, waarop de verzoening tot stand kwam, niet nakomt, is deze vrede weer geweken. zo'n middelaar was bijvoorbeeld Mozes. Hij zeide aan Israël, *hoe* God kon en wilde verzoend worden; maar dat was een "hoe", in welks waarachtige, geestelijke, blijmoedige vervulling iedereen faalde; het was een "hoe", waardoor geen vlees kon gerechtvaardigd zijn; want nauwelijks was de verzoening geschied, of er was weer nieuwe overtreding, en bijgevolg opnieuw een kwaad geweten, en het verbond, zo-even met God gemaakt, lag weer verbroken op de grond.

Zie, zulke middelaars zeggen iemand wel aan, wat hij moet doen, om de beledigde partij te bevredigen, maar het werk, het vervullen der voorwaarden laten zij over aan hem, die beledigd heeft zo moet dan ten slotte de mens zijn eigen middelaar wezen.

Nu, ten aanzien van mensen zou dit nog wel gaan, maar tegenover God nooit ofte nimmer. Alle middelaars tezamen, zij mogen heten, zoals zij willen, zijn geen middelaars der mensen, en nog veel minder middelaars Gods. Hier is er maar Één. Maar nu deze Éne er is, zeg ik u met het oog op Hem: God is uw God! Want deze Éne heeft een eeuwige vrede tot stand gebracht, zodat God verzoend is met u, en u met God. En Hij heeft niet aan ons overgelaten, de vredesvoorwaarden te vervullen; Hij heeft ze Zelf vervuld, en wat er voor eeuwig in de weg stond tussen God en tussen ons, dat heeft Hijzelf op Zich genomen en uit het midden weggedaan.

Ik herhaal het: alle mensen tezamen, zij mogen Mozes heten of hoe ook, kunnen voor ons geen middelaars Gods zijn. Dat voelt een arm zondaar ook zeer goed; want de vijandschap, die in het allervolmaaktste Wezen, in God, jegens de mens is om zijn zonden en overtredingen, om zijn afval van God, de toorn, die in God is jegens de onreine en zijn onreinheid, jegens de dode en zijn dode werken, jegens de rebel en zijn oproerig gedrag, is van die aard, dat er uit ons midden niemand is, dewijl wij allen voor God zondaren zijn, die deze vijandschap kan opheffen, deze toorn kan stillen.

Bij God, die toch rein en heilig is, gaat het om de grond, om het beginsel, waaruit alle doen voortkomt. Die grond, dat beginsel is bij geen aardbewoner te vinden. de God der waarheid gaat het om het beginsel der volkomen gehoorzaamheid tot in de dood, om het beginsel van het geheel volmaakte geloof aan en het vertrouwen op Zijn Woord, om het beginsel der meest onvoorwaardelijke onderwerping aan Zijn gerechtigheid, en zulks uit eigen beweging, geheel vrijwillig, ongedwongen. De toorn moet voor Hem opgeheven, de zonde uit het midden weggedaan, de schuld geboet, de straf gedragen, de eeuwige

dood moet geleden, de verdoemenis gesmaakt zijn, ja, dat niet alleen, dood en duivel moeten overwonnen en tenietgedaan zijn, een eeuwige gerechtigheid des levens moet aangebracht zijn, zal God weer Zijn vriendelijk Aangezicht over het schepsel laten lichten, zal Hij het schepsel weer in genade aannemen.

Nu brenge de mens alle werken bijeen, hij maakt ze altijd weer stinkend door zijn zonden. Hij moge boeten voor de zonden, die hij heden begaat, - de toekomstige liggen nog onverrekend; hij boete voor zijn toekomstige zonden, er zal altijd, zelfs nog in het moment van zijn sterven een zonde volgen; hij boete voor alle zijn overtredingen, hij kan daardoor niet teniet doen, dat hij in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren is. Hij is zelf niet deugende, daarom deugt ook niets, wat uit hem voortkomt. En al wilde hij ook met zijn leven boeten, hij zou de dood niet hebben verslonden: met het overgeven van een tijdelijk leven is geen eeuwige schuld uitgedelgd, geen eeuwige straf opgeheven, geen eeuwige toorn weggenomen. De genoegdoening aan de eeuwige gerechtigheid, de genoegdoening, die God moet hebben, brengt geen middelaar uit de mensen tot stand. Daar is er maar Een, Die het vermocht en deed.

Ook brengt geen middelaar uit de mensen tot stand, uit het menselijk hart de vijandschap jegens God weg te nemen. Wij mensen zijn allen van nature vleeselijk gezind, en dat is vijandschap tegen God; want er is geen onderwerping aan de Wet Gods, geen erkenning van Zijn gerechtigheid. Evenals de broeders van Jozef ten slotte toch niets dan kwade gedachten omtrent hun broeder hadden, hoeveel goeds hij hun ook had gedaan, zo zijn en blijven wij vol van kwade gedachten omtrent God. En waar kwade gedachten heersen, daar is geen geloof, geen vertrouwen, geen liefde. Men doet, wat men kan, geeft toe, wat men kan, laat na, wat men kan, alles uit vrees, uit eigenliefde. zo'n gezindheid moet God echter straffen, want Hij wil van de mensen niet gediend zijn, dan uit liefde en overeenkomstig zijn Wet. En dat is niet bij de mensen. Zo wordt de mens dan moedeloos; wrevelig, vijandig, vermetel, wanhopig, werpt alle schuld op God; zijn "ik" wederstreeft voortdurend het "Ik" Gods, zodat vanwege zijn verlorenheid geen mens vrede met God kan maken, kan hebben of houden. God moet 's mensen vijand zijn vanwege Zijn heiligheid en gerechtigheid, en de mens moet Gods vijand zijn, omdat hij met zijn ongerechtigheid bij God geen goede dagen hebben kan. Zo moeten dan beide partijen wel voor eeuwig gescheiden blijven, indien niet God van Zijn zijde, uit Zichzelf, bewogen door vrije, eeuwige ontferming, Zichzelf genoegdoening verschafft in een weg, waarin al Gods deugden en volmaaktheden verheerlijkt worden, in een weg, waarin God GóD blijft, en de mens niet vernietigd wordt, maar gered, behouden is, in een weg, waarin God Zelf de mens vrede geeft, hem met Zijn liefde overwint, en door de openbaring van deze liefde bij de mens alle oorzaak der vijandschap volkomen wegneemt. Dit alles heeft God gedaan door één Middelaar, Die daarom met recht de "Middelaar Gods en der mensen" genoemd wordt.

Het is een voldongen feit: deze Middelaar Gods en der mensen is er. Hij heeft Gode de genoegdoening aan eeuwige gerechtigheid gebracht, Hij heeft ook de mensen met God verzoend. En aangezien volgens het Evangelie Hij het alleen is, en Hij het gedaan heeft, zo gelden hier niet meer: Mozes, wet, geboden, werken, boete, gerechtigheid, vroomheid, heiligheid of wat het ook zij, en welke naam het ook hebbe, waarmee de mens het bij God in orde zou willen brengen, tot God zou willen naderen. Hij alleen is de Middelaar Gods en der mensen, een Middelaar en wel de enige Middelaar van al wat mens heet, hetzij Jood of Griek; want het woord "mensen" betekent hier allerlei mensen, en wel mensen, zoals zij zijn in tegenstelling met God, dat is: vijanden Gods, die alle

Goddelijks derven; want indien het geen vijanden zijn, waartoe zou hun dan de Middelaar, de Vredemaker, dienen!

Omdat deze Middelaar de vrede heeft gemaakt, als aller mensen Middelaar, omdat Hij toorn, vloek, zonde, schuld, dood en straf heeft uit het midden weggedaan, de zegen het 'even en de vrede heeft verworven, daarom is God nu één (Gal. 3: 20), dat is, aller arme zondaren genadige en verzoende God, dus ook uw God. De vrede is er, die is tot stand gebracht Daar hebt u niets toe bij te dragen, u kunt en moogt er ook niets toe bijdragen. Van Gods zijde is Zijn goedertierenheid u van hart gegund; want dat God u, heidenkind, toegenegen is, dat is om het verbond des vredes, hetwelk God heeft gemaakt met de Enige Middelaar.

En deze Middelaar wordt hier genoemd: *een Mens*; niet, dat Hij niet God is, de Vader gelijk, de Heere uit de hemel, maar Hij wordt hier Mens genoemd, omdat Hij als Mens in onze, in Adams plaats getreden is, ons vlees en bloed volkomen deelachtig is geworden, ook al onze zwakheden heeft aangenomen, om jegens ons barmhartig te zijn en een getrouw Hoge priester voor ons in de dingen, die bij God te doen waren. Zie, daarmee heeft Hij Adam tot Zijn Vader aangenomen en ons tot zijn broeders en bloedverwanten. Om te verlossen, werd Hij Mens, want hoe zou Hij anders de verzoening hebben kunnen aanbrengen? Immers aan de gerechtigheid Gods kon alleen genoegdoening geschieden door de dood. En hoe zou Hij hebben kunnen sterven, als Hij niet mens was geweest? Hoe zou Hij in de persoon des zondaars hebben kunnen zijn, hoe als zodanig onze zonden hebben kunnen dragen, hoe onder de Wet hebben kunnen gesteld worden, om haar te vervullen? Hoe een vloek kunnen worden voor ons, om onze vloek weg te nemen en ons de zegen te verwerven? Hoe de eeuwige verdoemenis hebben kunnen lijden, om ons eeuwige vrede met God te brengen, indien Hij niet mens ware geweest? De mens moest het doen, de mens moest weer goed maken, wat hij had bedorven. Zo werd Hij dan Mens voor ons, om dat alles in onze plaats te doen; en zo stierf Hij, de Rechtvaardige (want een rechtvaardig mens moest Hij zijn, anders had Hij voor eigen zonden moeten betalen, en was Hij niet onze Plaatsbekleder), zo stierf Hij, de Rechtvaardige, voor ons onrechtvaardiger, opdat Hij ons weer tot God zou gebracht hebben, opdat wij weer vrede bij God zouden hebben.

Een Middelaar is hier voor alle vijanden, één Mens voor alle mensen; gelijk Adam eens in het Paradijs stond als beeld van Christus, als vader en stamhoofd van alle mensen, en van hem de zonde en de dood, de toorn en de verdoeming over allen kwam, zo staat deze éne Mens daar als Vader der eeuwigheid, als Middelaar, als Broeder, als Bloedverwant, als Vredestichter, als Stamhoofd, als Plaatsbekleder van ons allen, en hebben wij door en in Hem gerechtigheid, leven, de vrede en de zegen.

Dat alles is uitgesproken in Zijn Naam *Christus Jezus*. De Naam "Christus" drukt uit, dat Hij de Gezalfde is, Hij alleen, Die recht heeft, tot God te naderen als onze Hoge priester, Die recht heeft, ons tot de genade te roepen, zonder dat wij enig werk hebben, Die recht heeft, ons met Zijn genade te bedekken, ofschoon wij zondaren zijn, Die recht heeft, de vrede Gods op ons te leggen, omdat Hij in het binnenste heiligdom is ingegaan met Zijn bloed, Die ook de macht heeft, ons bij de verworvene verlossing te bewaren, gelijk Hij de macht heeft, ons gerechtigheid en sterkte te geven in Hem; en Die alleen de weg heeft gevonden en nu Zelf de Weg is, op welke alléén wij tot de Vader gebracht worden in het geloof, omdat Hij ons de Geest schenkt, welke Hij ons heeft verworven. En Zijn Naam "Jezus" zegt ons: In deze éne Mens zijn wij

zaliggemaakt van al onze zonden; met Hem komen wij droogvoets door de Jordaan heen in het beloofde land.

En hoe heeft Hij de bemiddeling tot stand gebracht? Hoe maakte Hij de vrede? Ik heb het reeds gezegd, ik zeg het nogmaals met de woorden van de Apostel: "Hij gaf Zichzelf"! Voor vrienden? Neen, voor vijanden! Voor zulken, die later nog iets tot stand zouden brengen, nadat Hij het zijn had gedaan? Neen, voor dezulken, die nooit iets zouden kunnen tot stand brengen, ook nooit of nimmer de vrede zouden kunnen bewaren. Hij gaf Zichzelf, om een vrede tot stand te brengen, die eeuwig duurt. Hij gaf Zichzelf, om door Zichzelf een eeuwige genoegdoening, een eeuwig geldende gerechtigheid aan te brengen; Hij gaf Zichzelf, om in Zichzelf in Zijn dood en in Zijn opstanding uit alle degenen, die de Vader Hem heeft gegeven, een volkomen mens te scheppen, een mens, volkomen verzoend met een volkomen door Hemzelf verzoend God.

Hij gaf Zichzelf ter verlossing, ja "tot een rantsoen", tot een losprijs. Een losprijs is datgene, waarmee men mensen, die ter dood veroordeeld zijn en, in de gevangenis gezeten, hun terechtstelling verwachten, vrijkoopt van de dood en uit de banden bevrijdt, zodat zij de kostelijke vrijheid terughebben, terwijl toch aan de wet is voldaan. Gaf Hij nu Zichzelf tot een rantsoen, dan gaf Hij Zichzelf in onze plaats in de dood, en is Hij zo onze losprijs. Daarmee heeft de dood zijn recht op ons verloren, en kunnen wij tegen de dood volstaan, zodat de dood ons moet vrijlaten, en wij ruimte, recht en vrijheid hebben, om door Hem over te gaan in het eeuwige leven.

Zo heeft Hij Zichzelf gegeven, Hij, de Mens Christus Jezus, tot een volkomen betaling, "gegeven", zegt de Apostel; Hij deed het dus geheel vrijwillig.

Maar is dat voor mij? Wanneer u een zondaar zijt, zeker, dan is het voor u. Wanneer u een heidenkind zijt, wanneer u niets in u hebt dan de dood, en gevoelt, dat u ook niets dan de dood te wachten hebt, zeker, dan is het voor u! Als u graag van uw zonde, schuld en straf wilt verlost zijn, ook van de wereld en de dienst harer ijdelheid wilt bevrijd zijn, gewis, dan is het voor u! Wanneer u werkelijk een gans arm en ellendig wezen zijt, en u volstrekt geen gerechtigheid, geen werk weet aan te wijzen, en u hongert en dorst naar gerechtigheid, gewis, dan is het voor u! Wanneer u volstrekt geen ander kenteken hebt dan dit, dat u een mens zijt, gekweld door zonde, verdraaidheid, verkeerdheid, dood, ellende en verderf, terwijl u toch zo graag vrede in uw gebeente zoudt willen hebben, vrede bij God, voorzeker, dan is het voor u! Hij heeft Zichzelf als Plaatsbekleder gegeven tot een rantsoen "voor allen", hetzij Jood, hetzij Griek; hetzij gij u tot hiertoe een kind Gods gevoelt of des duivels eigendom, wilt u behouden zijn, zo grijp dit woord aan: "voor allen"! Immers dit woord zegt u, dat de meest verlorene hier mede ingesloten is.

Dewijl deze dingen zo zijn, heeft het Christus Jezus ook behaagd, dat het "getuigenis" daarvan "te Zijner tijd" zou gepredikt worden. Zo wordt het ons dan ook heden gepredikt. De tijden, de gelegenheden zijn in de hand onzes Heeren. Wat u vandaag hebt, kan u morgen ontnomen zijn. Heden is het de welaangename tijd; heden is de dag der zaligheid. U hebt het getuigenis gehoord: God is uw God, op grond, dat er één Middelaar is, Die vrede gemaakt heeft. Deze Middelaar is uw Middelaar, op grond, dat Hij Mens heeft willen zijn. Hij is uw Middelaar, omdat u geen anderen hebt. Wilt u zalig worden zo geloof in Zijnen Naam. De spijze staat gereed, wie is het hongeren leed? Benaarstig u, om met een gelovig hart Hem te beschouwen als de mens in onze

plaats, als uwen. Plaatsbekleder, en zie in het hart Gods, hoe Hij gedachten des vredes over u heeft; en als u dan de vrede Gods niet in u bespeurt, zo weet, dat u niet goed ziet, maar dat u ziet op uw werken en op uw zonden; zie dan nogmaals op deze ene God, op deze Éne Middelaar, totdat u Hem goed in het oog hebt gevat, dan bent u gezond, rechtvaardig, heilig en zalig, en hebt u de dood niet te vrezen. Meent u de vrede Gods te gevoelen, zonder dat er bij u een strijd is ontstaan op leven en dood, een strijd, die duurt, totdat u in het bloed des Lams het zichtbare hebt overwonnen, zo weet, dat uw vrede een ingebeeelde was en een vriend der wereld, hij mag zich nog zo plagen en kwellen, om Gode te behagen, of zich voor God staande te houden, hij blijft een vijand Gods, God kan hem nooit Zijn vriend noemen.

Wilt u Gods vrienden zijn, wilt u als Gods vrienden leven en sterven, zo looft Hem, dat Hij het raadsbesluit heeft genomen, Hij, de Eerste, om de vijandschap weg te nemen; dat Hij, de Eerste, ons de Vredestichter heeft gegeven, in Wiens bloed voor eeuwig de vrede gesloten is. God heeft alles voor mensen gedaan. Wie dankt Hem? Wie Hem dank offert voor Zijnen enige Middelaar, die gaat de opstanding uit de doden zegepralende tegemoet, want hij is mede begraven geworden in zijns Middelaars dood, en is der wereld vijand in daad en waarheid door en uit kracht van de vrede, welke hij door zijn Middelaar heeft.

AMEN.

Naschrift

Aantekeningen op I Timotheüs 2:1-6, uit de nagelaten schriften van Ds. H. F. Kohlbrugge, gedateerd 13 September 1862.

1. Deze vermaning gaat tegen de farizeese opvatting, dat men alleen bidden moet voor die van dezelfde gezindheid zijn. *Te bidden voor koningen en voor allen, die in hoogheid zijn*, achtten zij ketterij te wezen, vooral ook om te bidden voor de heidenen. Wetleraars achten ook in de Gemeente des Heeren zulke farizeese gezindheid ingang te doen vinden. Zo ijvert men onder de schijn van het goede voor zichzelf en voor zijn eigen weg. Wij zien hieruit onze diepe verdorvenheid, en hoe van het Goddelijk beeld niets aan en bij ons overgebleven is. Men houdt voor kwaad en Gode onwelgevallig, wat voor God goed en Hem aangenaam.
2. Daartegenover leert ons het Evangelie, wie God is en wat God wil: *God is onze Zaligmaker*. Het Griekse woord is "Soter", dat is: *Behouder*. De mens is daarentegen van natuur een bederver, én van zichzelf, én van Zijn medemensen. De mens wil, dat die alleen zalig worden, die hij voor goed houdt, en geen ander zal tot kennis der Waarheid komen, dan die volgens zijn beoordelingen het waard is. God wil, dit is Zijn absolute wil, dat alle mensen zalig worden, dat allen tot kennis der Waarheid, dat is van Zijn zaligmakende Waarheid komen.
3. Onder *alle mensen* verstaan wij allerlei mensen, van wat staat ook; zelfs de allerverdorvenste, allerergste, allersnoodste. Zo is er in dit "allerlei" troost des levens. Zij, die alle mensen hoofd voor hoofd hieronder verstaan, doen dit, om hun vrije wil door te drijven, en maken Gods wil afhankelijk van des mensen willen of niet willen.
4. Deze wil van God wordt ons bekend gemaakt (zie vers 7), opdat wij een grond en een belofte voor ons gebed, en een goede hoop van verhoring hebben.
5. Dat God dit van alle mensen wil, is openbaar, want er is één God. Er is geen bijzondere God voor de heidenen, geen bijzondere God voor bijzondere mensen en ook geen bijzondere Middelaar. Er is niet meer dan één God voor Joden en

- heideneu, voor alle individuen, niet meer dan één Middelaar Gods en der mensen dat is, der mensen in het algemeen, wie zij ook zijn, hoe goddeloos ook.
6. Een Middelaar Gods en der mensen is een Vredemaker, die deze beiden tezamen verzoent en door zijn tussenkomst een vredesverdrag bemiddelt, die de Beledigde voldoet en Hem bevredigt, en dan de voorwaarden der vereniging aan de beledigers voorstelt en des Beledigden wil van hun behoud te kennen geeft.
 7. Paulus noemt die Middelaar met opzet een mens dat is, een mens voor mensen, bij wie alle mensen gelijk gelden, omdat Hij voor allen een mens werd. Hier ligt nadruk in de benaming "mens"; omgeven met menselijke zwakheden, en in alle dingen verzocht zijnde, wil Hij barmhartigheid verheerlijken. In mensen een welbehagen! "Christus" slaat hier voor "Jezus" vanwege de zalving. Psalm 45: "Genade is uitgestort in uw lippen, daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid", en "Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugde-olie, boven Uw medegenoten."
 8. *Die Zichzelven gegeven heeft.* Let hier op de woorden: "Hij heeft *Zichzelven* gegeven." Kan men meer geven? Tot een rantsoen. Hijzelf was dus het rantsoen. Het Griekse "aniluron" beduidt niet een bevrijding van anderen uit de gevangenschap door het betalen van een losgeld, maar door het geven van het eigen leven in de dood voor anderen, om hen van de dood te bevrijden, die zij anders sterven moesten, en hen zo door eigen dood bij het leven te behouden. *Voor allen*, daarom hebben wij grond, om voor allen te bidden.
 9. *Zijnde de getuigenis*, de getuigenis van Christus; wij kunnen er ons dus op verlaten, dat wij niet te vergeefs zullen bidden. Te van Zijn tijd, Grieks: "kairois idiois", om als waarheid ondervonden te worden bij alle voorkomende gelegenheden.
 10. Op deze argumenten grondt de Apostel zijn vermaning, en als hij zegt: *voor alle dingen*, zo legt hij de bijl aan de wortel van het farizeïsme; en hij betuigt vers 7 dat hij van de heilmare, dat God wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der Waarheid komen, niet alleen een prediker is, maar dat hij ook daarvoor van de Heere gezonden is. Daarom voegt hij er bij: *ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet*. Daar hij nu een leraar der heidenen is, en daartoe van Christus gezonden, zo is het onweerlegbaar, dat God wil, dat men ook voor de heidenen bidden zal.
 11. Als hij er bijvoegt: *in geloof en waarheid*, zo meent hij met geloof, dat hij hierbij op geen vleselijke voorrechten, waarop de Joodsgezinden pochten, of op werken der wet zich grondt in zijn bediening. En als hij zegt *in waarheid*, zo wil hij daarmee te kennen geven, dat hij een verkondiger daarvan is, dat in Christus de schaduwen van de Mozaïsche Wet vervuld en dus tenietgedaan zijn, dat bijgevolg de middelmuur der afscheiding, die er bestond tussen Joden en heidenen, verbroken is.
 12. *Smekingen* dienen tot afbedding van alle kwaad; *gebeden* tot verkrijging van het goede; *voorbidding* drukt uit het werk van een voorspraak, die voor de rechter een beschuldigde vrijpleit, of hem zijn verdediging in de mond geeft; *dankzegging* geschiedt, als wij de Heere loven, dat Hij het alleen is, en dat en hoe wij alle goeds van Hem ontvangen en ontvangen hebben.
 13. *Voor koningen, en allen die in hoogheid zijn*, omdat het Gods wil zo is, dat wij door hen geregeerd worden, en dat de koningen hun heerlijkheid in de Stad Gods brengen zullen.
 14. *Een gerust en stil leven*, dat zal de vrucht wezen van ons bidden, al worden wij voor enige tijd miskend of vervolgd. *In alle Godzaligheid*. raakt hier de eerste tafel der tien woorden der Wet. *En eerbaarheid* de tweede tafel. Is het niet zo gekomen in alle landen, waar het Evangelie doordrong, en men naar des Apostels vermaan bad?

Hoog gewicht en rijke vrucht van het gebed der Gemeente, tezamen komende tot des Heeren Naam!

(In de "Schriftverklaringen" No 366 (1900) werden deze Aantekeningen opgenomen om te doen zien, hoe Ds. K. volkomen overeenstemt in het stuk der verkiezing (praedestinatie) met onze Gereformeerde Confessie. In het "Amsterdams Zondagsblad tot Getuigenis der Waarheid" zijn dezelve ook te vinden, en wel in de 1. Jaargang, No. SO, 9 December 1888)